

GRONG[®] kommune

**Årsbudsjett 2022
Handlingsplan 2022
Økonomiplan
2022-2025**

**Kommunedirektørens
forslag 16.11.2021**

Foto: Monica Jamt

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Kommunestyrets vedtak i sak xx, møte 16.12.2021	4
2	Sammendrag av budsjett og økonomiplan.....	4
2.1	Innledning inkl. nye tiltak.....	4
2.2	Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.	5
2.3	Finansielle måltall.....	7
2.4	Omstillingsbehov fremover.	8
2.5	Sluttkommentar	9
3	Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis	10
4	Visjon og mål.	11
5	Selvkost.....	11
6	Organisering	12
6.1	Politisk organisering	12
6.2	Administrativ organisering	13
6.3	Faste styringsaktiviteter Grong kommune.....	14
7	Befolkningsutvikling.....	15
7.1	Innledning.....	15
7.2	Befolkningsutvikling 2010 - 2020 og prognose til 2050.....	15
8	Rammebetingelser.....	17
8.1	Lønnsbudsjettering	17
8.2	Sosiale kostnader	17
8.3	Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse.	18
8.4	Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning	19
8.5	Utvikling i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.....	25
8.6	Flyktninger.....	30
8.7	Eiendomsskatt.....	31
8.8	Konsesjonsavgifter	32
8.9	Konsesjonskraftinntektene.....	32
8.10	Disposisjonsfond, investeringsfond og NTE-fondet.	33
9	Netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene.	35
10	Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde.....	38
10.1	Generelt.	38
10.2	Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for administrasjon.....	38
10.3	Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for oppvekst og familie.....	40
10.4	Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for helse og omsorg.	44
10.5	Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.....	49
10.6	Premisser og utfordringer til rammeområdet kirkeformål.....	52
10.7	Premisser og utfordringer til rammeområdet politisk styring, kontroll og fellesutgifter.	52
11	Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune.	53
11.1	Finansielle måltall Grong kommune	53
11.2	Handlingsplan for 2021	54
12	Investerings tiltak i planperioden.....	61
12.1	Følgendedriftstiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden.....	61
12.2	Følgende nye investerings tiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden	61
12.3	Prosjekter som videreføres fra tidligere år.	61
13	Finansiering.....	61

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

14 Omstilling og effektivisering	62
14.1 Utfordringer og aktivitetsnivået fremover	62
14.2 Omstilling og effektivisering fordelt på rammeområder	62
14.3 Oppsummert omstillingsbehov ved et aktivitetsnivå som er tilpasset kommunens inntekter uten bruk av fond.	64
14.4 Sluttkommentar	65
15 Obligatoriske budsjettskjema.....	69
15.1 BUDSJETTSKJEMA BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT	69
ØKONOMIPLANPERIODEN 2022 - 2025	69
15.2 DETALJERT OPPSTILLING PKT 6 I BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT.....	70
15.3 ØKONOMISK OVERSIKTDRIFT - ØKONOMIPLANPERIODEN 2022 - 2025	71
15.4 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING 2022 - 2025	72
15.5 INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2022 PÅ KONTONIVÅ.	75
16 Vedlegg Gebyrregulativ	78
17 Kommunestyrets vedtak av 16.12.2021.	80
18 Vedlegg: Oversikt over investeringstiltak som er lagt inn i perioden 2022-2025.....	81

1 Kommunestyrets vedtak i sak xx, møte 16.12.2021

Vedlegg 17 bakerst i heftet.

2 Sammendrag av budsjett og økonomiplan**2.1 Innledning inkl. nye tiltak.**

Grong kommune er inne i en utfordrende økonomisk periode. Nedgang i inntekter bla. som følge av folketallsutviklingen, utfordrer oss økonomisk. Det er i 2021 igangsatt en jobb både administrativt og politisk for å komme ned på et utgiftsnivå som samsvarer med kommunens inntekter. Denne jobben må fullføres i 2022.

Nye driftstiltak i økonomiplanperioden.

Prosjekt navn	Drift / 1000 kr:			
	2022	2023	2024	2025
Reduksjon 60% vaktmester	-326 000	-326 000	-326 000	-326 000
Lys uteområdet Bergsmo barnehage	30 000			
Bruk av kraftfond for del-finansiering næringskonsulent	-295 000	-295 000	-295 000	-295 000
Grong turer – finansieres ved bruk av fond, kr 40' annenhvert år.	0		0	
EL Alfred Urstads båtbyggerverksted	60 000	5 000	5 000	5 000

Nye investeringstiltak i økonomiplanperioden.

Brutto tall ligger inne nedenfor.

Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
	2022	2023	2024	2025
Nytt biblioteksystem	250 000			
Automatikk ventilasjonsanlegg barneskolen ved GBU	200 000			
Helseplattformen			20 000 000	
Renovering leiligheter Trøahaugen		400 000	400 000	400 000
Brannstasjon	18 000 000			
Renovering gymbygg Harran			1 000 000	
Brannverntiltak GHO	4 500 000			
Helsefløy	300 000	20 000 000		
Tak hovedinngang GHO	300 000			
Solavskjerming og maling kommunehuset	450 000			
Elveforebygging		500 000		
Reserve vannledning under Sanddøla, Farstøa – Formo	600 000			
Utbedring Gartland høydebasseng	500 000			
Ny pumpestasjon Litjåa	600 000			
Utbedring Nes vei	600 000			
Ladestasjon egne EL-biler	1 000 000			
Skifte autovern	250 000			
Investeringstilskudd Grong kirke			400 000	
Investeringstilskudd Harran kirke		500 000		
SUM	27 550 000	21 400 000	21 800 000	400 000

Det vises til eget vedlegg 18 med oversikt over hvert enkelt investeringstiltak inkl. finansiering og driftskostnader.

2.2 Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.

Kommunens handlingsplan 2022 inkl. en rekke utviklingstiltak finner en i kap. 11.2.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Pensjon og premieavvik.

Forsikringspremien vil reduseres noe fom. 2021 som følge av justering av uføre- og levealdersforutsetningene. Kostnadsreduksjon i KLP gir noe redusert premie.

Premieavviket dvs. differansen mellom pensjonspremie og pensjonskostnad kan forventes å bli noe større fremover. Det er for 2022 budsjettet med et premieavvik, inntektsføring på 8,7 millioner. Dette gir igjen en høyere utgiftsføring fremover i tid i og med at inntektsført premieavvik 2022 skal utgiftsføres med like store beløp de kommende 7 årene.

Når det gjelder prognosen for 2022 så bygger denne på at KLP kun oppnår minimumsavkastning på sin kapitalforvaltning. De siste årene har gått langt bedre enn dette slik at kommunen har mottatt større summer i premiefond enn i opprinnelig prognose, noe som igjen gir mindre premieinnbetaling og mindre premieavvik.

Skatt og rammetilskudd.

Kommunens frie inntekter i form av skatt og rammetilskudd er i utgangspunktet lagt inn med samme kronebeløp pr. år. Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden. Beløpet som er lagt inn i for 2022 harmonere med de beløp som ligger inne i forslag til statsbudsjettet for 2022.

Lånegjeld

Lånegjelda har vært ganske stabil i perioden 2010 tom 2014, dog med en økning som skyldes utbyggingen av sykeheimen. I perioden fom 2014 tom 2017 øker gjelda betraktelig. Dette har sammenheng med utbyggingen på GBU/kulturhuset. I økonomiplanperioden er det kun lagt inn forslag til nye investeringer som er mål-tiltak. De største investeringene som er forslått er ny brannstasjon i 2022, renovering helsefløya i 2023 og helseplattformen ligger inne i 2024. Til tross for disse store pluss flere små nye investeringsprosjekter så blir det årlige låneopptaket mindre enn nedbetaling av avdrag. Slik økonomiplan ligger nå så viser lånegjelda en topp ved utgangen av 2021, for så å reduseres fremover, med en liten økning i 2024 ut fra dagens tall for helseplattformen.

Flyktninger

2022	10 ordinære flyktninger.
2023	10 ordinære flyktninger.
2024	10 ordinære flyktninger.
2025	10 ordinære flyktninger.

Totalt er det budsjettet med vertskommune-, integrerings- og tilskudd enslige mindreårige som følger;

	Opprinnelig 2017	Opprinnelig 2020	Opprinnelig 2021	2022	2023	2024	2025
Vertskommunetilskudd, mottaket	2 058 000	0	0	-	-	-	-
Integreringstilskudd	14 211 000	9 499 000	8 857 000	7 474 000	7 470 000	7 590 000	7 806 000
Ekstra tilskudd EM	500 000						
Ekstra tilskudd bosetting utover anmodning	50 000						
Ekstra tilskudd flyktninger nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	2 760 000	1 000 000	1 500 000				
SUM Integreringstilskudd	19 579 000	10 499 000	10 357 000	7 474 000	7 470 000	7 590 000	7 806 000
Tilskudd enslige mindreårige;							
Antall em reduseres fortløpende iom at det ikke bosettes nye.	16 531 000	8 450 000	5 396 000	3 646 000	2 491 000	2 236 000	2 236 000
SUM tilskudd enslige mindreårige	16 531 000	8 450 000	5 396 000	3 646 000	2 941 000	2 236 000	2 236 000
SUM TILSKUDD	36 110 000	18 949 000	15 753 000	11 120 100	10 411 000	9 826 000	10 042 000

Ut fra oversikten ovenfor så ser en at dette var en relativt stor inntektspost i Grong kommunens budsjett, som nå er redusert fra år til år. Selvfølgelig knytter det seg store utgiftsposter også til dette området. Området er svært usikkert, da det er umulig å se for seg hvordan bosettingen vil bli fremover. Vi er for 2021 anmodet om å ta imot 10 personer, noe som vi også ser ut til å få bosatt. For 2022 og utover budsjetterer vi med bosetting av 10 personer hvert år.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Når det gjelder bosetting av enslige mindreårige, så har vi ikke fått forespørsel om disse de siste årene og signalet er at dette heller ikke vil være aktuelt pr dags dato. Derav er det ikke budsjettet med slik bosetting fremover, og enheten fases ut etter hvert som dagens bosatte flytter ut av ordningen. Den er tatt helt ut av budsjettet fom. 2024.

Utgiftene som relaterer seg til flyktninger ligger spredd i hele budsjettet slik at det er vanskelig/umulig å beregne utviklingen av disse dersom en velger et av scenariene ovenfor. Det er viktig å merke seg at dette kapitlet 8.6 kun omhandler inntektssiden vedr. flykninger.

Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Benyttet promillesats har ligget stabil på 7 promille for verker og bruk og næring. Satsen for boliger og hytter er lagt inn med 4 promille fom 2022.

For år 2022 fastsettes eiendomsskattegrunnlaget fra siste skatteligningen for kraftverkene det vil si for 2020. For Grongs vedkommende gjelder det de fire kraftverkene i Namsen; Åsmulfoss, Aunfoss, Øvre Fiskumfoss og Nedre Fiskumfoss, samt det private kraftverket Knutfoss Kraft AS. Beskatningen av kraftverkene er en omfattende og komplisert prosedyre og er nå lagt til sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss.

Det har vært en kraftig reduksjon i eiendomsskattegrunnlaget de siste årene. Vi har i løpet av årene 2015 -2018 fått skatten redusert med totalt 5,6 millioner kroner. For 2018 - 2020 har det vært en økning på totalt kr 1,7 mill. **Hva eiendomsskatten for kraftverkene blir for 2022 har vi per i dag ingen opplysninger om. Tidspunkt for ferdigstilling er satt til 26.11 jfr. Skattetaten**

Grong kommune gjennomførte ny alminnelig taksering i 2019 og nye takster er tatt i bruk fom. 2020. Disse vil da stå slik i 10 år fremover, så lenge det ikke skjer endringer på aktuelle eiendommer.

Takstgrunnlag skal jfr. regelverket reduseres med 30% i tillegg ble max sats endret til 5 promille for 2020. Ny taksering medførte at vi klarte å hente inn eiendomsskatteinntekter tilsvarende beløpet for 2019 i 2020. Promillesatsen ble ytterligere redusert til ny makssats for bolig og fritidseiendommer på 4 promille fom. 2021. ***Dette tilsa reduserte eiendomsskatteinntekter på 1,1 millioner fra 2020 til 2021. Sats på 4 promille forslås beholdt også i 2022.***

Avgiftsendringer

Vedr endringer i de kommunale avgifter og betalingssatser vises det til vedlegg i budsjettbrevet.

Bruk av fond

Dersom budsjettet 2021 holder stikk vil vi opparbeide oss et «fritt» disposisjonsfond på 18,5 mill. ved årets slutt 2021.

Avsetning og bruk fremgår av tabellen nedenfor.

	Saldo IB	2021	2022	2023	2024	2025	Saldo UB
«Fritt» disposisjonsfond	26.213'	7 713'	9 976'		1 850'	1 850'	4 824'
Rentefond	2 565'						2 565'
Premieavviksfond	18.353'						18.354'
Fond flyktninger	5 594'						5 594'
Gusli skog	600'	-410'	-90'	-90'	-10'		0'

Slik budsjett og økonomiplan ligger pr. i dag vil en ved utgangen av 2024 har stående igjen ca 4,8 millioner på «fritt disposisjonsfond», kr 2,6 mill. på rentereguleringsfondet, 18,4' mill på pensjonsfondet, 5,6 på flyktningefondet og 0 på Gusli skog fondet.

Investeringsfond

Ved utgangen av 2020 har vi et ubundet investeringsfond på kr 137.000,-. Det er videre budsjettet med salg av boliger. Salgsinntektene forutsettes benyttet til finansiering av investeringene, slik at investeringsfondet vil ikke øke nevneverdig i løpet av perioden.

Det er utarbeidet egne vedtekter for fondet. Disse tilsier at 20% av fondet videreformidle, 30% settes av til et slags «reserve/risiko» fond, mens resten 50% kan benyttes til samfunns- og næringsutvikling.

NTE fondet utvikler seg slik i perioden:

	2021	2022	2023	2024	2025
Nte fond, samfunns- og næringsutvikling 50% IB	3 304 000	1 999 000	1 714 000	1 443 000	1 186 000
Årlig forventet avsetning	1 166 000	1 166 000	1 166 000	1 166 000	1 166 000
<i>Forventet bruk;</i>					
Egenandel bredbåndutbygging Harran 2020/2021	-1 976 000				
Infrastruktur Grong næringspark	-359 000	-357 000	-354 000	-351 000	-348 000
Basseng		-1 094 000	-1 083 000	-1 072 000	-1 061 000
Utviklingsprosjekt Bjørgan	-136 000				
SUM 50% andel	1 999 000	1 714 000	1 443 000	1 186 000	943 000
Nte fond, reservefond 30% IB	2 064 000	2 764 000	3 463 000	4 163 000	4 863 000
Årlig forventet avsetning	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
SUM 30% andel	2 764 000	3 463 000	4 163 000	4 863 000	5 562 000
Sum totalt NTE-fond	4 763 000	5 177 000	5 606 000	6 048 000	6 505 000

2.3 Finansielle måltall

Ny kommunelov inneholder en ny generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Det nevnes nøye prioriteringer, jevnlig oppfølging av budsjett, egenfinansiering av investeringer, planmessig vedlikehold av eiendom og håndtering av risiko som noen stikkord for god langsiktig økonomiforvaltning.

Den nye kommuneloven inneholder nå en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Kommunestyret vedtok i september i k-sak 35/19 at følgende finansielle måltall skal innarbeides i budsjett og økonomiplan for Grong kommune;

De konkrete måltallene gjelder i et tidsperspektiv innenfor økonomiplanperioden dvs. 4 år.

- Netto driftsresultat, minimum 1,75% av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene, bør ikke overstige 120%.
- Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.
- Arbeidskapitalen bør utgjøre minst 15%

Finansielle måltall	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,5	2,41	1,91	2,83	0,6	-3,64	-3,38	-0,82	-1,39	-1,23
Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene	123,1	112,3	118,8	122	114	116	115	115	117	111
Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene	11,56	14,16	15,82	17	16,6	14,7	10,8	11,6	11,1	10,6

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Arbeidskapital (minus premieavviket) i prosent av driftsinntektene	23,1	12,89	17,89	20,35						
--	------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--

Nærmere beskrivelse av de ulike tallene finnes under pkt 11.1

2.4 Omstillingsbehov fremover.

Det er lagt inn følgene forventninger om innsparinger på de ulike rammeområdene i økonomiplanperioden.

Tabellen skal forestås slik;

Innsparingen på ramme 2 i 2022 er totalt kr 3 240 000,-. Dette er så videreført utover i perioden. I tillegg kommer det inn ytterligere 6 068 000,- i innsparing f.o.m 2023 og videre utover i perioden, samt et nytt beløp på 884.000,- i 2024 og ut perioden. Altså totalt omstillingsbeløp for 2024 sett i forhold til dagens situasjon for ramme 2 er på 10 202 000,-.

	2022	2023	2024	2025
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	125 000	125 000	125 000	125 000
Fordelt rammeinnsparing 2022	25 000	25 000	25 000	25 000
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023 – 70% stilling		500 000	500 000	500 000
SUM	150 000	650 000	650 000	650 000
Ramme 2 Oppvekst og familie				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Fordelt rammeinnsparing 2022	250 000	250 000	250 000	250 000
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		6 068 000	6 952 000	6 952 000
SUM	3 250 000	9 318 000	10 202 000	10 202 000
Ramme 3 Helse og omsorg				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå				
Fordelt rammeinnsparing 2022	151 000	150 000	150 000	150 000
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		700 000	1 700 000	1 000 000
SUM	151 000	850 000	1 850 000	1 850 000
Ramme 4 Næring, miljø, kultur, teknisk, brann				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	290 000	290 000	290 000	290 000
Fordelt rammeinnsparing 2022	75 000	75 000	75 000	75 000
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		1 500 000	1 500 000	1 500 000
SUM	365 000	1 865 000	1 865 000	1 865 000
Ramme 5 Kirkeformål				
Generell innsparing - omstilling		300 000	300 000	300 000
Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 9	3 916 000	12 983 000	14 867 000	14 867 000
I tillegg kommer forventet lønnsøkning fra lokale forhandlinger 2021 og forventet økning 2022. Dette må hentes innenfor egen ramme	4 700 000			

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger: Altså innsparing på kr 3,9 mill i 2022, og ytterligere kr 9 mill i 2023 og nye nesten 2 i 2024. Det

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

legges opp til bruk av fond i 2022. Videre er det lagt opp til en mindre fondsbruk 1.850' i hhv. 2024 og 2025 knyttet opp mot innføring av helseplattformen. Viktig å merke seg at renter og avdrag på investeringen i helseplattformen er lagt inn som en forventet innsparing på ramme 3. Dette utgjør anslagsvis 1,7 mill pr. år og kommer i tillegg til det som ligger i tabellen ovenfor.

Vi ser ovenfor at det foreligger store utfordringer i årene som kommer. Omstillingsbehovene er fordelt på de ulike rammeområdene. Det er viktig å merke seg at dette kun er anslag og at fordelingen mellom rammeområdene kan måtte endres underveis i perioden. For å komme frem til en fordeling mellom rammene har vi benyttet kostratall – analyser fra ks – og sett på hvilke områder vi bruker mer penger enn landssnittet og hvilke områder vi benytter mindre på enn landssnittet. Viktig å merke seg at forventet lønnsøkningen ikke er kompensert. Det forventes at denne hentes inn på egen ramme.

Anslag omstilling/effektiviseringsbehov	2022	2023	2024	2025
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter	150 000	650 000	650 000	650 000
Ramme 2 Oppvekst og familie	3 250 000	9 318 000	10 202 000	10 202 000
Ramme 3 Helse og omsorg	151 000	850 000	1 850 000	1 850 000
Ramme 4 Teknisk, kultur, næring, jord/skog mm	365 000	1 865 000	1 865 000	1 865 000
Ramme 5 Kirkeformål		300 000	300 000	300 000
Bruk av disposisjonsfond/flyktningefond	9 976 000	0		
Bruk av disp.fond til helseplattformen			1 850 000	1 850 000
SUM				

Omstillingsbehovet i 2022 kan deles inn som følger;

- **Forventet lønnsøkning – ikke lagt inn midler til dette i budsjettet, beløp må finansieres innen egen ramme. Totalt 4,7 millioner.**
- **Uspesifiserte omstillingsbeløp alle rammeområder 3,9 millioner sett i forhold til utg.punkt konsekvensjustert budsjett 2021.**
- **Bruk av fond 10 millioner.**

2.5 Sluttkommentar

Det har vært en målsetting å kunne finne riktige og gode konkrete tiltak for å tilpasse drifta til de rammebetingelsene vi har prognosert for fremtiden. Dette har vi ikke lyktes med, men flere prosesser er startet opp. Foreløpige signaler er positive til både prosess og mulige tiltak. Derav foreslår kommunedirektøren at det brukes noe mer av fond i 2022 enn det som ble lagt i vedtatte økonomiplan. Gjennom å bruke data som viser forventet forbruk og reelt forbruk i de ulike sektorene, er innsparingskravet nå fordelt ulikt mellom sektorene. Samtidig må en ha realistiske krav. Det har ført til at noen sektorer som i dag drifter mer effektivt enn forventet, også må ta del av den totale pakken. Som tidligere beskrevet, er rammefordelingen i økonomiperioden et anslag som viser mer retning enn konkret fastsatte summer.

Det som en mer sikkert kan si, er at omstillingsbehovet er reelt og at det må gjennomføres innen rimelig tid slik at en kan sikre fremtidig drift gjennom tilstrekkelige fondsreserver i fremtiden.

3 Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis

Økonomireglementet sier følgende;

Årsbudsjettet er en bindende plan for bruk av kommunen sine midler i budsjettåret. Kommunestyret sine prioriteringer samt de målsettinger og premisser som budsjettet bygger på skal komme tydelig frem i dokumentet. Årsbudsjettet er identisk med første år i økonomiplan.

Forslaget til årsbudsjett for påfølgende budsjettår fremmes av rådmannen til politisk behandling innen utgangen av desember. Formannskapet gi innstilling ovenfor kommunestyret. Kommunestyret vedtar budsjett i balanse før utgangen av desember (året før budsjettåret). Dette dokumentet vedtas som netto budsjettamme pr. rammeområde.

Budsjettet inneholder de samme budsjettskjemaene som økonomiplan.

I tillegg til obligatorisk budsjett/økonomiplan dokument utarbeides det detaljbudsjett for rammeområdene 1 – 9. Dette viser budsjetterte tall på alle konti – 5 siffer under hvert ansvar. Dette detaljbudsjettet fremgår kun som et vedlegg til kommunestyrets behandling av årsbudsjettet.

Forslag til årsbudsjett fremmes av kommunedirektøren til politisk behandling innen medio november.

Hvordan årsbudsjettet utarbeides i praksis:

Det første som gjøres i budsjettprosessen er å utarbeide såkalt "**konsekvensjustert budsjett**". Dette består i å videreføre driftsbudsjettet, med utgangspunkt i revidert budsjett for 2021, med "dagens drift". Her legges inn de korrigeringer som følger av kjente forhold som vedtak, lønnsøkninger, prisstigning o.l. På denne måte framkommer driftsresultatet i økonomiplanperioden dersom det ikke foretas endringer i drifta. Videre så bygger budsjett og økonomiplan fremlagt forslag til statsbudsjettet, se eget punkt 8.5. Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden.

Det har i hele prosessen vært dialog med både kommunalsjefer, avdelingsledere og tillitsvalgte. Kap 14 omhandler en del av de forholdene som er gjort og skal gjøres for å bringe budsjett og økonomiplan i balanse fremover.

Etter formannskapet har fattet sitt vedtak legger de frem dokumentet for offentlig ettersyn før det tas opp til 2. gangs behandling i formannskapet samt med endelig vedtak i kommunestyret den 16. desember 2021.

Vi har følgende rammeområder:

- Ramme 1 – Administrasjon og fellesutgifter
- Ramme 2 – Oppvekst og familie
- Ramme 3 – Helse og omsorg.
- Ramme 4 – Næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning.
- Ramme 5 – Kirkeformål
- Ramme 6 – Politisk styring, kontroll og fellesutgifter
- Ramme 7 – Særregnskap (Kommunale samarbeid)
- Ramme 8 – Skatter, rammetilskudd m.v.
- Ramme 9 – Renter, avdrag, finanstransaksjoner.

4 Visjon og mål.

Kommuneplanen og økonomiplanen er kanskje de to viktigste strategiske planverkene innenfor kommunens virksomhet. Gjennom kommuneplanen settes retning og valg av strategier, mens økonomiplanen skal prioritere de tiltak som må gjennomføres for at målene skal nås. Vedtak av visjon og hovedmål ble fattet 22.04.2021. Innen juni 2022 er det målsetting om å få ny samfunnsplan med nye strategier vedtatt av kommunestyret.

Visjon for Grong kommune:

Kraft i elver og folk.

Overordnet mål:

Innen 2030 skal bærekraft og folkehelse danne grunnlaget for all samfunns og næringsutvikling i Grong.

Hovedmål:

1. Innen 2030 skal Grong være en kommune som er attraktiv for bedrifter og som har et mangfoldig næringsliv.
2. Innen 2030 skal Grong fortsatt være et trygt og attraktivt bosted
3. Innen 2030 skal det bo flere barn i Grong enn i dag.
4. Innen 2030 skal folk kjenne Grong som nytenkende og inkluderende

5 Selvkost

Kommunestyret har tidligere fattet et prinsippvedtak om at innbyggerne skal dekke kommunens kostnader på områdene vann, kloakk, renovasjon, slam og feiing. Dette skal gjøres i hht. selvkost. Dette prinsippet videreføres også i denne økonomiplanperioden.

Definisjon av selvkost er den merkostnad som kommunen påføres med å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Hvis differansen mellom årets gebyrinntekter og årets gebyrgrunnlag viser et overskudd, skal overskuddet dekke inn et underskudd fra tidligere år. Et overskudd som ikke dekker inn et underskudd, skal avsettes til et selvkostfond i selvkostregnskapet. Et overskudd som er avsatt til selvkostfondet, skal tilbakeføres ved å finansiere et fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. En slik forståelse kan dels være motivert ut ifra behovet for en nødvendig fleksibilitet i forhold til endringer på inntekts- og kostnadssiden, f.eks som følge av investeringer, som de fleste kommunene opplever.

Overskudd det enkelte år avsettes til et selvkostfond for hvert område. Underdekning enkelt år registreres også og skal tas inn med tilsvarende overskudd på områdene i løpet av en 5 års periode.

Ved regnskapsavslutningen for 2020 hadde vi følgende selvkostfond;

Vann	1 653 686
Kloakk	2 268 844
Slam, underskudd	-64 161
Renovasjon	555 244
Feiing	384 979

6 Organisering

6.1 Politisk organisering

Det politiske systemet i Grong kommune er organisert etter formannskapsmodellen, med kommunestyre og formannskap. Fra 1.1.2011 overtok formannskapet arbeidsområdene for hovedutvalg for helse og oppvekst og hovedutvalg for utvikling.

Kommunestyret har følgende sammensetning:

Kommunestyrets sammensetning	2019 - 2023
Totalt	17
Senterpartiet	9
Arbeiderpartiet	5
Miljøpartiet de grønne	1
Høyre	1
Sosialistisk venstreparti	1

6.1.1 Politisk ledelse

Kommunestyret og formannskapet ledes av ordfører Borgny Grande.

Ledere for utvalg og råd er:

Utvalg / råd / nemnd:	Leder
Kontrollutvalg	Vigdis Linmo
Eldreråd	Morten Fiskum
Eiendomsskatt, sakkyndig nemnd	Jon Strand
Eiendomsskatt, sakkyndig ankenemnd	Odd Fuglum
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	Mette Finvold Grønbeck

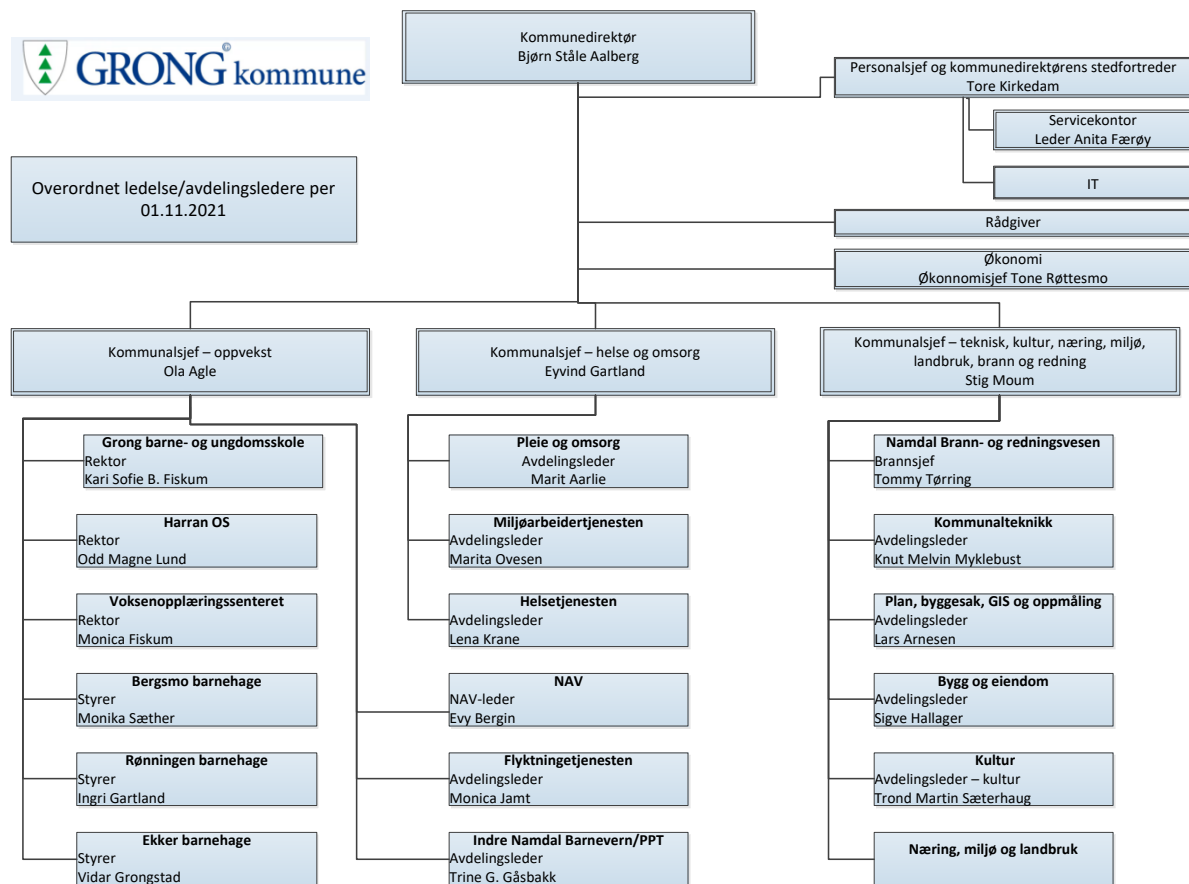
6.1.2 Interkommunalt samarbeid

- IKT Indre Namdal IKS
- Midtre Namdal Avfallsselskap
- IKS Namdal rehabilitering – Høylandet
- Vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT
- Vertskommune for NAV Indre Namdal
- Vertskommune for Brann- og redningstjenesten (samarbeid Overhalla, Høylandet og Grong)
- Vertskommune for Legevaktsamarbeid i Indre Namdal (ny modell fra 01.01.2021)
- Vertskommune for tekniske tjenester som;
 - Byggesak
 - GIS
 - Kart- og oppmåling
 - Arealplanlegging
 - Byggetilsyn
 - Vann og avløp
- Vertskommunesamarbeid om Lønn mellom Lierne, Røyrvik, Grong og Namsskogan (vertskommune)
- Namdal regionråd
- Revisjon Midt-Norge SA
- KonSek Trøndelag IKS
- Regional veterinærtjeneste
- Legevaktsamarbeid i Indre Namdal (utvides fra 01.01.2021)
- Legevaktordningen i Namdal (LINA – avsluttes 01.01.2021)
- Museet Midt

I tillegg foreligger flere avtaler vedr kjøp og salg av tjenester, eksempelvis oppmåling, byggesaksbehandling og jordmor.

6.2 Administrativ organisering

Organisasjonskart:

Figur 2
Administrativ organisering i Grong kommune

Kommunedirektørens ledergruppe består nå av:

- Kommunedirektør
- 3 kommunalsjefer
- Personalsjef (kommunedirektørens stedfortreder)
- Økonomisjef

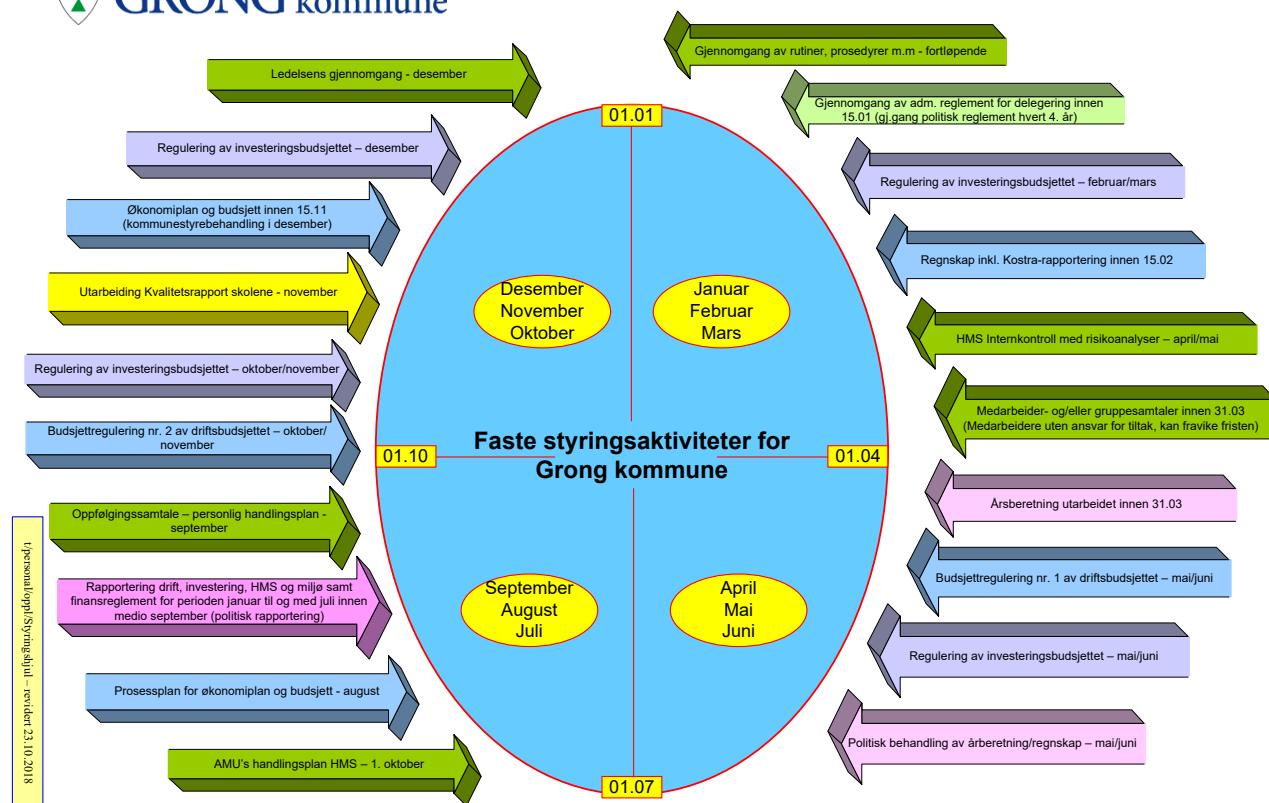
Nivå 2:

- Avdelingsledere/enhetsledere
- Stab og støttefunksjoner

6.3 Faste styringsaktiviteter Grong kommune.

I 2018 foretok rådmannen en revisjon av alle faste styringsaktiviteter for Grong kommune. Det ble foretatt en korrigering av aktivitetene, hvor hovedhensikten var å tilpasse Grong kommunes års hjul til den praktiske hverdagen slik det arbeides nå, både i forhold til administrativ og politisk rapportering samt øvrige oppgaver.

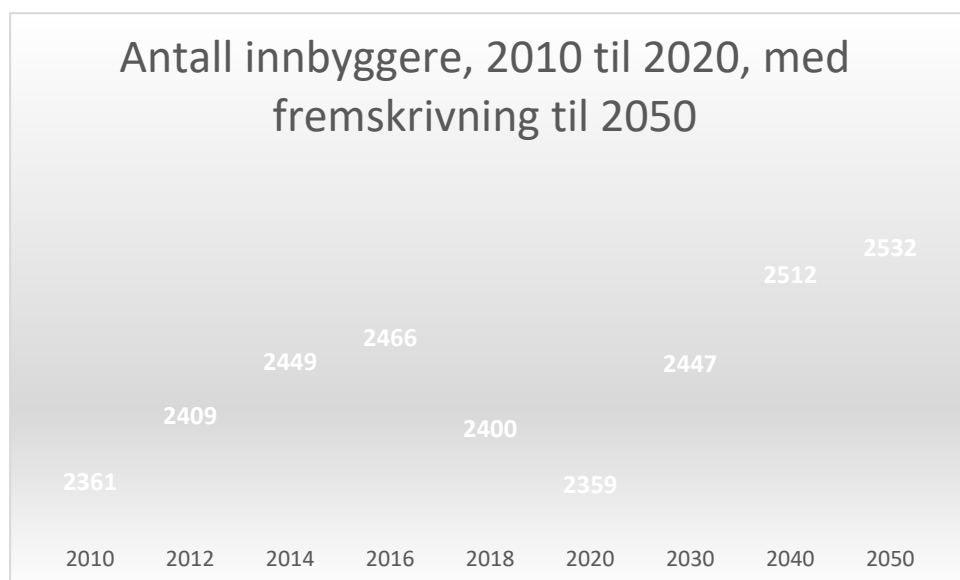
Følgende faste styringsaktiviteter gjøres gjeldende:

7 Befolkningsutvikling

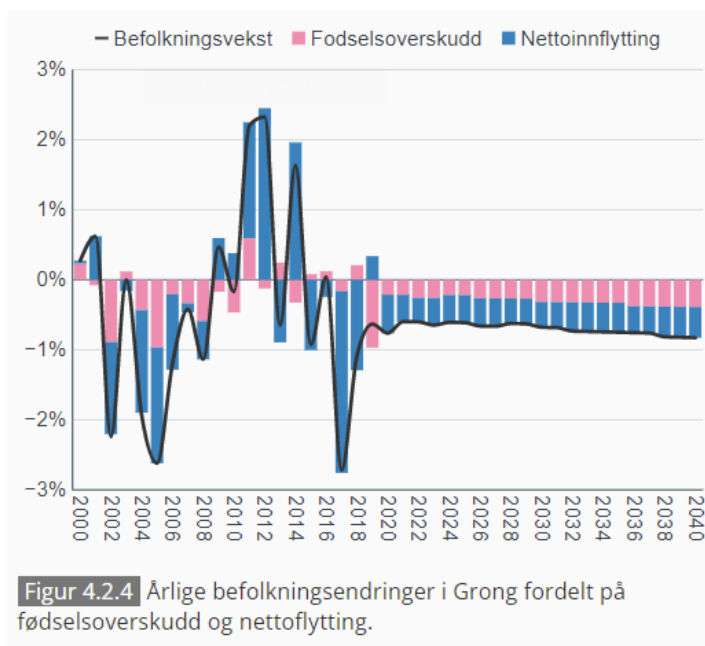
Befolkningsutviklingen, og sammensetningen av kommunens befolkning, er svært avgjørende når rammetilskudd skal beregnes. Hvordan utviklingen blir fremover er viktig både med tanke på rammetilskuddet og hvordan en skal dimensjonere tjenestetilbudet i kommunen.

7.2 Befolkningsutvikling 2010 - 2020 og prognose til 2050.

01.01.2021 var det registrert 2347 personer i Grong kommune. Dette er en reduksjon på 12 personer fra 01.01.2020. I SSB sin framskriving, mellomalternativet, så forventes en økning fremover til 2050. Det er noe uforklarlig at SSB forventer en så kraftig stigning som kurven viser. Totalt har befolkningen blitt redusert med 11 personer så langt i 2021.

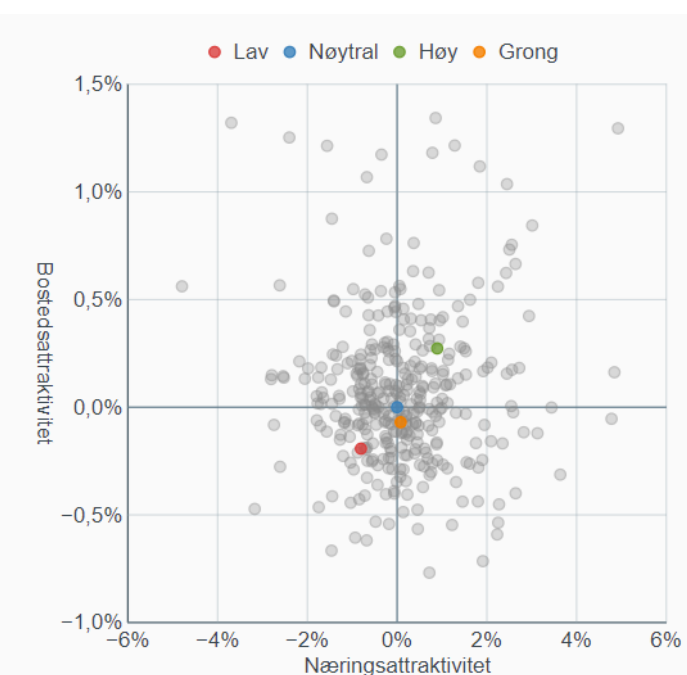
Telemarksforskning forventer en annen befolkningsutvikling enn SSB og spår en jevn nedgang i Grong frem til 2040. Det er vanskelig å kunne planlegge fremtiden med to så ulike befolkningsframskrivninger å forholde seg til. Statistisk er det unge voksne i aldersgruppen 20 – 35 år som flytter. I tillegg forventes det fødselsunderskudd.

Kilde: Telemarksforskning, <https://2020.regionalanalyse.no/distrikt/5045/all>

Telemarksforskning viser fire ulike scenarier for utviklingen av folketallet i Grong, alt etter hvor høy attraktivitet Grong har i framtiden. Hensikten er å få fram mulighetsrommet for befolkningsvekst, altså hvor mye folketallsveksten kan påvirkes lokalt. Et scenario er at en lykkes med å skape høy og positiv attraktivitet for både bosetting og næringsliv. Her vil attraktivitetsverdien for Grong bli som vist med den grønne prikken. De grå prikkene er attraktivitetsverdier for alle steder i den siste tiårsperioden. Vi får da et optimistisk scenario, et best case, men som likevel er realistisk i den forstand at det er steder som har oppnådd slike attraktivitetsverdier tidligere.

I et annet scenario er den framtidige attraktiviteten lav. Det er vist med den røde prikken. Forskjellen mellom scenariet med høy og lav attraktivitet vil vise hvilket mulighetsrom det er for framtidig befolkningsutvikling.

Et naturlig scenario er at attraktiviteten er akkurat som middels. Det vil gi en vekst i tråd med forventet ut fra de strukturelle betingelser som er lagt inn i scenariet (den blå prikken).

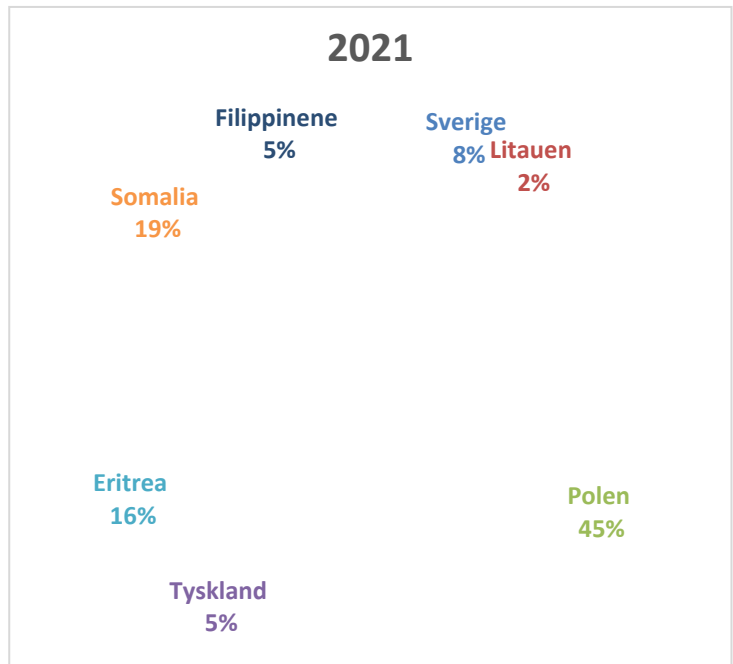
Et siste scenario er at attraktiviteten for Grong blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene, oransje prikk.

Grong har hatt en positiv innvandring i flere år. Innvanderne fordeler seg på en rekke land, men europeiske land dominerer med Polen som det største.

En del av innvanderne fra afrikanske land flytter etter hvert til en større kommune innenlands for å være i større miljøer, mens noen blir og bosetter seg fast i Grong.

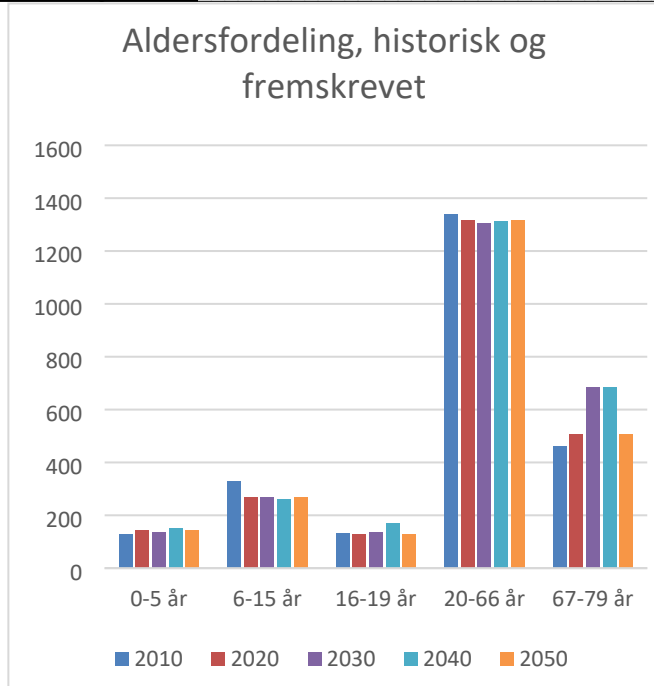
Kilde: SSB:

<https://www.ssb.no/kommunefakta/grong>

Det som ikke endrer seg så fort er alderssammensetningen. Den er viktig i forhold til de tilbud som kommunen skal gi. Vi ser av prognosen at gruppen barn 0-5 år, 6 – 15 år og ungdom 16 – 19 år vil være ganske jevn i perioden. Hvis SSB sin framskriving mest sannsynlig ikke er riktig, må vi forvente en nedgang i aldersgruppen 20 – 66 år fremover da det er 20 – 35-åringene som flytter. Aldersgruppen 67 – 80+ stiger jevnt i perioden med et forventet fall i 2050.

Kilde: SSB, folketall pr. 1. januar (middels nasjonal vekst – MMMM)

8 Rammebetingelser

8.1 Lønnsbudsjettering

Vi har i budsjettet lagt inn forventet korrekt lønn f.o.m 1.1.2022, med unntak av tillegg som ble gitt i lokale forhandlinger.

Det er ulike vekstanslag for gjennomsnittlig årslønn for 2022:

Anslag KS	3,3%
Norges Bank	2,9 %
SSB	3,1%

Med bakgrunn i ovennevnte legger Grong kommune til grunn en årslønnsvekst for 2022 på 3,1. Årslønnsveksten får kun virkning i 8 måneder, da all lønnsvekst i hovedsak har virkningsdato 01.05. Et utdrag av budsjett for 2021 tilsier totalt kr 151 mill. som grunnlag for årslønnsvekst. Inklusiv sosiale utgifter er beregnet årslønnsvekst for 2022, samt lokale forhandlinger for 2021, beregnet til ca kr 4,7 mill. **I forslag til budsjett for 2022 er det ikke lagt inn bevilgning for å møte lønnsveksten. Kr 4,7 mill. må derfor fordeles på de ulike rammeområdene og tas inn som en besparelse i løpet av 2022.**

Samlede lønnsutgifter og sosiale utgifter er vist i oppstillingen "Økonomisk oversikt drift" som er innarbeidet i budsjettheftet.

8.2 Sosiale kostnader

Sosiale kostnader er lagt inn med følgende satser:

- ❖ Pensjon
 - KLP 15,0% på fellesordningen
 - KLP 14,35% på sykepleierordningen
 - Statens pensjonskasse 10,25%
- ❖ Arbeidsgiveravgift 5,1%
- ❖ Avsetning til feriepenger 12%.

8.3 Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse.**Status:**

Til og med 3. kvartal 2021 har Grong kommune et nærvær på totalt 90,9 %. Sykefraværet fordeles på 1,4 % egenmeldt og 7,7 % legemeldt. Sykefraværet fordeles etter kvartal og varighet som følger:

	Egenm.:	1 – 16:	> 17:	Sum:
Fravær i % 1. kv. 2021	1,8	0,6	9,2	11,6
Fravær i % 2. kv. 2021	1,3	0,6	7,4	9,3
Fravær i % 3. kv. 2021	1,1	0,5	4,7	6,3
Fravær i % 4. kv. 2021				

Ser vi på perioden 2015 til 2020 ligger det totale nærværet de fire første årene på ca. 92 %. De 2-3 siste årene er nærværet redusert til ca 90 %.

2015 91,7 % (egenmeldt – 1,2 % og legemeldt – 7,1 %)
 2016 92,7 % (egenmeldt – 1,0 % og legemeldt – 6,3 %)
 2017 92,0 % (egenmeldt – 1,3 % og legemeldt – 6,7 %)
 2018 92,0 % (egenmeldt – 1,3 % og legemeldt – 6,7 %)
 2019 90,5 % (egenmeldt – 1,4 % og legemeldt – 8,1 %)
 2020 88,6 % (egenmeldt – 1,5 % og legemeldt – 9,9 %)
 2021 90,9 % (egenmeldt – 1,4 % og legemeldt – 7,7 %)

I Arbeidsgiverstrategien (AGS) definerte vi vårt mål i 2011 om et gjennomsnittlig nærvær på 95 %. Vårt fokus i AGS har vært bl.a. «å ta egen helse på alvor». AGS er nå moden for revidering. Vi har over tid arbeidet hardt med å nå våre målsettinger, men vi når ikke våre konkrete målsettinger på nærvær på 95 %. Det må tenkes nytt!

Videre arbeid/tiltak i 2022:

Det ble igangsatt en utviklingsprosess i 2020 – ledelse og medarbeiderutvikling. Dette er en prosess som fikk sin oppstart høsten 2021 og skal videreføres i 2022. Grong kommune fikk tildelt ca. kr 1,6 mill. i OU-midler og midler fra KLP. Konsulent er engasjert, og de tre første samlingene er gjennomført i 2021. Ledersamlingene videreføres i 2022 og i tillegg skal det arrangeres egne samlinger med ansatte. Tillitsvalgte er godt involvert i prosessen, med deltakelse i enkelte samlinger.

Vårt utgangspunkt er at ledere, i prosess med alle ansatte, skal jobbe i retning av å begrense detaljstyring og målinger til det som er mest nødvendig for organisasjonen, og som oppleves meningsfylt av medarbeideren. Det innebærer også at lederen må ta en aktiv rolle som tilrettelegger – gjennom struktur, rutiner, holdningsarbeid, tillit og tilhørighet – for at alle våre medarbeidere skal få gode muligheter til å bruke sin kompetanse og bidra til organisasjonens verdiskapning.

Medarbeiders opplevelse av å få brukt kompetansen sin utgjør en selvstendig og viktig motivasjonsfaktor. Høy opplevd bruk av sin egen kompetansen blant alle ansatte er knyttet til større trivsel på jobb, høyere mestringstro og en sterkere følelse av å ha verdi på jobb. Vi mener at en viktig faktor er at ansatte tar, men også kan ta ansvar og gjerne i samhandling med øvrige kollegaer. Vi mener at en slik prosess på sikt vil skape bedre service og mer effektive tjenester til våre innbyggere. Et konkret resultat av de ulike prosessene, vil da være å utvikle ny organisasjonskultur (verdisett) for Grong kommune. Vi arbeider med gevinstmål for prosessen som foreløpig er som følger:

- Skape en kultur på alle avdelinger der ansatte også tar ansvar for fellesskapets oppgaver
- Sammen står vi stødig i sko'n!

- Lage et "godt nok" tjenestetilbud til våre innbyggere

Proessen må følges opp av kompetanseplaner på hver enkelt avdeling.

Nærværsoppfølging av enkeltansatte vil fortsatt være viktig. Vår bedriftshelsetjeneste ANT HMS & Bedriftshelse AS har utviklet et konsept for systematisk og målrettet arbeid med sykefraværsreduksjon og nærværarbeid. Jeg ser for meg at vi i 2022 tar i bruk dette systemet fullt ut.

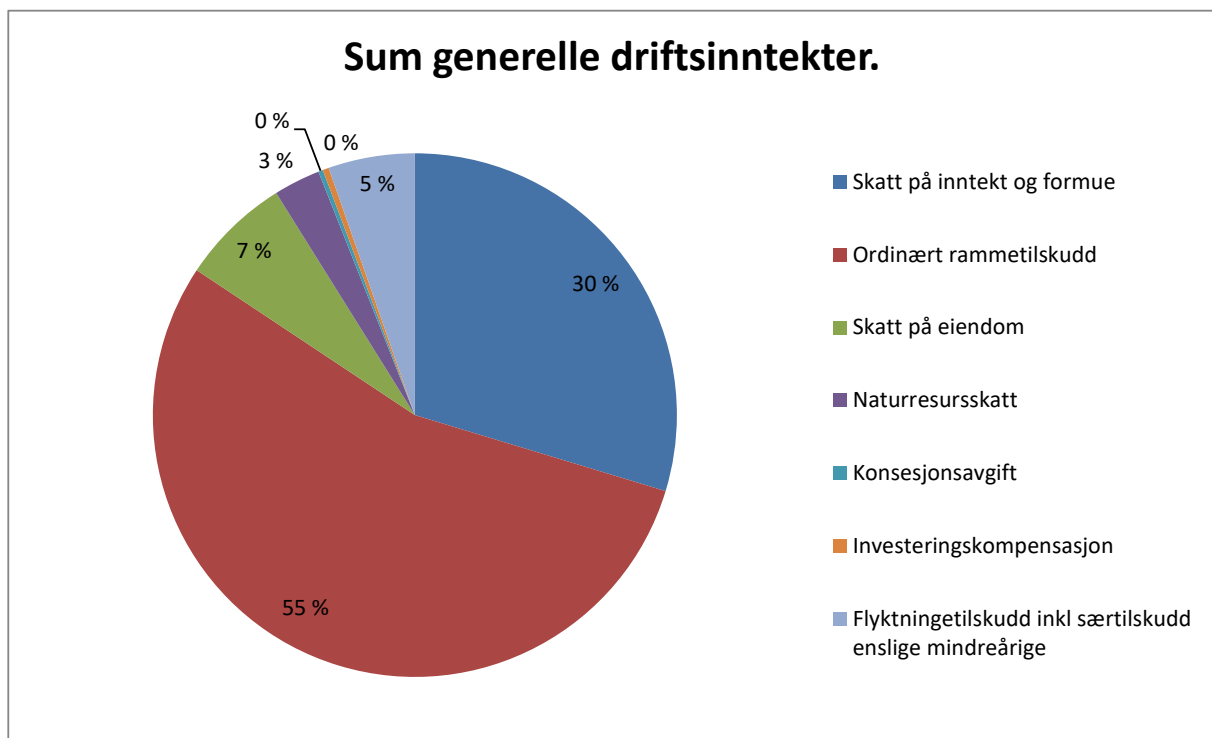
Oppsummering av viktige tiltak i 2022:

- Ledelse- og medarbeiderutvikling
- Kompetanseplanlegging
- Nærværsoppfølging av enkeltansatte

8.4 Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning

8.4.1 Fordeling av kommunens generelle driftsinntekter 2022.

Kakediagrammet viser fordeling av sum Generelle driftsinntekter på kr 208.275.000,- (jfr. budsjettskjema 1A)

8.4.2 Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2022 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett.

Vedrørende det konkrete innhold i statsbudsjettforslaget vises til internettsidene til regjeringen:

[Statsbudsjettet 2022 - regjeringen.no](https://statsbudsjettet2022-regjeringen.no) og KS: [Statsbudsjettet 2022 - KS](https://statsbudsjettet2022-ks.no)

Gjennom regjeringsskifte og nettopp fremlagt tilleggsnummer til den nye regjeringen, har det fremkommet mulige endringer ut ifra grunnlaget.

Disse endringene er ikke tatt inn i Grong kommune sitt budsjett, da disse ikke er vedtatt i skrivende stund. Samtidig har en lagt noen forventninger til grunn når forslag til bruk av fond er lagt som beskrevet i budsjett 2022.

8.4.3 Skatt og rammetilskudd

Ansvar 8000 - Skatt på inntekt og formue

Når det gjelder kommunenes skatteinntekter så inngår disse i en skatteutjevning som har til formål å delvis jevne ut forskjeller i skatteinntektene kommunene imellom. I denne skatteutjevningen inngår inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatten (skatt fra kraftselskapene). Den kommunale selskapsskatten er avviklet fra 2009. Overskuddsskatten for selskap og andre etterskuddspliktige skatteyttere tilfaller staten. Størrelsen på den kommunale inntektsskatten og formuesskatten for personlige skattytere bestemmes i statsbudsjettet hvert år.

Kommuner med skatteinntekter under landssnittet får kompensert for 60% av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. I tillegg får kommuner med skatteinntekter under 90% av landssnittet kompensert for 35% av differansen mellom egne skatteinntekter og 90% av landssnittet. Grong kommunen er en av de kommunene som har en egen skatteinngang som ligger under 90% av landssnittet og således mottar kompensasjon- såkalt inntektsutjevning.

For 2022 er det lagt inn skatteanslag i samsvar med statsbudsjettet. Det er for 2022 også en forskjell mellom skatteanslaget lagt i statsbudsjettet og det skatteanslaget som fremgår av KS

prognosemodell. Statsbudsjettet gir et anslag på kr 77.400' i skatt og inntektsutjevning, mens anslaget fra KS som bygger på et snitt av siste tre års skatteinngang, samt folketall pr. 1.7.2021 gir en forventet skatteinngang på kr 77.029', altså 371.000,- lavere. Vi har i budsjett 2022 forholdt oss til det høyeste anslaget. ***Det er derfor viktig å være klar over denne forutsetningen i budsjett 2022.*** Det er alltid vanskelig å treffe korrekt ved budsjettering av skatteinntekten. Det som er et faktum er at det er utviklingen på landsbasis som er avgjørende, som igjen virker på inntektsutjevningen. Forholdet må følges opp utover 2022.

Skatteanslaget er videreført flatt i økonomiplanperioden.

Ansvar 8200 - Rammetilskudd

Rammetilskuddet er den desidert største inntektskilden for kommunen. Rammetilskudd + formues- og inntektsskatt benevnes som ***frie inntekter*** i kommunen. Til sammen utgjør de frie inntektene 181,7 mill. kroner i rådmannens forslag til 2022-budsjett. Av det totale beløpet i skatt og rammetilskudd utgjør skatt på formue og inntekt inkl. inntektsutjevningen kr 77,4 mill. kr, og rammetilskuddet 104,3 mill. kr. Til sammenligning så forventer vi å få inn kr 179,9' millioner i skatt og rammetilskudd for 2021 (da inkl. tilleggsbevilgninger koronapandemien på kr 3,8 mill).

Om inntektssystemet:

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å utjevne kommunenes og fylkeskommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. For å oppnå dette målet tas det ved fordelingen av rammetilskuddet hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes og

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

fylkeskommunenenes kostnader (utgiftsutjevning) og ulikheter i skatteinntektene (inntektsutjevning). Det gis også et skjønnstilskudd for å korrigere for forhold som ikke ivaretas godt nok i fordelingsystemet for øvrig. Inntektssystemet inneholder i tillegg virkemidler som utelukkende er begrunnet med regionalpolitiske målsettinger. Det samlede rammetilskuddet utbetales i ti terminer gjennom året.

Fordeling av hele rammetilskudds-potten er nokså komplisert.

Rammetilskuddet består av følgende komponenter for Grong for 2022:

- Innbyggertilskudd
 - Utgiftsutjevning
 - Korreksjoner og tilskudd med særskilt fordeling
 - INGAR Overgangsordninger (Inntektsgarantertilskudd fra 2009)
- Distriktilskudd Nord-Norge
- Skjønnstilskudd

Innbyggertilskudd

Det samlede innbyggertilskuddet fordeles i utgangspunktet med et likt beløp pr. innbygger til alle kommuner etter at det er tatt hensyn til tilskudd som gis en særskilt fordeling. Beløpet for 2022 er på kr 26.133,- pr. innbygger. Grongs innbyggertall pr. 1.7.2021 var på 2330 innbyggere.

Dette er en nedgang i antall innbyggere på 32 stk.

Omfordeling av innbyggertilskudd – Utgiftsutjevning:

Omfordelingen som følge av utgifts- og inntektsutjevning gjøres i *innbyggertilskuddet*.

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet er begrunnet med at forhold av demografisk, geografisk og sosial art gir strukturelle kostnadsforskjeller som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsforskjeller ved fastlegging av de økonomiske rammene til den enkelte kommune. Eksempel på kostnadsforskjeller kan være aldersfordeling eller reiseavstand innen kommunen. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne. Med lettdrevet/tungdrevet menes en kommune som vurdert etter objektive kriterier er rimeligere/dyrere i drift enn gjennomsnittskommunen. Objektive kriterier er forhold som kommunen i prinsippet ikke kan påvirke, for eksempel alderssammensetning og bosettingsmønster.

For å finne ut om en kommune er mer lettdrevet eller tungdrevet enn gjennomsnittet, er det gjort omfattende analyser av hvilke faktorer som har betydning for variasjon i kostnadene ved tjenesteproduksjonen i kommunal sektor.

Det har skjedd både store og små endringer i kostnadsnøklerne i de senere årene. Det er disse nøklene som gir grunnlaget for utgiftsutjevninga. Nærmere beskrivelse nedenfor.

Kostnadsnøklerne

Det beregnes for hvert kriterie en indeks på følgende måte ut fra eksemplet innbyggere 0-1 år:

$$\frac{0-1 \text{ åringer i Grong, } 39 \text{ stk}}{\text{Antall innbyggere Grong } 2\,330 \text{ stk}} \div \frac{0-1 \text{ åringer i landet } 108\,843 \text{ stk}}{\text{antall innbygger i landet totalt } 5\,401\,825 \text{ stk}} = \mathbf{0,8307 \text{ Kriterieindeks.}}$$

Denne indeksen blir så multiplisert med en fastsatt vektning for denne indeksen i dette tilfellet 0,0057.

Delsum for kriteriet innbyggere 0-1 år blir på **0,0047**.

Tabellen nedenfor viser kriterieindeksen og vektning de tre siste årene. Det er ikke gjort vesentlige endringer i vektningen de siste årene. Kriterieindeksen påvirkes som en ser ovenfor av antallet Grong kommune har sett i forhold til landet totalt sett. Indeksen for Innbyggere 0-1 år viser en økning fra 2021 til 2022 for eksempel. De faktiske tall viser at grong kommune har et barn mer i den aldersgruppa i 2022 enn i 2021. Dvs. at Grong kommune har et høyere antall barn i alder 0-1 år sett i forhold til totalen for landet i 2022 enn hva vi hadde i 2021. Helt konkret så var det 38 barn i denne aldersgruppen i tallene for 2021 og 39 i tallene for 2022.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	2022			2021			2020		
	Kriterie- indeks	Vekt	Delsum	Kriterie- indeks	Vekt	Delsum	Kriterie- indeks	Vekt	Delsum
Innbyggere 0-1 år	0,8307	0,0057	0,0047	0,7872	0,0055	0,0043	0,8469	0,0056	0,00474
Innbyggere 2-5 år	0,9867	0,1355	0,1337	0,9397	0,1363	0,1281	0,988	0,1374	0,13575
Innbyggere 6-15 år	0,9926	0,2632	0,2613	0,9473	0,2628	0,249	0,9228	0,2615	0,24131
Innbyggere 16-22 år	0,9912	0,0236	0,0234	1,0244	0,0231	0,0237	1,036	0,0233	0,02414
Innbyggere 23-66 år	0,9083	0,1051	0,0955	0,9182	0,1054	0,0968	0,9066	0,1053	0,09546
Innbyggere 67-79 år	1,2346	0,057	0,0704	1,2245	0,0572	0,07	1,2554	0,0565	0,07093
Innbyggere 80-89 år	1,6292	0,0775	0,1263	1,738	0,0781	0,1357	1,7784	0,0772	0,13729
Innbyggere 90 år og over	2,0209	0,0389	0,0786	1,8354	0,0393	0,0721	2,0449	0,0389	0,07955
Basiskriteriet. fom 2017 Gradert basistilskudd	7,2498	0,0159	0,1153	7,1064	0,016	0,1137	7,0364	0,0161	0,11329
Reiseavstand til nærmeste sonesenter	1,5693	0,01	0,0157	1,6121	0,01	0,0161	1,7226	0,0102	0,01757
Reiseavstand til nærmeste nabokrets	1,4924	0,01	0,0149	1,4829	0,01	0,0148	1,4914	0,0102	0,01521
Landbrukskriteriet	3,3765	0,0021	0,0071	3,2762	0,0021	0,0069	3,2173	0,0021	0,00676
Innvandre 6-15 år, ekskl Skandinavia	1,4992	0,007	0,0105	1,6817	0,007	0,0118	1,3581	0,007	0,00951
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,8639	0,0082	0,0071	0,7884	0,0082	0,0065	0,7531	0,0084	0,00633
Dødlighetskriteriet	0,9166	0,0459	0,0421	0,8993	0,0464	0,0417	0,84	0,0458	0,03847
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,9819	0,0186	0,0183	1,2052	0,0167	0,0201	0,7917	0,0177	0,01401
Lavinntektskriteriet	0,9694	0,0117	0,0113	1,0128	0,0105	0,0106	1,1569	0,0111	0,01284
Uføre 18-49 år	1,049	0,0063	0,0066	0,9636	0,0063	0,0061	1,0235	0,0065	0,00665
Opphopningsindeks	0,4262	0,0093	0,0040	0,4772	0,0093	0,0044	0,5348	0,0096	0,00513
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	1,1627	0,0491	0,0571	1,1562	0,0497	0,0575	1,1593	0,0491	0,05692
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,6581	0,0165	0,0109	1,1348	0,0166	0,0188	0,8688	0,0168	0,0146
Ikke-gifte 67 år og oppover	1,5279	0,0459	0,0701	1,4856	0,0464	0,0689	1,4968	0,0458	0,06855
Innbyggere med høyere utdanning	0,7344	0,0181	0,0133	0,741	0,0182	0,0135	0,7538	0,0184	0,01387
Aleneboende 30-66-år	0,9598	0,0189	0,0181	0,9268	0,0189	0,0175	0,9941	0,0195	0,01938
Behovsindeks			1,2161			1,2087			1,2083

Tilsvarende beregninger som ovenfor er gjort for hver parameter i tabellen ovenfor. Disse blir så summert og en kommer frem til en behovsindeks på 1,2161 for Grong's vedkommende for 2022. Dette er en liten økning fra 2021 (1,2087), noe som påvirker utgiftsutjevningen i positiv retning for vår del.

Ut fra kostnadsnøklene og kriteriedataene beregnes utgiftsbehovet til hver enkelt kommune jfr. det som er beskrevet ovenfor. Det har altså ingen betydning hvor mye utgifter den enkelte kommune har. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er over landsgjennomsnittet som er satt til 1, får kommunen et tillegg til innbyggertilskuddet. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er under landsgjennomsnittet, får kommunen et fradrag i innbyggertilskuddet. Hele utgiftsutjevningen vil altså balansere.

Inntektssystemets beregninger viser at Grong i 2022 har et beregnet utgiftsbehov som ligger 21,61% over landsgjennomsnittet.

Innbyggertilskuddet inkl. utgiftsutjevningen er i 2022 på kr 90.636.079. Dette gir oss i 2022 kr 4.387.079 mer enn i 2021.

Korreksjon for elever i statlige og private skoler.

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i statlige og private skoler til kommuner med få eller ingen elever i statlige og private skoler.

Grong har 4 elever i vanlig undervisning i statlige og private skoler noe som gir et trekk på kr 415.200,-. Etter omfordelingen så få får vi et tilskudd på 1.061'.

Tilskudd med særskilt fordeling

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemet ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. Slike saker er for 2022 for Grong kommunes vedkommende;

Helsestasjon/skolehelsetjenester	kr 400 000,-
Kompensasjon ansvarsovertagelse barnevern	kr 1 863 000,-
Totalt	kr 2.263 000,-

Inntektsgarantitilskudd:

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste.

Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd.

Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet og i skatteinntektene eller skatteutjevningen inngår ikke i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantiordningen.

Veksten i rammetilskuddet fra 2021 til 2022 er på landsbasis 1.028,- kroner per innbygger. Dette innebærer at kommuner som har en vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 628,- kroner per innbygger, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensen.

Grong kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2021 til 2022 er 1.320,- kroner per innbygger, og kommunen får derfor 0 kroner per innbygger gjennom inntektsgarantiordningen.

Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2022 er trekket på -48 kroner per innbygger

Grong kommune får for 2022 et trekk på kr 112.401,- i denne ordningen. Det er tilnærmet samme beløp som for 2021.

Distriktstilskudd Nord-Norge.

Distriktstilskudd Nord-Norge gis til kommuner i Nord-Norge.

Tilskuddet går til alle kommuner i Namdalen og de tre nordligste fylkene og gis som en sats per innbygger. Satsen differensieres mellom ulike områder. I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Dette tillegget gis med en sats per innbygger, som differensieres etter distriktsindeksen.

Distriktsindeksen måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår. Alle kommuner i Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen får distriktstilskudd etter en sats per innbygger. Denne satsen er for Grong sin del på kr 1.861,- pr. innbygger. Samme beløp som i 2021.

I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Tillegget gis med en sats per kommune alt etter hvilken distrikts indeks kommunen har. Distriktsindeksen for Grong kommune er på 32,3 noe som tilsier at vi får et småkommunetillegg på 6.034.000,-.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Totalt så vil Grong kommune motta i 2022 kr 10.402.000,- i Distriktstilskudd Nord-Norge. Det er tilnærmet samme beløp som i 2021.

Skjønnstilskudd:

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet.

Grong kommune får ingen slike midler i 2022.

Samlet rammetilskudd i 2022

Det budsjetteres rammetilskudd i samsvar med forslag til statsbudsjett framlagt i oktober 2021, Samlet beregning for rammetilskudd og skatt er slik;

1000 kr	2018	2019	2020	2021	2022
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	57 180	59 180	59 523	58 486	60 891
Utgiftsutjevning	20 342	23 160	27 105	27 763	29 745
Overgangsordninger/INGAR (fra 2009)	244	-127	-128	-89	-112
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	902	865	911	1 142	1 062
Saker med særskilt fordeling	737	776	1 188	579	2 263
Tilskudd					0
Namdalskommunene/Hovedstadstilskudd					0
Småkommunetilskudd					0
Distriktstilskudd Nord- Norge	9 762	9 917	10 177	10 424	10 402
Ordinært skjønn	3 900	2 980	510	0	0
Skjønn – tap endringer av inntektssystemet					0
Sum rammetilsk uten selskapsskatt	93 067	96 750	99 286	98 305	104 251
"Byklettrekket" (anslag)					
Netto inntektsutjevning	9 895	8 935	7 795	8 747	9 314
Sum rammetilskudd	102 962	105 685	107 081	107 052	113 565
Skatt på formue og inntekt	60 211	60 806	64 824	66 331	68 087
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	163 173	166 491	171 905	173 383	181 651

Tabellen viser opprinnelige budsjettall pr. år.

8.4.4 Innlemming og avvikling av øremerkede tilskudd i rammetilskudd

I 2022 er det gjennomført en rekke små innlemminger og korreksjoner i rammetilskuddet. Dette skyldes endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivå, regelendringer, nye oppgaver, innlemming av øremerkede tilskudd osv. Se Prop. 1 S(2021-2022) for kommunal- og moderniseringsdepartementet for nærmere omtale.

Dette gjelder følgende;

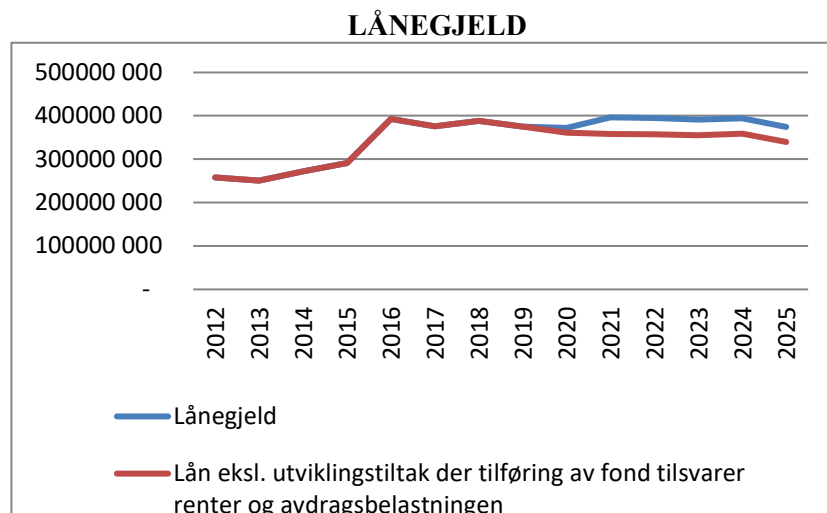
- Inntektsgradert foreldrebetaling SFO
- Nominell videreføring av kapitaltilskudd i barnehagene 2021
- Basistilskudd fastleger – helårseffekt av endringer 2021
- Basistilskudd fastleger -økning 2022
- Økonomisk tilsyn med private barnehager
- Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger
- Barnevernsreformen, kostnadsnøkkel
- Statlige og private skoler, endring i tallet på elever
- Differensiert arbeidsgiveravgift
- Ressurskrevende tjenester, tilleggskompensasjon
- Reduserte pensjonstilskudd, private barnehager
- Dagsats tiltakspenger
- Implementering av rusreform
- Barnekoordinator
- Ekstra skoletime i naturfag i grunnskolen
- Kompetansekrav i statlig og kommunalt barnevern
- Universell utforming IKT

8.5 Utvikling i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.

8.5.1 Utvikling i lånegjeld

Lånegjelda har vært ganske stabil i perioden 2010 tom 2014, dog med en økning som skyldes utbyggingen av sykeheimen. I perioden fom 2014 tom 2017 øker gjelda betraktelig. Dette har sammenheng med utbyggingen på GBU/kulturhuset. I økonomiplanperioden er det kun lagt inn forslag til nye investeringer som er mål-tiltak. De største investeringene som er forslått er ny brannstasjon i 2022, renovering helsefløya i 2023 og helseplattformen ligger inne i 2024. Til tross for disse store pluss flere små nye investeringsprosjekter så blir det årlige låneopptaket mindre enn nedbetaling av avdrag. Slik økonomiplan ligger nå så viser lånegjelda en topp ved utgangen av 2021, for så å reduseres fremover, med en liten økning i 2024 ut fra dagens tall for helseplattformen.

Det som er svært viktig å merke seg er at renter og avdrag til låneopptak basseng(27,2 mill) og infrastruktur Grong næringspark(8,9') forutsettes finansiert ved bruk av lånemidler, hvor renter og avdrag i drifta finansieres med tilføring av fond fra NTE-utbytte. Ved en slik forutsetning påvirkes ikke utgiftene til renter og avdrag drifta.

8.5.2 Renteforutsetninger

Kommunen har inngått nye fastrenteavtaler med effektiv rente på 2,18% i 4 år fom 2020 for totalt kr 328,2 millioner. Vi har også et fastrentelån i Klp på 26 millioner til en rentesats på 2,07% ut 2021. Øvrig gjeld ligger til flytende rente i Kommunalbanken. Dette slik at vi har mulighet til å betale inn ekstraordinære avdrag osv. Flytende rente er pr. i dag på omkring 1,3%.

Fastrenteavtalene gjøre at renteutgiftene våre er svært forutsigbare i kommende økonomiplanperiode. I perioden etter at fastrenteavtalene har gått ut, er det budsjettert med rentesatser som tilsvarer analyser fra kommunalbanken. Alle nye investeringsprosjekter er lagt inn med 2,2% rente.

Rentereguleringsfondet vårt er pr. i dag på 2,6 millioner. En renteøkning på 1% på dagens gjeld utgjør til sammenligning ca 3,9 millioner.

Når det gjelder kommunens innlån i forbindelse med etableringslån i husbanken så er disse knyttet opp mot flytende renter.

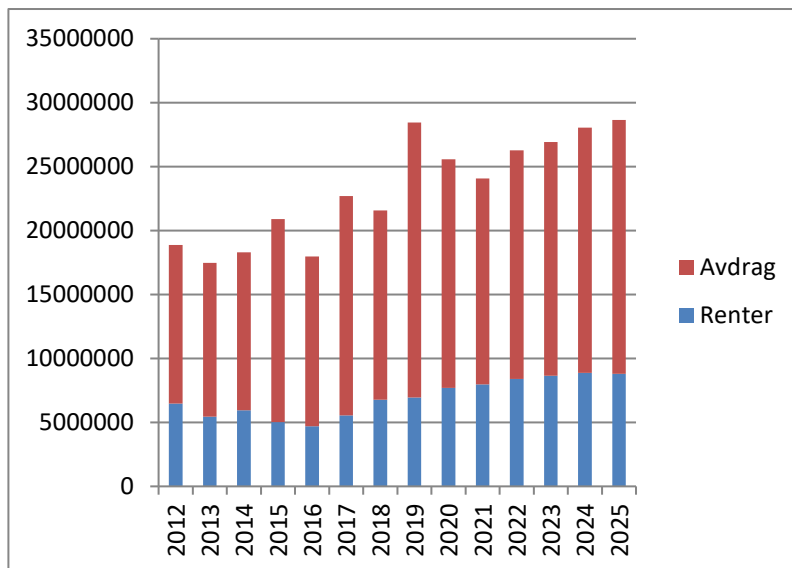
8.5.3 Utvikling i avdrag og rentekostnader

Avdrag:

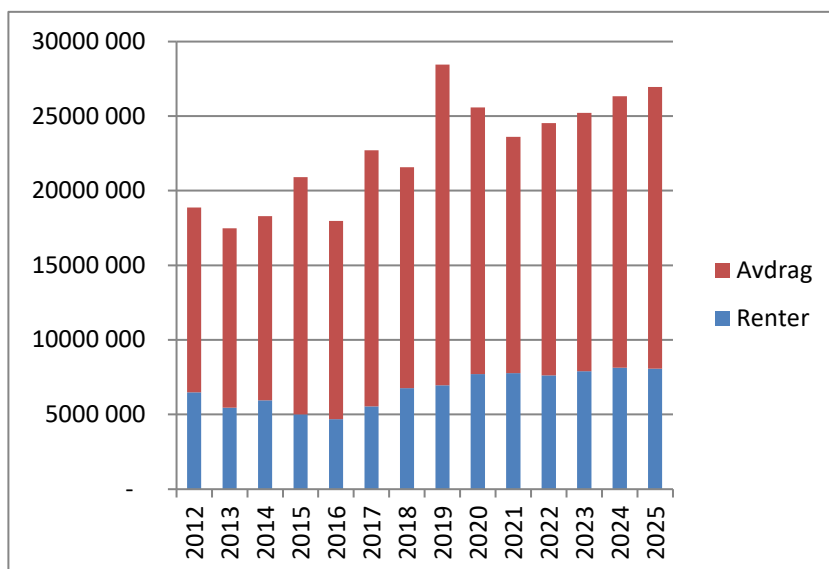
Årlige avdrag vil øke noe utover i perioden. Merk det som er beskrevet ovenfor i forhold til bruk av NTE- utbyttmidler. Kommunen ligger innenfor grensen for minste tillatte avdrag. Regelverket tilsier at gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskiftet.

Rentekostnader:

Rentekostnadene vil ut fra forslaget til investeringsbudsjett i økonomiplanperioden øke i perioden. Viktig også her og merke seg bruk av NTE-utbyttmidler. Fastrenteavtaler gjør at renteutgiftene er svært forutsigbare i første del av perioden. Både i 2022, 2023 og 2025 er det lagt opp til at avdragsbetalingen er høyere enn nye låneopptak. Låneopptak hvert enkelt år tas i midten av året slik at de ikke påvirker renter og avdrag med halvårs virkning i oppstartsåret for det enkelte investeringsprosjektet.

Oversikt renter og avdrag på kommunens innlån.

I 2022 er renter på kr 8.404' og avdrag på 17.865'

Oversikt renter og avdrag på lånegjeld ekskl. utviklingstiltak der tilføring av fond tilsvarer rente og avdragsbelastningen.

I 2022 er renter på 7.628' og avdrag på 16.900'

8.5.4 Pensjonsforpliktelser og premieavvik.

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for alle ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Pensjonsinnskudd:

Etter nye forskrifter om regnskapsføring av pensjonspremie, gjeldende fra og med året 2002, er det ikke det beløpet som kommunen faktisk *innbetaler* i pensjonspremie som skal utgiftsføres, men en *beregnet pensjonskostnad*.

Differansen mellom betalt premie og beregnet pensjonskostnad utgiftsføres/inntektsføres, avhengig om betalt premie er mindre eller større enn beregnet kostnad. Dette premieavviket kunne tidligere fordeles over 15 år, enten premieavviket var et inntektsbeløp som således skulle føres til utgift over kommende 15 år, eller at premieavviket var et utgiftsbeløp som skulle føres til inntekt over de kommende 15 år. Regelverket er nå endret slik at denne fordelingen f.o.m 2012 skal skje utover 10 år i stedet for 15. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal fordeles over 7 år.

Forsikringspremien vil reduseres noe f.o.m. 2021 som følge av justering av uføre- og levealdersforutsetningene. Kostnadsreduksjon i KLP gir noe redusert premie.

Premieavviket dvs. differansen mellom pensjonspremie og pensjonskostnad kan forventes å bli noe større fremover.

Under ansvar 6800 er det budsjettert premieavvik med amortisering ut fra anslag både fra KLP og Statens Pensjonskasse.

	Premieavvik	Amortisering
KLP, positivt premieavvik som inntektsføres	-8 737 000	5 601 000
SPK, negativt premieavvik som utgiftsføres	-217 000	-154 000
Sum premieavvik inntektsføres i 2022, amortiseringen utg.føres	-8 954 000	5 447 000

I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av disse beløpene.

Kommunen har forsøkt å bygge opp et premieavviksfond på ca. samme størrelse premieavviket. Ved utgangen av 2020 var akkumulert premieavvik på kr 17,9 millioner inkl. arbeidsgiveravgift mens fondet var på kr 18,4'.

Premieavviket for 2021 var opprinnelig budsjettert til en netto inntektsføring på 5,2 millioner. Ny prognose etter bruk av premiefond og høyere lønnsøkning enn forutsatt for 2021 gir en høyere inntektsføring enn forventet opprinnelig. Budsjettet for 2021 viser en økning til 9,9 mill.

Når det gjelder 2022 så viser prognosene en netto inntekt på kr 3,7 millioner. Det er i dette budsjettforslaget ikke funnet rom for å øke premieavviksfondet tilsvarende.

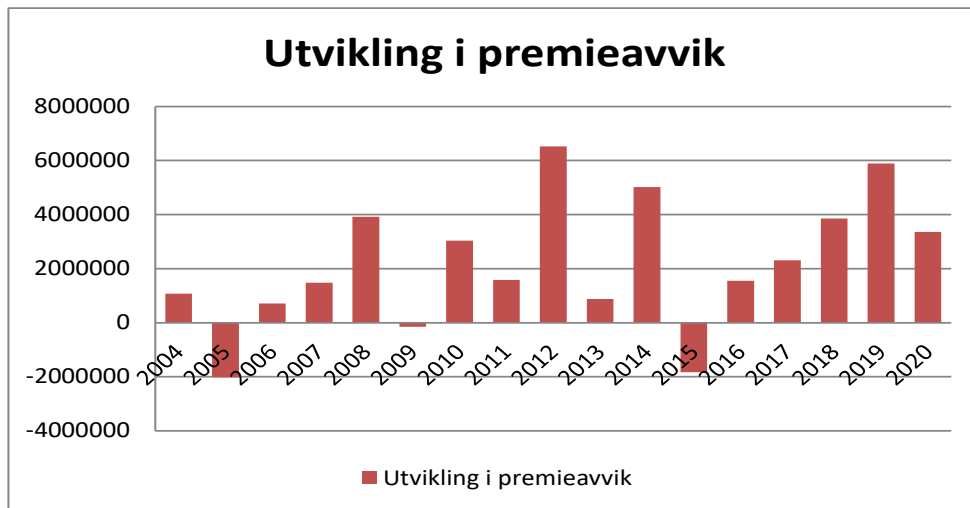
Vi vil altså for 2022 betale ut ca. 3,7 millioner (differansen mellom nytt premieavvik og amortisering) mer enn det som blir utgiftsført. Dette tærer ytterligere på likviditeten.

Når det gjelder prognosen for 2021 så bygger denne på at KLP kun oppnår minimumsavkastning på sin kapitalforvaltning. De siste årene har gått langt bedre enn dette slik at kommunen har mottatt større summer i premiefond enn i opprinnelig prognose, noe som igjen gir mindre premieinnbetaling og mindre premieavvik.

Grong kommune fikk i 2020 en ekstraordinær tilbakeføring på premiefondet på kr 18,6 millioner. Midlene kan kun benyttes til betaling av pensjonsinnbetalinger og plasseres på kommunens premiefond hos KLP. Det ble i 2020 lagt frem en politisk sak med forslag om å starte å bruke av disse pengene. Dette ble nedstemt. I forbindelse med økonomiplan er det nå lagt inn forventet bruk av disse midlene til dekning av premier i 2022. Dette gir en positiv effekt på pensjonskostnader/premieavvik f.o.m 2023 på anslagsvis 1,8 årlig i totalt 7 år f.o.m 2023.

Utvikling i premieavviket 2004 - 2012;

Tabellen viser inntektsført eller utgiftsført premieavvik pr. år. Den tar ikke hensyn til arbeidsgiveravgift og heller ikke til amortisering.

Egenkapitalinnskudd:

Det er antydnet at det i 2022 må innbetales egenkapitalinnskudd til KLP på 892.000 kr. Dette er lagt inn i investeringsbudsjettet, finansiert med driftsmidler.

8.5.5 Garantiansvar

Gitt overfor - navn	Beløp pr. 31.12.		Utløper dato
	2020	2019	
Sosiale utlån	30 000	92 500	
Midtre Namdal Avfallsselskap			
Lån 20050057	0	6 700	
Lån 20090492	189 000	234 500	2029
Lån 20120415	408 000	469 838	2052
Lån 20140436	210 000	251 250	2034
Lån 20150626	248 400	295 872	2035
Lån 20160362	614 500	800 583	2026
Lån 20190011	684 000	804 804	2039
Lån 20190306	2 482 000	2 867 600	2049
IKT Indre Namdal IKS 20160155	50 000	150 000	2021
IKT Indre Namdal IKS 20160643	63 333	126 667	2021
IKT Indre Namdal IKS 20180176	129 167	180 833	2023
IKT Indre Namdal IKS 20200477	173 333		2025
Namdal rehabilitering IKS 40474	636 428	kr 683 571	01.06.2034
Namdal rehabilitering IKS 40458	1 554 135	kr 1 597 915	01.06.2056
Namdal rehabilitering IKS 94153	149 864	kr 1 614 085	01.06.2056
Namdal rehabilitering IKS 48981	1 419 999		01.06.2056
Sum garantiansvar	9 042 159	10 176 718	

8.6 Flyktninger

Under ansvar 8500 regnskapsføres følgende:

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Integreringstilskuddet, er et tilskudd som kommunen får for bosetting av flyktninger. Tilskuddet utbetales pr. bosatt med et beløp som avtrappes over 5 år.

Det er i økonomiplanperioden budsjettert med følgende bosetting:

2022	10 ordinære flyktninger.
2023	10 ordinære flyktninger.
2024	10 ordinære flyktninger.
2025	10 ordinære flyktninger.

Bosettingstallet i økonomiplanperioden er høyst usikkert.

Ordinære flyktninger.

Ved bosetting av ordinære flyktninger mottar kommunene integreringstilskudd fordelt over 5 år. Det er litt ulike satser om det kommer familier, barn eller enslige voksne. Budsjettert tilskudd er her i hht. dagens forslag til statsbudsjett.

Enslige mindreårige.

Det har siden i oktober 2009 vært bosatt enslige mindreårige flyktninger i Grong kommune.

Bosettingen har vært på hhv. 7 (2009), 7 (2010), 7 (2011), 5 (2012), 5 (2013), 5 (2014), 7 (2015), 5 (2016), 4 (2017) og ingen etter den tid.

Tilskuddsordningen for disse ble endret fom. 2017. Vi mottar nå ordinært integreringstilskudd over 5 år slik som for de ordinære flyktningene. Videre så mottas det et fast tilskudd pr. år pr. enslig mindreårig. Satsene er her som følger;

Under 17 år kr 1.203.700 pr år.

Over 17 år kr 755.300,- pr år.

	Opprinnelig 2017	Opprinnelig 2020	Opprinnelig 2021	2022	2023	2024	2025
Vertskommunetilskudd, mottaket	2 058 000	0	0	-	-	-	-
Integreringstilskudd	14 211 000	9 499 000	8 857 000	7 474 100	7 470 000	7 590 000	7 806 000
Ekstra tilskudd EM	500 000						
Ekstra tilskudd bosetting utover anmodning	50 000						
Ekstra tilskudd flyktninger nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	2 760 000	1 000 000	1 500 000				
SUM Integreringstilskudd	19 579 000	10 499 000	10 357 000	7 474 100	7 470 000	7 590 000	7 806 000
Tilskudd enslige mindreårige;							
Antall em reduseres fortløpende iom at det ikke bosettes nye.	16 531 000	8 450 000	5 396 000	3 646 000	2 491 000	2 236 000	2 236 000
SUM tilskudd enslige mindreårige	16 531 000	8 450 000	5 396 000	3 646 000	2 941 000	2 236 000	2 236 000
SUM TILSKUDD	36 110 000	18 949 000	15 753 000	11 120 100	10 411 000	9 826 000	10 042 000

Totalt er det budsjettert med vertskommune-, integrerings- og tilskudd enslige mindreårige som følger;

Ut fra oversikten ovenfor så ser en at dette var en relativt stor inntektspost i Grong kommunens budsjett, som nå er redusert fra år til år. Selvfølgelig knytter det seg store utgiftsposter også til dette området. Området er svært usikkert, da det er umulig å se for seg hvordan bosettingen vil bli fremover. Vi er for 2021 anmodet om å ta imot 10 personer, noe som vi også ser ut til å få bosatt. For 2022 og utover budsjetterer vi med bosetting av 10 personer hvert år.

Når det gjelder bosetting av enslige mindreårige, så har vi ikke fått forespørsel om disse de siste årene og signalet er at dette heller ikke vil være aktuelt pr dags dato. Derav er det ikke budsjettert med slik bosetting fremover, og enheten fases ut etter hvert som dagens bosatte flytter ut av ordningen. Den er tatt helt ut av budsjettet fom. 2024.

8.7 Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Tidligere var det bare såkalte verker og bruk som ble belagt med eiendomsskatt. Eiendomsskatt beregnes ut fra en antatt (omsetnings)verdi av hvert enkelt objekt, mens kraftverkernes verdi beregnes av skatteetaten.

For år 2022 fastsettes eiendomsskattegrunnlaget fra siste skatteliggingen for kraftverkene det vil si for 2020. For Grongs vedkommende gjelder det de fire kraftverkene i Namsen; Åsmulfoss, Aunfoss, Øvre Fiskumfoss og Nedre Fiskumfoss, samt det private kraftverket Knutfoss Kraft AS. Beskatningen av kraftverkene er en omfattende og komplisert prosedyre og er nå lagt til sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss. Det er det enkelte verks beregnede formuesverdi som er takstgrunnlaget i utgangspunktet. Eiendomsskattegrunnlaget på kraftverkene var redusert relativt mye fra 2015 til 2016. Vi tapte da neste 1,2 mill. i eiendomsskatt. Vi fikk i 2015 opplyst fra sentralskattekontoret at det var en generell trend at det var nedgang i eiendomsskattegrunnlaget på vannkraftverkene. Lavere produksjonsmengde, reduserte strømpriser og høyere vedlikehold har gitt lavere eiendomsskattegrunnlag.

Eiendomsskattegrunnlaget for 2017 og 2018 viste ytterligere nedgang på hhv. 2,7 og 1,6 millioner i skatteinntekt kraftverk. Dette vil si at vi totalt på disse tre årene fikk redusert eiendomsskatteinntekten – og da kun i forhold til kraftverkene – med totalt 5,5 millioner kroner. Gledelig så økte eiendomsskattegrunnlagene for 2019 og 2020 noe. Dette ga en merinntekt for 2019 på 177' og for 2020 på ytterligere 430.000,-, og en ny økning med kr 1,1 million i 2021. **Hva eiendomsskatten for kraftverkene blir for 2022 har vi per i dag ingen opplysninger om. Tidspunkt for ferdigstillelse er 26.november jfr. Skatteetaten.**

Utfordringene på dette området blir større i årene som kommer. Eiendomsskatt på tele fases ut over en periode på 7 år. Dette utgjør en redusert inntekt på ca 25.000,- pr. år for vår del.

Hvordan utskrivningen av eiendomsskatt på alle eiendommene i kommunen vil falle ut avhenger av to ting: Takstgrunnlaget og skattesatsen.

Grong kommune gjennomførte ny alminnelig taksering i 2019 og nye takster er tatt i bruk fom. 2020. Disse vil da stå slik i 10 år fremover, så fremt det ikke skjer endringer på aktuelle eiendommer.

Takstgrunnlag skal jfr. Regelverket reduseres med 30% i tillegg ble max sats endret til 5 promille for 2020. Ny taksering medførte at vi klarte å hente inn eiendomsskatteinntekter tilsvarende beløpet for 2019 i 2020. Promillesatsen ble ytterligere reduserer for 2021. Ny makssats for bolig og fritidseiendommer er satt til 4 promille fom 2021. **Dette tilsier reduserte eiendomsskatteinntekter på 1,1 millioner fra 2020 til 2021.** Sats og eiendomsskattegrunnlag for 2022 er tilsvarende 2021. Det er lagt inn en liten økning mht. til nybygging i kommunen.

8.8 Konsesjonsavgifter

Konsesjonsavgiftene skal være en kompensasjon til kommuner som stiller naturressurser til disposisjon for kraftproduksjon. Først og fremst skal det kompenseres for inngrep som er gjort i forbindelse med vasskraftutbygging i form av regulering av sjøer og vassdrag. Videre skal det kompenseres for at vassføringa vil variere mye i ikke utbygde elvestrekninger i regulerte vassdrag. Grongs konsesjonsavgifter skriver seg fra reguleringskonsesjoner i Namsenvassdraget og Bangsjøene

Av de avgiftene som er beregnet for hver konsesjon, får den enkelte kommune en andel som delvis fastsettes ved skjønn.

Konsesjonsavgiftene beregnes av den kraftøkning som skyldes reguleringer og overføringer. For hver konsesjon er det fastsatt en sats pr. naturhestekraft (1 naturhestekraft = 0,6 kW).

Konsesjonsavgiftene skal avsettes til kraftfond. Bruken av midler fra kraftfondet er regulert i vedtekter fastsatt av kommunestyret og godkjent av fylkesmannen. I henhold til vedtektene kan kraftfondet kun brukes til næringsformål samt til avdrag på lån til utbyggingsformål. Hvor mye som inntektsføres fra kraftfond til dekning av avdrag på lån får dermed betydning for budsjettrammene.

Nivået i budsjettet for 2022 på kr 590.000,- er videreført flatt i økonomiplanperioden. Det ligger også inne i budsjettforslaget og benytte halvparten dvs. kr 295.000,- til delfinansiering av stillingen til næringskonsulenten.

8.9 Konsesjonskraftinntektene

Konsesjonskraftinntektene skal være en kompensasjon til de kommuner som får ulempene ved vassdragsutbygginger. Ordningen ble innført i 1984. Den går ut på at i de kommuner hvor det produseres kraft skal kommunen kunne ta ut en viss mengde kraft til selvkost. Kommunen kan da enten selge krafta videre eller bruke den selv. Uttaket er begrenset til 10 % av kraftproduksjonen i kommunen, men kan ikke utgjøre mer enn det totale forbruket i kommunen regnet i kWh. Grong kommune hadde i årevis en gjenkjøpsavtale med NTE vedrørende kommunens konsesjonskraft. Fra og med 2006 har Grong kommune sammen med de tre andre kommunene (Namsskogan, Lierne og Røyrvik) solgt konsesjonskraftmengden på det åpne kraftmarkedet. De fire kommunene i Indre Namdal har stått sammen om salgsavtalen i flere år nå og det er foretatt samme prosedyre for kommende år.

Grong kommune har en konsesjonskraftmengde på knapt 13 GWh (= 12,1 millioner kWh i Namsen og 0,26 GWh i Bogna og 0,48 GWh i Kolsvik). 10,7 GWh av denne kraftmengden kommer fra konsesjoner som er gitt før 1959, og da fastsettes prisen på konsesjonskraft individuelt og beregnes for det enkelte kraftverk. For konsesjoner gitt etter 1959 fastsetter Olje- og energidepartementet prisen på konsesjonskraften. For 2021 har vi oppnådd vi en "bruttopris" på 22,71 øre/kWh. Herfra kommer selvkost og innmatingskostnader som NTE selv beregner. For konsesjoner etter 10.04.1959 fastsetter Departementet hva selvkosten skal være. For konsesjoner gitt før 10.04.1959 beregnes selvkost for hvert enkelt kraftverk. Et havari ved Øvre Fiskumfoss har gjort at selvkostprisen har økt kraftig for dette kraftverket. Selvkost inkl. innmatingskostnader er langt over hva vi får i inntekt fra salget. Totalt sett taper kommunen anslagsvis kr 700.000,- på sitt kraftsalg i 2021. Det jobbes med avklaringer i forhold til om selvkostprisen er korrekt utregnet.

Salg av kraft for 2022 er pr. i dag ikke gjennomført. Lave priser har gjort at det vurderes flere ulike muligheter for salg. Noe av det som vurderes ser salg til spotpris, salg for et og et kvartal eller som vi har gjort tidligere år salg for hele kommende år.

I økonomiplanperioden er budsjettet for 2022 videreført flatt. Det er følgelig budsjettert med en netto inntekt på kr 587.000,- på dette ansvaret. Hvorvidt dette vil være mulig å oppnå er usikkert.

8.10 Disposisjonsfond, investeringsfond og NTE-fondet.**Disposisjonsfond**

Beholdningen på disposisjonsfondet har variert fra år til år, stort sett er det regnskapsresultatet som påvirker dette fondet, da en i gode tider kan sette av til fond og omvendt.

Tall i tusen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
«Fritt» disposisjonsfond	6.920	7.817	4.618	4.098	200	0	8.150'	15.734'	16.635'	20.956'	26.212'

I tillegg til dette fondet hadde vi ved utgangen av 2020 både rentereguleringsfond (kr 2,6 mill) og premieavviksfond (kr 18,4 mill), småskadefond 100' og et flyktningefond på kr 5.594'.

Det er for 2021 budsjettert med bruk av det frie disposisjonsfondet på 7,7 mill. Dvs. at dersom budsjettet holder stikk vil opparbeide oss et fritt disposisjonsfond på 18,5 mill. ved årets slutt 2021. Vi har i tillegg til dette fondet et flyktningefond på 5,6 mill.

Disse pengene kommer godt med da det i økonomiplanperioden er budsjettert med bruk av fond for å oppnå balanse i 2022. I tillegg er det budsjettert med bruk av fond for å dekke driftsutgifter med innføring av helseplattformen i 2024 og 2025.

	Saldo IB	2021	2022	2023	2024	2025	Saldo UB
«Fritt» disposisjonsfond	26.213'	7 713'	9 976'		1 850'	1 850'	4 824'
Rentefond	2 565'						2 565'
Premieavviksfond	18.353'						18.354'
Fond flyktninger	5 594'						5 594'
Gusli skog	600'	-410'	-90'	-90'	-10'		0'

En avvikling av likviditetsreserven for noen år tilbake medførte at det ble opprettet et disposisjonsfond benevnt avvikling av likviditetsreserven på kr 3.263.000,-. Fondet må sees i sammenheng med kapitalkontoen for endringer i regnskapsprinsipp. Denne kontoen inneholder fire beløp hvor selve utgiftsføringen/inntektsføringen ikke er gjennomført. Utbetalinger/innbetalinger vedrørende disse prinsippendringene er ført direkte mot balanse og ikke om drift eller investering. Dvs. at prinsippendringsskontoen på kr 2.971.775,- har påvirket bankkontoen ved at pengene er betalt ut derifra men ikke er utgiftsført. Denne kontoen må sees opp mot fond avvikling av likviditetsreserve, slik at 3 millioner av fondet på 3,3' er et fond uten penger i bunn.

Investeringsfond

Ved utgangen av 2020 har vi et ubundet investeringsfond på kr 137.000,-. Det er videre budsjettert med salg av boliger. Salgsinntektene forutsettes benyttet til finansiering av investeringene, slik at investeringsfondet vil ikke øke nevneverdig i løpet av perioden.

NTE-fondet.

Kommunen mottok i 2021 utbytte på kr 2,3 millioner fra NTE. 20% av kommunens andel skal overføres til et felles utviklingsfond for Namdalen. Resterende del kan brukes fortløpende til utviklingstiltak i kommunen. Vi har i økonomiplanperioden lagt inn en forventning om tilsvarende beløp utover i økonomiplan perioden.

Det er utarbeidet egne vedtekter for fondet. Disse tilsier at 20% av fondet videreformidle, 30% settes av til et slags «reserve/risiko» fond, mens resten 50% kan benyttes til samfunns- og næringsutvikling.

Vi har i årets økonomiplan lagt inn bruk av NTE-fondet tilsvarende renter og avdrag på lån til utviklingstiltakene Basseng og infrastruktur Grong næringspark. I tillegg er det budsjettert bruk av dette fondet til å finansiere kommunens andel av utgiftene til bredbåndsprosjekter i Harran nå i 2020/2021. Hvordan renta utvikler seg, hva vil vi motta i utbytte fremover er forhold som er

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

vanskelig å forutsi. Det er derfor viktig å bygge opp en «risikoandel» av en slik størrelse at det er mulig å benytte av dette til konkrete utviklingsprosjekter dersom renta øker, eller utbytte fra NTE reduseres. Dersom det i fremtiden skulle bli aktuelt å utvide aksjekapitalen i NTE kan det også være mulig å benytte «risikofondet» til dette.

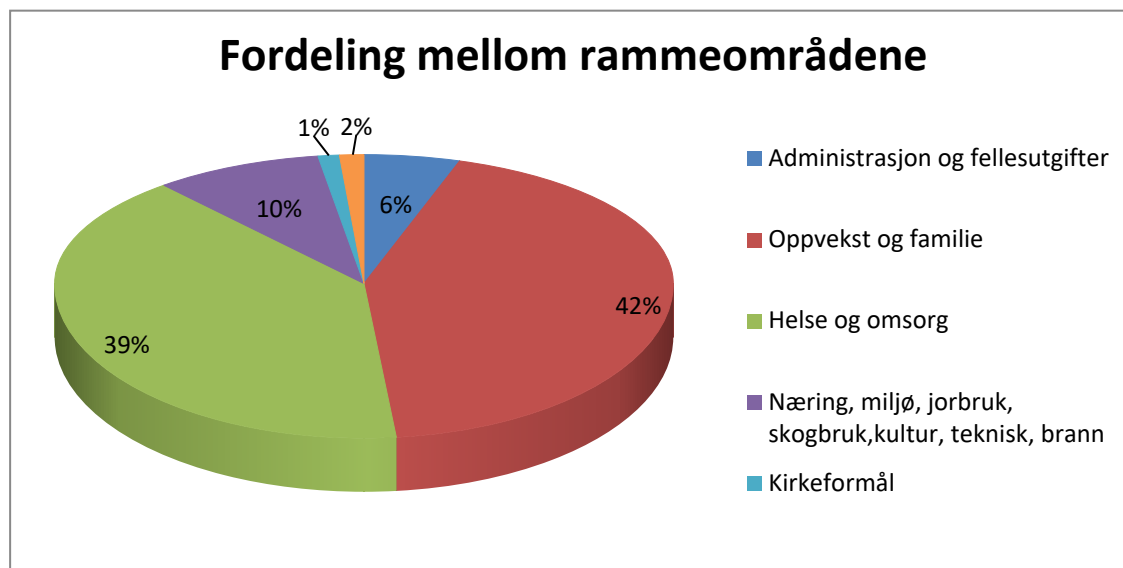
NTE fondet utvikler seg slik i perioden:

	2021	2022	2023	2024	2025
Nte fond, samfunns- og næringsutvikling 50% IB	3 304 000	1 999 000	1 714 000	1 443 000	1 186 000
Årlig forventet avsetning	1 166 000	1 166 000	1 166 000	1 166 000	1 166 000
<i>Forventet bruk;</i>					
Egenandel bredbåndutbygging Harran 2020/2021	-1 976 000				
Infrastruktur Grong næringspark	-359 000	-357 000	-354 000	-351 000	-348 000
Basseng		-1 094 000	-1 083 000	-1 072 000	-1 061 000
Utviklingsprosjekt Bjørgan	-136 000				
SUM 50% andel	1 999 000	1 714 000	1 443 000	1 186 000	943 000
Nte fond, reservefond 30% IB	2 064 000	2 764 000	3 463 000	4 163 000	4 863 000
Årlig forventet avsetning	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
SUM 30% andel	2 764 000	3 463 000	4 163 000	4 863 000	5 562 000
Sum totalt NTE-fond	4 763 000	5 177 000	5 606 000	6 048 000	6 505 000

Fondet vil ved utgangen av perioden være på anslagsvis 6,5 millioner.

9 Netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene.

Diagrammet viser netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene. I netto driftsutgifter ligger sum utgifter minus sum inntekter på det enkelte rammeområdet. (For eksempel på helse og omsorg så har alle egenbetalinger for hjemmehjelp, vederlagsberegning sykeheimen osv. blitt trukket i fra utgiftene på området slik at områdets nettoutgift er det som fremgår her).

Dette diagrammet er en grafisk fremstilling av detaljert oppstilling pkt. 6 i bevilgningsoversikt drift.

Generelle kommentarer til de største avvikene på de obligatoriske budsjettskjemaene:

Ny kommunelov har medført endringer i det obligatoriske budsjettskjemaene. Følgende skjema skal utarbeides etter ny lov;

- Bevilgningsoversikt drift
- Detaljert oppstilling av punkt 6 i bevilgningsoversikt drift
- Økonomisk oversikt drift.
- Bevilgningsoversikt investering, inkl. div spesifiseringer

De vesentligste endringene for økonomiplanperioden er kommentert nedenfor. Det er viktig å være klar over at kommunestyret kun vedtar rammebudsjettet.

Bevilgningsoversikt drift:

Endring i rammetilskudd og skatt på inntekt og eiendom tilsvarer nye prognoser ut fra statsbudsjettet. Skatteinntekten bygger på statsbudsjettet – noe som kanskje kan være litt for optimistisk. Det er derfor viktig å ha dette forholdet under oppsikt i det kommende året. Skatt og rammetilskudd er tatt ned med 1,5 millioner fra 2024. Den nye barnevernsreformen påvirker overføringene til kommunene i stor grad. Det er lagt inn en overgangsordning i 2022 og 2023, der vi får tildelt en pott midler ut fra hvor store barnevernsutgifter vi har hatt. Denne overgangsordningen opphører fom. 2024. Total pott for hele landet vil da bli fordelt via rammetilskuddet. Fordelingsnøklerne er da slik at Grong kommune vil tape 1,5 million på dette.

Andre generelle driftsinntekter omhandler tilskudd flyktninger, både integreringstilskudd og særtilskudd enslige mindreårige, naturressursskatt og konsesjonsavgift. Nedgangen i perioden skyldes nedgang i tilskudd flyktninger- særlig på området enslige mindreårige. Videre så viser skjema økning i renter og avdrag utover i perioden, samt bruk av disposisjonsfond i 2022, 2024 og 2025. Bruken de to siste årene gjelder helseplattformen.

Detaljert oppstilling av punkt 6 i bevilgningsoversikt drift

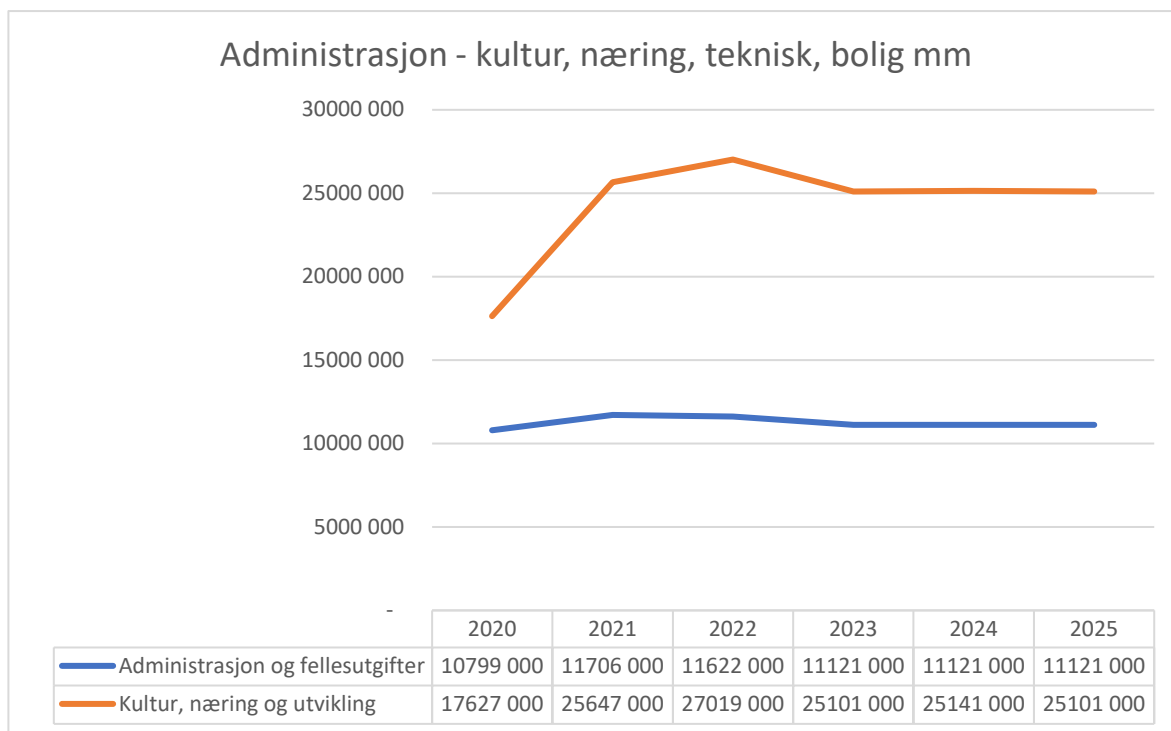
Dette skjemaet inneholder en beskrivelse av netto driftsutgifter på de ulike rammeområdene og skal stemme overens med linjen sum bevilgninger drift, netto på forrige skjema.

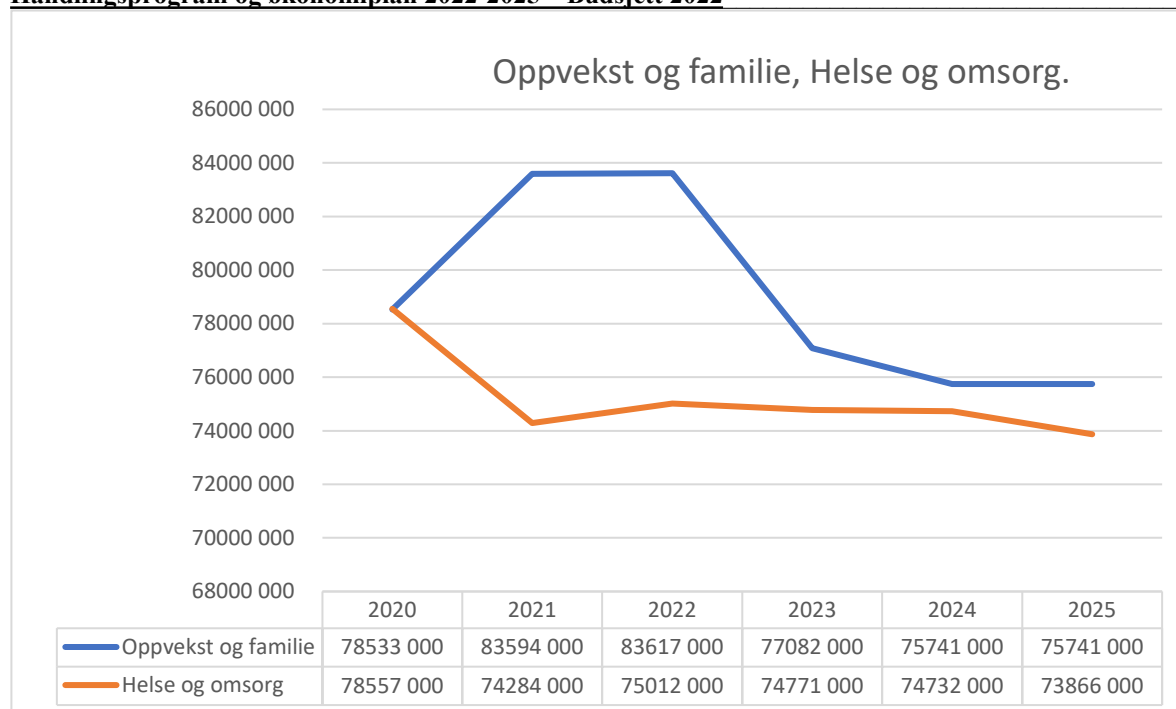
Alle fire rammeområder viser nedgang i økonomiplanperioden. Dette skyldes reduksjoner og omstillinger som er nærmere beskrevet senere i dokumentet.

Viktig å merke seg at det er en del flytting av ansvar og andre regnskapstekniske ting som medfører store endringer mellom rammeområdene 2, 3 og 4 fra regnskap 2020 til budsjett 2021.

Utvikling i rammeområdene

Økonomisk oversikt drift;

Reduksjon i andre overføringer og tilskudd fra staten gjelder i hovedsak reduksjon på tilskudd flyktninger. Overføring og tilskudd fra andre viser en nedgang fra 2021 til 2022, dette skyldes i endring i tilskudd til stillinger barnevern. Fom 2022 mottar vi ikke særskilt tilskudd, men pengene kommer isteden som en del av rammetilskuddet. En million skyldes også reduksjon engangsinntekter legekontoet.

Sum lønnsutgifter reduseres utover i perioden. Dette har sammenheng med reduksjoner på flere områder, nærmere beskrevet senere i dokumentet. Det er lagt inn generelle forventninger om reduksjoner /omstillingskrav på alle rammeområdene utover i økonomiplanperioden for å oppnå budsjettbalanse.

Kjøp av varer og tjenester viser en økning fra 2021 til 2022. Kjøp av tjenester fra Overhalla som gjelder jord og skog blir ført som kjøp istedenfor lønn, det samme gjelder Grong kommunes andel av felles legevakt. I tillegg gjelder økningen økte utgifter barnevern Grong kommune, men også for øvrige kommuner da deres tiltaksbudsjettene også føres i Grong kommune. Noe vridning fra lønn til kjøp av tjenester også på vei.

Overføringer og tilskudd til andre varierer noe i løpet av perioden. Endringen fra 2021 gjelder i all hovedsak redusert budsjettert beløp på mva.

10 Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde.

10.1 Generelt.

Grong kommunes driftsinntekter er redusert betraktelig de siste årene. I 2017 hadde vi 354 millioner, mens vi for budsjett 2022 ligger inne med 331 millioner i sum driftsinntekter. Ytterligere reduksjon utover i perioden tilsier reduserte driftsinntekter med formidable 25 millioner fra 2017 og ut økonomiplanperioden. Dette krever vesentlig omstilling og det knyttes stor usikkerhet til hvordan denne omstillingen/nedskjæringen vil påvirke tjenestenivået i Grong kommune. Netto driftsutgifter må reduseres betydelig i økonomiplanperioden, antall stillinger må reduseres og det vil få følger for tjenestenivået. Videre må de årlige låneopptak som medfører økt budsjettbelastning holdes på et minimum, og nødvendigheten av gjennomføringen av tiltak med lånefinansiering og økt driftsbelastning må vurderes svært nøye før utbyggingstiltak vedtas.

Vi er likevel i den heldige situasjonen at bruk av NTE-midler (forventet avkastning fremover) kan benyttes til samfunnsutviklingsprosjekter. Dette har gjort det mulig for oss å realisere prosjektene næringsområdet på Vårryggen og Svømmebassenget hvor en benytter utbyttefondet fra NTE med tilsvarende beløp som rente og avdragskostnader. Det har vært stort søkelys på at vi kun skal legge inn mål-tiltak på drift og investeringer i denne økonomiplanen.

Andre usikre faktorer framover som kan gi store utslag i forhold til økonomien fremover er:

- Flyktningssituasjonen – endringer i forutsetningene
- Utviklingen av verdensøkonomien og virkningen for norsk økonomi
- Befolkningsutviklingen
- Lønnsøkningen
- Pensjonsutgiftene samt likviditetsmessige utfordringer som følge av måten regnskapsføringen skjer
- Behov for endringer i tjenestetilbud, særlig mot helse/omsorg og oppvekst/familie(barnevern)
- Renteutviklingen, i perioden etter at fastrenten har gått ut.
- Skatteinntekter/rammetilskudd/befolkningsendringer
- Kraftinntektene (konsesjonskraftsinntekter og eiendomsskatt)
- Eiendomsskatten generelt. (endret grunnlag og skattesats)

Det er lagt inn omstillingskrav på de ulike rammeområdene fom 2022. I tillegg så ligger lønnsøkningen inne som et omstillingskrav for 2022.

10.2 Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for administrasjon.

10.2.1 Premisser

Ansvar 1000 - 5,2 årsverk: Kommunedirektør (1 årsverk), personal (1,3 årsverk), økonomi (2,2 årsverk - 21 % er ført på VAR-områder) og øvrig stab (0,7 årsverk). I budsjett for 2022 er kommunalsjefer budsjettert på sine respektive rammeområder hvor de har sitt oppfølgingsansvar. Andre større kostnader er vår andel og IN Lønn – kr 991.000,- for 2022. En økning på 20.000,- fra 2021.

Ansvar 1100 – 1,5 årsverk: IT-personell. Andre større kostnader er vår andel av IKT Indre Namdal IKS) – kr 1.644.000,- En økning fra 2021 på kr 249.000,-. Dette er utgifter som kan fordeles i større grad på alle avdelinger.

Ansvar 1101- 3,2 årsverk: Ansatte på Servicekontoret. Servicekontoret har i perioden 2014 – 2019 redusert bemanningen fra 5,7 årsverk til 3,2 årsverk. Fra og med 01.01.2021 er det lagt inn overføring av oppgaver fra Indre Namdal barneverntjeneste og PPT, tilsvarende 20 % stilling. Ved overføring av oppgavene fra BV/PPT, ble det lagt inn en forventet økt effektivitet på 30 % (eller innsparing på 30 % - kr 160.000,-). På dette ansvaret er det også lagt inn 0,65 årsverk for frikjøp av tillitsvalgte, jfr. Hovedavtalens bestemmelser.

10.2.2 utfordringer

Generelt:

Ambisjonsnivået har alltid være stort i Grong kommune – hele tiden utvikle tjenester og systemer som vil komme våre innbyggere til gode. Det arbeides for å redusere andelen utgifter til administrasjon samt øke andelen til direkte tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling. De administrative ressurser innenfor ramme 1 jfr. økonomiplanen vurderes i år som i fjor som et absolutt minimum. På flere områder vurderes også sårbarheten som en stor utfordring, bl.a. innenfor fakturering.

Arkiv:

Arkivforskriften § 4 sier at offentlige organ skal ha en arkivplan som til enhver tid er oppdatert, og at arkivarbeidet skal omfattes av organets internkontroll». En del eldre papirbaserte arkiv er ikke ordnet og systematisert. Alt dette arbeidet er avhengig av tilstrekkelig kapasitet. Slik bemanningssituasjonen er nå, tar ting tid.

- **Internkontroll i dokumentasjonsforvaltningen**

Kommunedirektøren har godkjent arkivplanen for perioden 2014-2021. Etter innføring av nytt sak-arkivsystem har vi startet arbeidet med ny oppdatert arkivplan med fokus på internkontroll slik arkivforskriften krever. Internkontroll for dokumentasjonsforvaltningen skal være en del av virksomheten sin helhetlige internkontroll. Arbeidet med implementering av internkontroll også for dokumentasjonsforvaltningen må omfatte hele ledelsen.

- **Ressurser til rydding**

Arkivarbeidet har i mange år ikke vært prioritert høyt nok. Resultatet er store mengder uryddede papirarkiv. I gjeldende arkivplan har vi derfor laget en plan for rydding. Det er den enkelte avdelings ansvar å rydde sine arkiver. Det må i budsjettsammenheng settes av ressurser til i henhold til ryddeplanen.

- **Deponering og periodisering.**

Grong kommune har avtale med IKA-Trøndelag for langtidsbevaring av arkiv, både elektroniske og papirarkiver. Arbeidet med deponering er tidkrevende og vil koste penger. For papirarkivene som skal deponeres, er det kostnader knyttet til leie av plass hos IKA, samt transport av arkivene til Trondheim. For elektroniske deponeringer, vil det dersom det er behov for bistand fra leverandørene medføre konsulentkostnader. Dette skal føres på den enkelte avdeling som har ansvar for systemet som skal deponeres.

- **Kompetanse**

Internkontroll innebærer at et organ har tilrettelagt for at de ansatte har tilstrekkelig opplæring, kompetanse og ferdigheter til å fange opp og sikre arkivinformasjon. Det innebærer også at både ansatte ved arkivtjenesten og øvrige ansatte har nødvendige verktøy og ressurser til å utføre sitt daglige arbeid. Nødvendig opplæring og kurs i hele organisasjonen innen dokumentasjonsforvaltning, offentleglova og forvaltningslova er viktig.

Når vi snart kun har fullelektroniske arkiv, stilles det krav i loven om å ha rutiner for dokumentasjonsforvaltningen, elektroniske system, internkontroll, sikkerhet, GDPR m.m. i arkivplan. Det skal lages rutiner for dokumentasjonsforvaltning i alle fagsystem. Dette er nytt for mange og tar tid. Det trengs veiledning og hjelp for å komme i mål. Skal vi lykkes med fremtidige elektroniske sak-, arkiv- og fagsystem, må det prioritere ressurser til oppfølging av dokumentasjonsforvaltningen for disse.

Digihjelpen:

Kommunene har veiledningsplikt. Digihjelpen er et prosjekt som kan hjelpe kommunene å legge til rette for at alle landets kommuner kan etablere et veiledningstilbud hvor personer med liten eller ingen digital kompetanse kan få veiledning. God digital kompetanse vil blant annet bidra til at innbyggerne:

- tar informerte valg basert på god og tilgjengelig informasjon fra kommune og stat (deltakelse i demokratiet)
- bedre ivaretar sine plikter og rettigheter i samfunnet

Ressurs:

- Kurs i veiledning
- Trenger egen frittstående PC med skriver til veiledningsformålet.

Klarspråkprosjektet:

Gjennom pandemien var det vanskelig å gjennomføre klarspråkprosjektet etter planen. Prioriteres i 2022.

10.2.3 Mulige tiltak for å nå omstillingsmål i økonomiplanperioden.

Økonomiplanen viser hvilke økonomiske utfordringer ramme 1 har for planperioden, først og fremst fra 2023. Det er lagt inn en reduksjon på kr 125.000,- i 2022. I tillegg kr 500.000,- i reduksjon fra og med 2023. Tiltak for å nå innsparingsmålene tilsier reduksjon tilsvarende 80 % stilling. Øvrige utgifter innenfor ramme 1 er i stor grad faste utgifter og derfor vanskelig å redusere.

I arkivplansammenheng er det nå lagt planer for fullføring av arkiv- og dokumentasjonsarbeidet. Med bakgrunn i skisserte utfordringer innenfor arkiv- og dokumentasjonsarbeidet, vil en bemanningsreduksjon forsinke det planlagte arbeidet. Ved tilsyn fra Arkivverket kan det komme pålegg med korte frister med fullføring av arbeidet og da med påfølgende kostnader.

10.3 Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for oppvekst og familie.

10.3.1 Premisser.

Noen endringer i drift 2021:

Skolene:

- Lederstruktur ved grunnskolene ble fra skoleåret 2020/21 endret til en rektor ved den enkelte skole. Ved GBU tiltrådte undervisningsinspektør i 80% stilling fra 01.01.21
- Skolene skal gjennomføre en gjennomgang av økonomi sammen med konsulentfirmaet PWC
- Fortsette arbeidet med innføring av fagfornyelsen i skolene.
- Det er tatt høyde for skyssutgifter og bassengleie til svømmeundervisning utenfor kommunen. Gjelder kun første halvår 2022.
- Økt behov for spesialundervisning i skole og elever med særskilt språkopplæring fører til at det blir krevende jf. ressurser i ordinær opplæring.

Skolefritidsordning (SFO):

- SFO-tilbudet videreføres ved de to grunnskolene i kommunen. Alle som søker plass, får tilbud.
- Det er foreslått i årets budsjett fortsatt å tilby kun 10 måneders SFO.

Barnehage:

- Barnehagedrifta videreføres for kommunens 4 barnehager. Kommunen oppfyller sin plikt om full barnehagedekning.
- I 2022 vurderes det fortløpende om det er kapasitet til å ta inn alle barn som søker plass. Det gjøres en samlet vurdering i forhold til areal og bemanning. Kravet om barnehageplass, bemannings- og pedagognorm ivaretas.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

- Barnehagene er pr. i dag innenfor regjeringens foreslåtte minimum på 44 % pedagogisk bemanning av total bemanning. I tillegg er det behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage og stilling knyttet til flerkulturelle barn med behov for særskilt språkopplæring.
- Pr. i dag er det ingen læringer tilknyttet barnehagene. Ved eventuelle nyansettelser vil det bli vurdert å ta inn læringer.
- Barnehagene er stengt påske (stille uke), jul og to uker om sommeren.
- I barnehagene i Grong er det mindre barn i januar 2022 enn på samme tid i 2021. På grunn av det er bemanningen også redusert tilsvarende. Dette gjør barnehagene mer sårbar med tanke på fravær. Sett i lys av pågående pandemi og den lave terskelen for å holde seg hjemme ved sykdom, er dette en reell utfordring vi står i. Det er mangel på tilkallingsvikarer i vårt område.
- Viktige budsjettposter som omhandler faglig fornying og det fysiske barnehagemiljøet videreføres på samme nivå som tidligere. Dette reduserer muligheten for utvikling av barnehagene og personalet.

Fosterheimlasserte barn:

- Antall barn som er fosterhjemsplassert er på omtrent sammen nivå som 2021, og spesialpedagogiske tiltak etter sakkyndige tilrådinger viser en svak nedgang

Mot

- Avtale videreføres i 2022

Voksenopplæring:

- Grong Voksenopplæringssenter tilbyr foruten opplæring i norsk og samfunnsfag til voksne flyktninger, også grunnskoleundervisning for voksne og enslige mindreårige.
- Endringer av elevtall i løpet av året vil påvirke budsjett og tilbud. Det vil bety bla. færre klasser.
- Vil være krevende å kunne tilby salg av elevplasser til nabokommuner, dersom det fører til at det utløser flere klasser.
- Ny integreringslov gjør at deltakere kan ha ulike lengde og ulike mål for opplæringen, noe som gjør at opplæringen i det enkelte klasserom blir krevende.

Flyktningetjenesten/BEEM:

- I perioden med Covid, har Flyktningetjenesten og BEEM lånt ut personell til helse, samt hatt mange ekstra oppgaver som følge av Covid. Vi er i en prosess med å stabilisere bemanningssituasjonen og kompetanse opp mot oppgaveløsning etter dette.
- Ved bosetting av overføringsflyktninger med mange barnefamilier, krever skolebakgrunn og ulikheter i bosituasjon og kultur, bredere og mer grunnleggende oppfølging fra starten for å mestre en ny hverdag.
- Vi har i løpet av 2021 tatt ned bemanningen på BEEM med 30 % som egentlig skulle ned fra januar 2022.
- I tillegg til oppfølging av enkeltpersoner, bruker vi som følge av lovkrav om heltidsprogram, ressurser på planlegging og gjennomføring av mellom 40-45 virkedager i året med fulltids ferieprogram. Dette krever mye av flere ansatte. Det er også brukt tid på å implementere nytt lovverk fra 01.01.21.
- Vi bruker ressurs på å jobbe med ekstratilskudd, slik at vi kan søke ut og finansiere ekstra tiltak med midler fra IMDi for tettere oppfølging av enkeltpersoner som oppfyller vilkårene.

PPT og barnevern

På disse områdene er driften justert ift at både fylkeskommunen gikk ut av samarbeidet med PPT sommeren 2020 og ift at Snåsa gikk ut av samarbeidet fra 2021 for både PPT og barnevern. I tillegg er driften justert på barnevern i forhold til kommende oppvekstreform hva gjelder størrelse og type stillingsressurser, samt i forhold til stor turn-over over år. Tidligere statlige øremerket stillingsmidler på barnevern faller ut fra 2022 og blir i stedet tilført ramma.

NAV Indre Namdal

Grong kommune har vært vertskommune for de sosiale tjenestene i NAV Indre Namdal siden juni 2020. Samarbeidskommunene er Lierne, Namsskogan og Røyrvik. Vertskommunesamarbeidet videreføres i 2022 med de samme premissene som tidligere, med en kostnadsmodell på 20/80. Ansatte

sitter fordelt på alle fire lokasjonene. Total stillingsressurs utgjør 4,6 stillinger. Grong kommune og NAV Trøndelag har et felles ansvar for tjenestene i NAV Indre Namdal gjennom en partnerskapsavtale. I 2021 har det vært nyansettelser og en del fravær som har påvirket driften.

10.3.2 Utfordringer

Den største utfordringa i 2022 og de nærmeste årene vil bli å opprettholde og videreutvikle tjenestene innenfor oppvekstområdet pga. presset kommuneøkonomi. Dette forsterkes også ved at kommunene stadig får økte forpliktelser iht. særlover.

De største driftsutfordringene i 2022 blir bl.a.:

Skolene:

- Tross innsparinger å organisere et godt og forsvarlig undervisningstilbud ved skolene.
- Økende behov for spesialundervisning herunder å finne en god organisering av tilbudet.
- Å ha stabilitet i bemanninga ved å unngå sykemeldinger.
- Å beholde kompetansen i skolene til tross for innsparinger og høyt arbeidspress.
- Følge opp IKT-satsinga i skolene
- Tilby fremmedspråklige elever god undervisning.
- Implementering av fagfornyelsen vil kreve tid og ressurser.
- Ha tilstrekkelige gode tilkallingsvikarer som er tilgjengelige.

Barnehagene:

- Å ha stabilitet i bemanninga ved å unngå sykemeldinger.
- Å beholde kompetansen i barnehagen til tross for innsparinger og høyt arbeidspress.
- Å ha tilstrekkelig kompetanse i alle kommunens barnehager.
- Beholde spesialkompetansen en har i barnehagene, da det er økende behov for spesialpedagogisk hjelp.
- Ha tilstrekkelige gode tilkallingsvikarer som er tilgjengelige.

Voksenopplæringa:

- Uforutsigbarhet vedr. endringer av elevtallet i løpet av året, som igjen påvirker inntekter (statstilskudd) og nivå på bemanning.
- Tilpasse og organisere undervisningen ut fra det elevtall enheten løpende har.
- Kompetanseheving på to nye lovverk samtidig, både ny læreplan for grunnskole og ny integreringslov der norskopplæringa ligger.
- Ny integreringslov sier noe om lengde og mål for norskopplæringa, for den enkelte. Dette handler igjen om deltakernes bakgrunn, og sluttmaal for introduksjonsprogram. Med få elever må vi kjøre samlet klasse selv om nivå, mål, og forutsetninger er ulike. Dette er krevende.

PPT og barnevern:

- Stabilisere bemanningen slik at alle stillingshjemler er besatt, og tilrettelegge slik at det er attraktivt å arbeide i tjenesten.

Flyktningetjenesten/BEEM:

- Bosetting og kvalifisering av flyktninger skaper stadig endringer i oppgaveløsning ut fra endrede behov. Tjenesten må ha bred kompetanse for å løse ulike oppgaver på tross av at vi er en liten enhet. Dette er krevende, men vi løser det sammen ved å være fleksible og løsningsorienterte.
- Stort sett i alle år har vi visst et år av gangen premissene for tjenesten ut fra anmodninger om bosetting, noe som krever at vi tenker utviklingsarbeid og langsiktig planlegging, selv om nedgang i bosetting kan gjøre noe med oppgaver, rekruttering og det å beholde kompetanse. Med åpen dialog om dette og om mulighetsrommet, er det engasjement på avdelingen med mål om å utvikle tjenestene godt.

NAV:

- Vi ser at det er flere barnefamilier som har behov for tettere oppfølging enn det vi har kapasitet til pr i dag. Vi planlegger å søke ut prosjektmidler hos Statsforvalteren i 2022 for å gi oss muligheten til å jobbe mer med denne gruppen. Vi har behov for å jobbe mer

forebyggende, spesielt med tanke på oppvekstreformen. Vi får en del krisehjelpssøknader, som må behandles raskt og det går på bekostning av det forebyggende arbeidet.

- Ansatte som har hatt god kompetanse på gjeldsområdet har gått av med pensjon, og vi har et behov for styrke kompetansen på dette området. Kompetansesenter for Gjeld vil være en god støtte i dette arbeidet. Vi ser at det flere av gjeldssakene blir større og mer komplekse.
- Grong kommune har høye utbetalinger av sosialhjelp i forhold til størrelsen på kommunen. Det er viktig å ha ressurser og god nok kompetanse til å jobbe tett nok med den enkelte bruker
- Tjenesten er sårbar i forhold til at vi skal bemanne 4 lokasjoner og sikre gode tjenester i alle kommunene

10.3.3 Mulige tiltak for å nå omstillingsmål i økonomiplanperioden.

Som økonomiplanen viser, så skal ramme 2 spare inn betydelig i årets budsjett og videre i planperioden. Analyser som er gjennomført bla av KS, viser at Grong kommune har stor ressursbruk på skole, sammenlignet med andre kommuner. Det gjennomføres høsten 2021 bla en analyse av ressursbruk på skole/SFO og flyktningetjenesten i samarbeid med PwC, for å se på ressursbruk og mulig reduksjon av kostnader. Dette vil i all hovedsak handle om voksentetthet i skole, opp mot hva som er lovkrav. For flyktningetjenestens del, vil en se på ressursbruk som er bygd opp over tid i hele kommunen, om denne er tilpasset dagens behov i forbindelse med bosetting.

Beregninger som er gjort, viser mest sannsynlig nedgang i barnetall, noe som også vil påvirke barnehagene. Det vil være nødvendig å tilpasse barnehagedriften og da må antall barnehageplasser, struktur, åpningstider, og lignende gjennomgås.

Grong kommune har hatt tilbud om voksenopplæring i mange år og har også solgt denne tjenesten til nabokommuner. I og med at bosettingstall for Grong kommune har blitt betydelig redusert senere år og nabokommuner har nå liten eller ingen behov for kjøp av plasser, så en må utrede alternativer til voksenopplæring. Det skal nevnes at i forslag til ny opplæringslov, foreslås voksenopplæring flyttet i videregående skoler. Utfallet av dette vet en ikke på nåværende tidspunkt.

Grong kommune er bla vertskommune for barnevern og ppt. I forbindelse med innføring av ny barnevernsreform/oppvekstreform og kompetanseløftet, må en se på hvordan dette også vil påvirke ressursbruk fremover.

10.4 Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for helse og omsorg.

10.4.1 Premisser.

Pleie og omsorg:

Pleie og omsorg består i dag av sykeheimen, kjøkken, vaskeri, hjemmesykepleie og hjemmehjelp og dialysesatelitt. Inn under disse avdelingene ligger det stillinger som ivaretar tilleggsoppgaver, her kan nevnes; hukommelsesteam, synskontakt, hørselskontakt og kreftsykepleier.

Sykeheimen:

Per i dag totalt 43 plasser fordelt på 3 avdelinger. Totalt 44 årsverk inkludert administrasjon som utgjør 2,8 årsverk. Hvorav 1 årsverk er felles ledelse på pleie og omsorg. De 0,8 årsverk som ble omprioritert fra pleie til administrative oppgaver som innleie, er hittil blitt brukt i forbindelse med vaksinasjon korona.

Avdeling Nordlyset er en avdeling som består av 8 langtidsplasser, 1 akuttrom og 5 plasser for korttidsopphold, avlastning og rehabilitering.

Avdeling Utsikten består av 14 langtidsplasser.

Avdeling Solsia er en skjermet avdeling med 15 plasser.

Det kommunale demensteamet ledes av en demenskoordinator i 20% stilling.

Det er for budsjett 2022 lagt inn en forventet innsparing på et beløp som tilsvarer ytterligere 1 årsverk. Dette planlegges primært tatt ved redusert innleie ved fravær, samt redusert innleie i turnus ved vakanse eller perioder med lavere aktivitet. Man vil som følge av dette måtte forvente økt press på ansatte. Implementering og utnyttelse av velferdsteknologiske løsninger må være i fokus også videre fremover.

Dialysesatelitt:

Det kjøres dialyse mandag, onsdag og fredag. Dialysen er bemannet med sykepleiere fra sykeheimen, 2 sykepleiere per skift. Avdelingen har kapasitet til å ta imot 7 pasienter per skift. Antall pasienter varierer noe og kommer fra kommunene i nærliggende kommuner i Namdalen. Det siste året har det vært mindre pasienter enn tidligere.

Kjøkken:

Totalt 4,6 årsverk. Jobber kun dagvakter ukedager og helg. Ansatt 4 kokker og 5 assistenter. Lager alle måltider på sykeheimen og tilbyr matombringning til hjemmeboende. Kjøkkenet har en viktig funksjon med tanke på å kunne tilby tilrettelagt kost for dem som har behov for det. Matombringingsstilbudet varierer etter etterspørsel.

Vaskeri:

Totalt 1,6 årsverk, fordelt på 5 assistenter. Har vaskeoppdrag for tannlegekontoret i tillegg til sykeheimen og ansatte i pleie og omsorgstjenesten.

Hjemmetjenesten:

Hjemmesykepleie og hjemmehjelp har felles oppmøtested og rapporter. Som følge av omdisponeringen av 4 sykeheimsrom til omsorgsboliger er det overført personell fra sykeheimen over til hjemmebasert omsorg.

Hjemmesykepleien:

Totalt 11 årsverk fordelt på 9 sykepleiere og 5 helsefagarbeidere. Multidose er påbegynt innført høsten 2021. Dette vil etter hvert utvides ettersom man gjør seg erfaringer. Det brukes fortsatt mye ressurser til opplegging av dosetter til brukere av hjemmebaserte tjenester. Ved å gå over til multidose, vil antall brukere som trenger å få lagt opp dosett blir færre og ressursene kan brukes der de trengs, til mer pasientrettet arbeid. Kreftsykepleier i 20 % stilling har utgangspunkt fra hjemmesykepleien, men jobber på tvers av avdelingene i kommunen. Som følge av at hjemmesykepleien ikke er bemannet på natt vil man måtte regne med at en del brukere likevel må få døgnopphold ved sykeheimen hvis behovet for døgnkontinuerlig hjelp oppstår.

Hjemmehjelp:

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Totalt 2.4 årsverk fordelt på 4 ansatte. Det er fortsatt forholdsvis høyt sykefravær blant hjemmehjelpene. Det er fysisk tungt å faren for belastningsskader er stor. I tillegg viser det seg meget utfordrende å få rekruttert inn personer som kan tenke seg å jobbe som hjemmehjelp. Kriteriene for å få hjemmehjelp er blitt gradvis innskjerpet, og vi ser i dag en tjeneste som har mer søkelys på å yte tjenester til de som har store behov. Hjemmetjenesten vil som andre tjenester kommunen yter måtte vurdere om teknologi kan avhjelpe i noen funksjoner.

Helsetjenesten:

Helsetjenesten er sammensatt av følgende fagområder:

- Legekontor:

3 fastlegehemler, samt 1 LiS1 (turnuslege), to sykepleiere og en helsesekretær, nestleder for helsetjenesten har ansvar for daglig oppfølging av legekontoret. Koronautbruddet har medført at kommuneoverlegen har måttet jobbe mye med dette. Det har naturlig nok utfordret tilgangen på legetimer noe, og har medført noe lengre ventetid på å komme inn til fastlegen. Dette har blitt forsøkt løst ved delvis innleie av vikarer.

Legekontoret har ansvaret for drift av fastlegetilbudet i kommunen, oppfølging av sykehjem, barnekontroller på helsestasjonen, smittevern m.m.

Belastningen på tjenesten har vært betydelig høyere de to siste årene, på tross av at vi har hatt en stabil legedekning i perioden. Belastningen på fastlegene og legekontoret gjenspeiler situasjonen i landet ellers, og faren for fravær som direkte konsekvens av dette er stor. Resultatet av fravær på legesiden, utløser raskt ekstra utgifter, da det må leies inn legevikar (for eksempel via byrå) som utløser en utgift langt over det de økonomiske rammene i utgangspunktet gir rom for. Dette er en utfordring alle kommuner i vår region står ovenfor, og som det må arbeides for å finne en bedre løsning for.

- Legevakt:

Grong kommune er vertskommune for nytt legevaktsamarbeid 24/7 i Indre Namdal (Grong, Lierne, Røyrvik og Namsskogan) Legevakten består av 6 hjemler, samt at det er tilsatt en egen legevakslege (50%) i tillegg. En lege er medisinskfaglig ansvarlig for legevakten, mens avdelingsleder er leder for legevaktsamarbeidet.

Tjenesten har ansvar for oppfølging av henvendelser som kommer inn via legevaktsentralen i tidsrommet 15.30-08.00, for kommunen nevnt ovenfor. Som vertskommune har vi i tillegg ansvar for tjenesten både administrativt og medisinskfaglig, samt ansvar for den daglige driften av tjenesten.

- Fysioterapi og rehabilitering:

Består av to fysioterapeuter og en spesialsykepleier. Det vil i tillegg bli lyst ut en stilling som Ergoterapeut i løpet av 2022. Dette vil være en stilling som vi ønsker at delvis videreselges til nabokommuner. Kommunen har driftsavtale med tre fysioterapeuter.

Tjenesten har individuell- og gruppeoppfølging av personer med behov for fysioterapi, opptrening, habilitering og rehabilitering, formidling av hjelpemidler, tilbud til gravide og etter fødsel, tilbud tilbeboere på sykehjem, hjemme- rehabilitering i samarbeid med hjemmesykepleie, oppfølging på helsekontroller av barn på helsestasjonen, koordinatore for barn og voksne med behov for tverrfaglig oppfølging/ behandling, ansvar for Kols-kontakt, deltakelse i Frisklivsentral og koordinerende enhet.

- Koordinerende enhet:

Består av tre representanter fra Helsetjenesten, to representanter fra oppvekst, en representant fra pleie og omsorg, en representant fra Miljøarbeidertjenesten og en representant fra NAV. Nestleder er saksbehandler og avdelingsleder er leder for koordinerende enhet.

Enheten behandler søknader om tjenester som koordinator, individuell plan, avlastning, støttekontakt, omsorgslønn, BPA, ledsagerbevis, parkeringsbevis med mer. Enheten har også ansvaret for oppfølging og implementering av plan for habilitering og rehabilitering, ivaretagelse av koordinatore, utvikling og oppdatering prosedyrer på fagområdet habilitering og rehabilitering mv.

Familiebasen: med følgende fagområder:

- Psykisk helse ungdom og rus, inkludert psykososialt kriseteam:

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Består av til sammen 8 ansatte (primært delstillinger) der flere av stillingene per i dag er delfinansiert av prosjektmidler. Avdelingsleder er leder for psykososialt kriseteam. Teamet består av to kliniske sosionomer, spesialsykepleier, sykepleier, helsesykepleier, pedagog, miljøarbeider og feltarbeider.

Overnevnte fagområde har et bredt spekter av arbeidsoppgaver; individuelle samtaler med personer med psykiske lidelser eller andre emosjonelle belastninger, gruppeoppfølging på Frivilligsentralen, lavterskel oppsøkende arbeid til personer med psykisk sykdom og/eller rusproblemer, oppsøkende behandling/oppfølging av alvorlig psykisk syke. I tillegg tilligger oppgaver som ruskontrakter, samarbeid med GVS og NFHS omkring enkeltelever med utfordringer, koordinatarbeid rundt omfattende hjelpebehov og deltakelse i utvidet skolehelsetjeneste ved GVS. En har også ansvar for drift av rusprosjekt, ROP- team, tverrfaglig rusgruppe, psykososialt kriseteam, og Frisk i friluft.

- Helsestasjon, jordmor og skolehelsetjeneste:

Består av to helsesykepleiere samt jordmor i 20% stilling (kjøp av tjeneste fra Namsskogan kommune). I tillegg jobber to ansatte fra fagområde psykisk helse, ungdom og rus, i den delen av skolehelsetjenesten som er rettet mot ungdom.

Helsestasjonen med jordmortjeneste følger veileder for helsestasjons- og skolehelsetjeneste samt barselomsorg, og yter tjenester primært til barn og unge i alderen 0-20 år. Helsestasjonen har barnekontroller i førskolealder, samt følger screening- og vaksineprogram gjennom skoleårene til og med videregående. Helsestasjon for ungdom er rettet mot ungdom fra ungdomsskole, videregående og folkehøgskole. Jordmor følger opp gravide og familier med nyfødte barn, og har også sterkt fokus på kvinnehelse. Helsestasjonen driver, i samarbeid med blant annet fysioterapeut og jordmor, fødselsforberedende kurs.

- Kommunepsykolog:

Grong kommunes kommunepsykolog er organisert under Helsetjenesten og Familiebasen.

Kommunepsykologen er en del av teamet på psykisk helse, ungdom og rus, og samarbeider også tett med helsestasjonen. I tillegg står denne også for internundervisning på blant annet screeningverktøy, diagnoser og behandlingsverktøy. For å imøtekomme behovene i enkelte nabokommuner, og for å fordele driftsutgiftene, vil utvalg av tjenester være nødvendig i kommende periode.

Miljøarbeidertjenesten:

Miljøarbeidertjenesten består i dag av 2 avdelinger:

- Bofellesskap for personer med funksjonsnedsettelse, 15,2 årsverk
- Avlastningstiltak i bolig.

Ved bofellesskapet bor det 7 beboere.

Det ytes tjenester i form av vedtak på bistand til alle daglige gjøremål

Flere av beboerne har vedtak på bistand 24 timer i døgnet, såkalte ressurskrevende brukere. Dette er øremerkede midler. En ressurskrevende bruker utgjør en personalressurs på 4,7 årsverk.

Kommunene mottar hvert år etter søknad tilskudd til ressurskrevende brukere. Disse reglene endres for hvert år, og for 2020 ble dette tilskuddet redusert med ca. 1,5 millioner. Ytterligere reduksjon av årsverk vil medføre tilsvarende større reduksjoner i tilskudd. Det er videre viktig å understreke at hjelpebehovet i vedtakene er styrende for hvor mye ressurser som til enhver tid må avsettes.

Tilbudet om avlastning i bolig for barn har vært i drift i 1 år. Erfaringene tilsier at dette er et bra tilbud for de familiene som trenger det. Med utbyggingen av velferdsteknologiske løsninger som er gjort, ser man mulighetene for tettere samarbeid mellom personell på bofellesskapet og de som jobber på avlastningstiltaket. Dette vil på sikt styrke det faglige grunnlaget i tjenesten. Avlastningstilbudet foregår ofte på tider av døgnet og uken hvor det er krevende å finne personell. Samtidig som omfanget i dag er for lite til å klare å opprettholde store nok stillinger som kan være attraktive. Dette har medført at det har vært en del utskifting av personell, noe som ikke er optimalt i forhold til brukerne.

10.4.2 Utfordringer.

Pleie og omsorg

Omdefineringen av flere sykeheimsrom til omsorgsboliger vil være et tiltak som må vurderes med tanke på å få mer effektive tjenester i årene som kommer. Det utfordrer både sykeheimen og hjemmetjenesten i forhold til både oppgavefordeling og samarbeid. Samtidig må organiseringen av tjenestene sees i sammenheng med befolkningsutviklingen i årene som kommer, hvor statistikken viser en stor vekst i antall eldre i kommunen.

Pasienter med behov for skjerming er en sårbar gruppe. Det vil være behov for å utvikle tjenesten og tilbudet rundt denne pasientgruppen. Både nasjonalt og lokalt ser man en utvikling ved at denne gruppen øker og blir mer krevende. Det vil være helt avgjørende at tjenesten har fokus på kompetanseheving for både ledere og ansatte hvis man også i fremtiden skal kunne levere forsvarlige tjenester på området. Økt bruk av velferdsteknologiske løsninger vil kunne være et bidrag. Men den viktigste ressursen vil fortsatt være nok personell og ledelsesressurs for å sikre gode nok tjenester for denne pasientgruppen.

Helsetjenesten

Arbeidet omkring korona har også i 2021 ført til utsettelse av en rekke oppgaver på alle fagområder på Helsetjenesten. Alle fagområdene innen Helsetjenesten har et stort trykk i fht personer som har utviklet psykisk uhelse/sykdom eller fått forverret psykisk/ fysisk sykdom på grunn av koronaen og koronatiltakene.

De forventede innsparinger som ble lagt inn på Helsetjenesten for 2021, har ikke vært mulig på grunn av korona. Imidlertid må dette tas inn i de kommende års budsjetter. Økonomiplanen indikerer et stort behov for innsparinger. Nedgang i stillinger medfører både merarbeid på de ansatte og reduksjon i tilbudet kommunen kan gi til sine innbyggere. Det er stor risiko for at dette vil ramme de svakeste gruppene og det forebyggende arbeidet.

Legekontoret opplever stort arbeidspress, og både leger og forkontors personell har bidratt ekstra mye gjennom hele pandemien. Det vil i 2022 bli nødvendig å sette søkelys på å ta igjen etterslep av oppgaver, og jobbe videre med kvalitetsutvikling, organisering og arbeidsflyt. Det er stor fare for at det høye arbeidspresset som har vedvart over tid, vil kunne medføre fravær og økte utgifter. Kommunen må fortløpende vurdere tiltak for å forebygge dette.

Mye av arbeidet som utføres av Familiebasen, vil fremdeles i 2022 være finansiert av prosjektmidler. Familiebasen er ved årsskiftet involvert i 7 ulike prosjekter, hvorav de har hovedansvar for drift av 6 av disse, samt daglig oppfølging av det 7. prosjektet. Fire av prosjektene vil bli avsluttet i løpet av 2022. I tillegg vil fagområdet i 2022 bli preget av flere permisjoner, noe som vil medføre behov for å midlertidig engasjere personell for å kunne ivareta oppgavene. Familiebasen opplever også at kompetansen på fagområdene etterspørres i nabokommunene. I tiden fremover vil det være viktig å ha en dialog i regionen om hvordan oppgaver kan løses i fellesskap, og om det er hensiktsmessig å organisere tjenester på tvers av kommunegrenser/ eventuelt etablere flere interkommunale samarbeid.

Koordinerende enhet: Det er et betydelig økt trykk på tjenestene, og dette merkes både arbeidsmessig og økonomisk. Grong har gått fra å være en kommune med relativt få brukere med omfattende tjenestebehov, til å være en kommune med mange familier og enkeltpersoner med store behov for sammensatte og koordinerte tjenester. Dette krever store ressurser både økonomisk, kompetansemessig og i forhold til personell/tilbud.

Miljøarbeidertjenesten:

Utfordringer fremover er at det er flere brukere med sammensatte behov som søker på bolig med bistand ved bofellesskapet. Samtidig ser man at det er mange familier med barn som har behov for et avlastningstilbud. For å kunne gi et best mulig tilbud til denne gruppen, er det viktig og fortsatt styrke den tverrfaglige samhandlingen mellom tjenestene og det tilbudet som gis i skole og barnehage.

Kompetanseutfordringer

Handlingsrommet for kompetanseøkninger er blitt svært begrenset som følge av reduserte økonomiske rammer. Dette er uheldig både i forhold til nødvendig kompetanseøkning hos ansatte, men også med tanke på å være en attraktiv arbeidsgiver ved rekruttering av nye ansatte.

Som landet for øvrig, opplever også Grong utfordringer med å rekruttere sykepleiekompetanse. I takt med økt digitalisering og teknologiutvikling innenfor tjenestene, ser man et økende behov for kompetanse innenfor it/teknologi i kombinasjon med fagkunnskap. Dette vil være et område som det vil være viktig å ha fokus på i fremtidig rekruttering av ansatte.

Tilgang til nok arbeidskraft generelt, vil kunne bli en utfordring. Befolkningsutviklingen viser at antallet innbyggere i yrkesaktiv alder vil gå drastisk nedover.

Generelt

Fremtidig usikkerhet omkring statlige tilskuddsordninger gir helse og omsorgstjenesten stadige utfordringer. Dette medfører at rammebetingelsene stadig er i endring. Erfaringene viser at det sjelden kommer en kommune som Grong til gode. Noe som igjen påvirker evnen til å yte gode og forutsigbare tjenester. Dette samtidig som man ser at brukerrettighetene stadig blir styrket og lovfestet.

Det jobbes fortsatt mye med det felles Midt Norske prosjektet Helseplattformen. Grong skal etter hvert ta stilling til om, eller når de skal utløse en opsjon. Uansett om man skal utløse opsjon eller ikke vil fremtidige journalløsninger kreve at vi foretar endringer i måten dokumentasjon utføres på. Mange av de forberedelsene som må gjøres i forberedelsene til Helseplattformen, må derfor gjennomføres uansett valg av system. Tjenestene må derfor bruke vesentlige ressurser på denne omleggingen i den nærmeste tiden.

14.4.3 Mulige tiltak for å nå omstillingsmål i økonomiplanperioden.

Helse og omsorgstjenesten har vært gjennomgått en rekke ganger de siste årene med tanke på å se på organiseringen og effektivitet. Kostratallene viser at ramme 3 driver effektivt sammenlignet med andre kommuner i samme gruppe. Samtidig viser statistikken at antall eldre vil øke mye i årene fremover. Dette sammen med de økonomiske utfordringene som kommunen står ovenfor utfordrer tjenesten i å tenke nytt.

I forhold til innbyggertallet og sammenlignet med andre kommuner har vi forholdsvis mange plasser på sykeheimen. Omstillingsprosjektet som ble gjennomført høsten 2018 ga klare anbefalinger om å ha større fokus på at brukere av tjenestene vil bo i egen bolig lengst mulig. Det har som konsekvens av dette blitt omdisponert 4 sykeheimsrom til omsorgsboliger. Hvorvidt ytterligere omdisponering skal gjøres, må utredes nærmere.

Det vil være viktig å sette av ressurser til å utvikle tjenestene og bruken av ny teknologi for å møte fremtidens utfordringer. Både når det gjelder det forventede eldrebølgen, og nye behandlingsmåter og oppgaveoverføringer fra 2. til 1. linjetjenesten.

Det igangsatte ledelse og medarbeiderutviklingsprosjektet som er igangsatt har blant annet som mål og gjøre den enkelte medarbeider bedre i stand til å jobbe selvstendig. Reduserte budsjetter medfører større press på de ansatte, og ikke minst ledere. Ansvarliggjorte medarbeidere vil derfor være et viktig element for helse og omsorgstjenestene for å møte fremtidens utfordringer.

Statsforvalteren har i møte med kommunene i Indre Namdal uttrykt noe bekymring vedrørende den enkelte kommunes robusthet når det gjelder leveranse av fremtidige helse og omsorgstjenester. De peker da spesielt på de forventede rekrutteringsutfordringene og befolkningssammensetningen som man ser komme. Dette sammen med økte forventninger og oppgaveoverføringer som skjer mellom tjenestenivåene.

Med bakgrunn i dette er det blitt igangsatt en dialog på fagnivå for å se på mulige samarbeidsområder og -former innenfor sektoren. I første omgang ser man for seg å utrede muligheten for samarbeid om

felles kommuneoverlege og daglegevakt. Det er allerede etablert en felles legevaksordning på kveld, natt og helg.

På sikt kan det bli aktuelt å se på opprettelse av en felles legetjeneste. Fastlegeordningen er allerede under press på nasjonalt nivå. Man ser videre at rekruttering av leger er spesielt vanskelig i små kommuner uten et litt større fagmiljø. Andre tjenester kan også inngå i et mulig fremtidig samarbeid, da ut ifra kommunenes behov. Her kan nevnes øhd-rom, psykiatri som eksempel.

Helse og omsorgstjenestene vil uten tvil bli presset som følge av befolkningssammensetningen i fremtiden. Sett i sammenheng med både de økonomiske rammebetingelsene og faglige kravene som stilles, vil et samarbeid på enkeltområder komme innbyggeren til gode.

10.5 Budsjettpremisser inkl. utfordringsbilde rammeområdet for næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

10.5.1 Premisser.

Noen endringer i drift 2022:

Næring.

Det er budsjettert med bruk av næringsfondet med inntil kr. 1 000 000.

Stillinga som rådgiver næring er foreslått finansiert med 50 % fra dette fondet.

Landbruk og natur.

Det er iverksatt interkommunalt samarbeid - Overhalla og Grong landbruk og natur.

Denne ordningen har medført økte kostnader på rundt kr. 300 000.

Kultur;

På kultursida er poster til bruk for tilskuddsforvaltning budsjettert på tilnærmet samme nivå som i 2021.

Biblioteket.

På dette området ble det foretatt en betydelig reduksjon i tilbudet fra 2021. Denne reduksjonen er foreslått videreført i budsjettet for 2022. Dette medfører en videreføring av åpningstid til 3 dager pr. uke for biblioteket. Dagens bemanning med 70 % stilling som bibliotekar er foreslått videreført.

Grong kulturskole.

Budsjettet er videreført på tilnærmet samme nivå som 2021.

Ungdomsklubb.

Driftsopplegget med 30 % stillingsressurs er videreført.

Teknisk sektor;

Kommunalteknikk.

Drift av kommunalt vegnett har fått en økning på grunn av økt prisnivå etter anbud vinterdrift.

Samtidig er det redusert i bemanning med 40 % stillingsressurs slik at samlet økning er kr.169 000.

Kommunal bygningsmasse.

På formålsbyggene er det ingen nye tiltak unntatt bassenget hvor driftskostnader er lagt inn slik at det er en økning på kr. 510 000.(Ikke lagt inn driftskostnader relatert til kveldsdrift) Videre er det en økning på kr.150 000 for å dekke forsikringskostnader.

På boligsida er budsjettet tilnærmet på samme nivå som 2021.

Det er foreslått redusert bemanning på vaktmestersida med 60 % stilling.

Forvaltningsoppgaver – interkommunalt samarbeid.(Plan, byggesak, GIS, kart/oppmåling)

Det interkommunale samarbeidet med kommunene Namsskogan, Røyrvik og Lierne er budsjettmessig videreført på tilnærmet samme nivå som i 2021.

Brann – redningsvesen;

Namdal brann- og redningsvesen som er et interkommunalt samarbeid har lagt et budsjettforslag i samråd med Overhalla og Høylandet kommuner. Budsjettet viser reduserte kostnader med kr. 61 000 som bla. skyldes forventninger om inntekt på kursing og at mye av deltidsreformen er innfridd.

10.5.2 Utfordringer.

Næring, jordbruk, skogbruk og miljø:

- På næringssida er hovedutfordringa å bidra til å skape flere arbeidsplasser. Dette ved tilrettelegging for eksisterende næringsliv og bidra til etablering av nytt næringsliv. Her er kommunen avhengig av privat initiativ og gründere.
- På jordbrukssida fortsatt ambisjon om høyt servicenivå på tilskuddsforvaltninga og en aktiv veiledning opp mot eierne av landbrukseiendommer. Fortsatt oppfølging av bo- og driveplikten og kontroll av jordleieavtaler. Videreføre god kvalitet på behandling av konsesjonssaker.
- Skogbruket har i en periode vært preget av lavere avvirkning. I løpet av en periode fram i tid ser vi konturene av store skogressurser med et stort potensiale for lokal og regional verdiskapning. Dette vil gi behov for økt ressursbruk til veibygging, tynning, hogst og planting. En utfordring har vært å få på plass skogbruksplaner og dette arbeidet er tidligere sluttført og vil framover være et godt styringsverktøy.
- På miljørada oppfølging av rovdyrforvaltning, og ivareta sekretariatet for det kommunale skadefellingslaget for rovvilt for Grong, Høylandet og Namsskogan.

Vårflytting av rein, foto Knyt Myklebust

Kultur:

- Nytt kulturhus og skolebygg med bibliotek, musikk og kulturskole, kultursal, idrettsdel og kantine har gitt nye muligheter. Fra 2022 kompletteres anlegget med nytt basseng. Utfordringa blir å videreføre gode driftsmessige løsninger i samspill med alle brukergrupper.
- Videre utvikling av sports- og fritidsparken med gode driftsmessige løsninger og fornyelse av kunstgressdekke.
- Fortsatt fokusering på øvrige kulturaktiviteter både mot skole og helsesida som den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken.
- Aktiv tilskuddsforvaltning innenfor vedtatte rammer.
- Opprettholde tilstrekkelig driftsnivå på ungdomsklubben med begrenset budsjettamme.

Kommunalteknikk:

- Arbeidet med fornyelse av avløpssektoren pågår videre med optimalisering av drifta på 3 nybygde renseanlegg. Videreføre tiltak for å redusere risiko for forurensning og mere forutsigbar drift. Herunder bygging av nye avløpspumpestasjoner.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

- Fortsatt fokus på levering av nok drikkevann av godkjent kvalitet. I 2022 skal området Formofoss – Bjørgan prioriteres med sikte på utbygging av ny vannforsyning for området.
- Innenfor vegområdet er det behov for midler til opprusting og vedlikehold.

Bygg og eiendom:

- Gjennomføre tiltak på bygningsmassen for å tilfredsstille krav til universell utforming, brannforebyggende tiltak og opprettholde godkjent inneklima.
- Innenfor kommunal bygningsmasse er det de siste årene gjennomført satsing på energiøkonomisering. Innkjøp av nytt sentralt driftssystem og system for energioppfølging i kombinasjon med flere andre tiltak. I samsvar med klima og energiplan som har målsatt at kommunen skal redusere sitt energiforbruk framover vil fortsatt dette ha fokus.
- På boligsida videreføres fokuset på salg av kommunale boliger og bidra til at leietakere kan kjøpe egen bolig/leilighet.
- Redusert bemanning driftspersonell vil medføre sterkere prioritering av hvilke oppgaver som kan løses.

Plan, byggesak, GIS og kart/oppmåling:

- Videreføre vertskommunesamarbeidet med Namsskogan, Røyrvik og Lierne.
- Videreutvikle kompetansebygging og samhandling på tvers av fagområder.

Namdal brann og redningsvesen

- Dette er interkommunalt samarbeid mellom Grong, Høylandet og Overhalla. Grong er vertskommune og har delegert myndighet fra de andre kommuner. Bygging av felles plattform for drift og forvaltning for de 3 kommuner både innenfor beredskap og forebyggende arbeid vil fortsatt være hovedfokus. Oppgradere systematikk og rutiner for å ivareta HMS og personsikkerhet.
- Revidere brannordninga basert på risiko og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyser og beredskapsanalyser.

10.5.3 Mulige tiltak for å nå omstillingsmål i økonomiplanperioden.

Innenfor ramme 4 er det skissert et omstillingsbehov på kr. 365 000 i 2022 og ytterligere reduksjon av rammeområdet med kr. 1 500 000 i 2023. Dette gir store driftsmessige utfordringer fordi at store deler av rammeområdet er bundet opp i enten selvkostområder eller interkommunalt samarbeid.

I klartekst betyr dette:

Kommunalteknikk:

-Vann, avløp, slam, renovasjon og feiing – Felles for disse lovpålagte oppgaver er finansiering over gebyrregulativet og alle områder driftes etter selvkostprinsippet. Reduksjon i kostnader vil medføre reduserte gebyrer og ansvarsområdene har således ikke innvirkning på det ordinære driftsbudsjettet.

-Veger, gang/sykkelveger og plasser/torg – Her bestemmer kommunen selv innsatsnivået. Kommunestyret har nylig vedtatt en vegplan som viser at Grong kommune ligger relativt lavt på utgifter/kilometer veg. Det er i økonomiplanperioden forutsatt redusert bemanning på ytre sektor som følge av privatisering av sommerdrifta. Hvis driftskostnadene skal reduseres betinger dette en omklassifisering fra kommunal til privat veg.

Bygg og eiendom:

Formannskapet vedtok i mars dette år hovedplan formålsbygg. Her viser kostra tall at Grong kommune ligger relativt lavt på utgiftssida sammenlignet med andre sammenlignbare kommuner. Det er allerede redusert i bemanning slik at fra 2022 er det gjenstående 4,8 stillingsressurs på rene vaktmesteroppgaver i drifta. For å bidra til å innfri oppsatt omstillingsmål vil det bli spørsmål om å redusere ytterligere i budsjettet som brukes til vedlikehold og drift av bygningsmassen. Dette betyr i praksis mindre vedlikehold/driftsutgifter for skoler, barnehager, idrettsbygg og helsesenter.

Kultur:

På kultursida ble det gjennomført en større utredning vinteren 2021 hvor det ble redegjort for muligheter for innsparring og konsekvenser av dette. Kommunestyret vedtok å opprettholde drifta på

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

tilnærmet samme driftsnivå. Skal det gjennomføres en omstilling i størrelsesorden kr.1,5 mill. i 2023 vil spørsmålet om reduksjon i drifta på kultursida bli aktualisert på nytt.

Namdal brann- og redningsvesen:

Interkommunalt samarbeid med Grong som vertskommune og hvor budsjettet legges i samråd med Overhalla og Høylandet.

Plan, byggesak, GIS og kart/oppmåling:

Interkommunalt samarbeid med Grong som vertskommune og hvor budsjettet legges i samråd med Lierne, Røyrvik og Namsskogan.

Overhalla og Grong landbruk og natur:

Interkommunalt samarbeid med Overhalla som vertskommune og hvor budsjettet legges i samråd mellom begge kommuner.

Næring:

I forslag til budsjett for 2022 er 50 % av stillinga som næringsrådgiver dekt ved bruk av næringsfondet. Det vil være mulig å dekke 100 % av stillinga ved bruk av næringsfondet.

10.6 Premisser og utfordringer til rammeområdet kirkeformål.

Tilskuddet til Grong menighetsråd er i årets forslag til budsjett og økonomiplan holdt uendret og innebærer et tilskudd på 2.521.000,-. Søknaden fra Grong menighetsråd er på kr 2.676.000,- inkl tjenesteytingsavtale. Det er i tillegg til driftstilskuddet lagt inn tilskudd til investeringer på hhv kr 500.000,- til Harran kirke i 2023 og kr 400.000,- til Grong kirke i 2024. Menighetsrådet hadde ved utgangen av 2020 kr 533.000 i disposisjonsfond. Det er i budsjett 2021 planlagt å bruke kr 195.000,- av dette fondet for å oppnå balanse i årets budsjett.

10.7 Premisser og utfordringer til rammeområdet politisk styring, kontroll og fellesutgifter.

Med utgangspunkt i budsjettet for 2021 er det ikke foretatt nevneverdige endringer 2022.

11 Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune.

Kommunens visjon og målsettinger fremgår av kap. 4. Disse er gjeldende for hele planperioden og derav økonomiplanperioden. I tillegg ligger premissene for budsjett 2022 i kapittel 10. I dette kapitlet er det en beskrivelse av utviklingstiltak for å imøtekomme krav og forventninger til tjenestens innhold og kvalitet. Disse er førende for hele økonomiplanperioden.

Ansvar for å initiere disse utviklingstiltakene tilligger kommunedirektørens ledergruppe. Iverksettelse, samhandling og å trekke med seg naturlige samarbeidspartnere er et ansvar for alle i ledergruppen. Gjennomføring med evaluering, læring og korrigering er et helhetlig ansvar for alle ansatte kommunen.

Sammen med årsbudsjettet er handlingsplanen det årlige handlingsprogrammet til kommuneplanens samfunnsdel.

Slike handlingsplaner er med på å sikre at utviklingsarbeidet blir en kontinuerlig prosess.

11.1 Finansielle måltall Grong kommune

Ny kommunelov inneholder en ny generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Det nevnes nøye prioriteringer, jevnlig oppfølging av budsjett, egenfinansiering av investeringer, planmessig vedlikehold av eiendom og håndtering av risiko som noen stikkord for god langsiktig økonomiforvaltning.

Den nye kommuneloven inneholder nå en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Kommunestyret vedtok i september i k-sak 35/19 at følgende finansielle måltall skal innarbeides i budsjett og økonomiplan for Grong kommune;

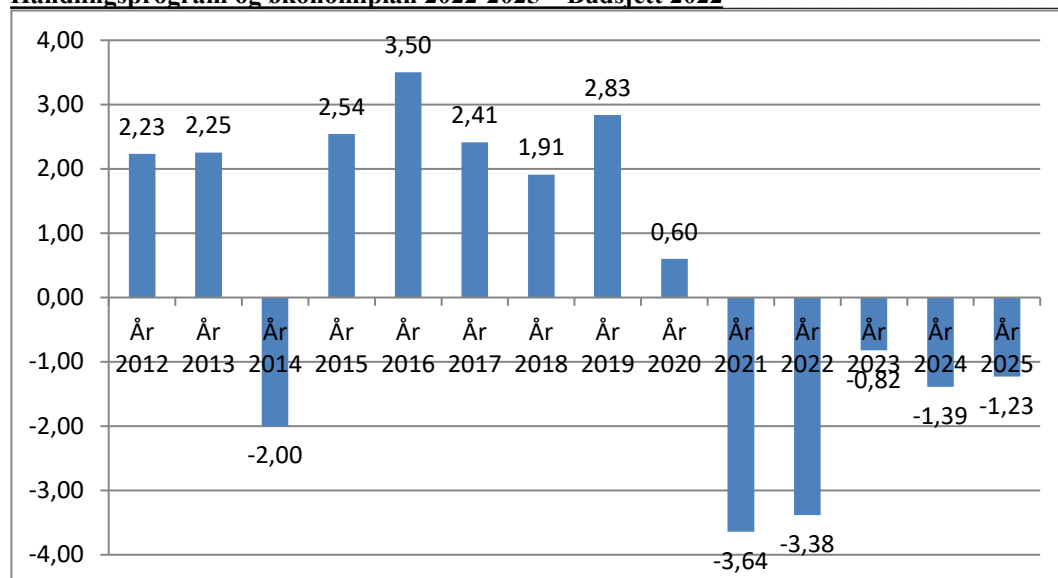
De konkrete måltallene gjelder i et tidsperspektiv innenfor økonomiplanperioden dvs. 4 år.

- Netto driftsresultat, minimum 1,75% av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene, bør ikke overstige 120%.
- Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.
- Arbeidskapitalen bør utgjøre minst 15%

Finansielle måltall	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,5	2,41	1,91	2,83	0,6	-3,64	-3,38	-0,82	-1,39	-1,23
Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene	123,1	112,3	118,8	122	114	116	115	115	117	111
Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene	11,56	14,16	15,82	17	16,6	14,7	10,8	11,6	11,1	10,6
Arbeidskapital (minus premieavviket) i prosent av driftsinntektene	23,1	12,89	17,89	20,35	20,64					

Netto driftsresultat

Utviklingen i netto driftsresultat har vært og vil bli som følger i forhold til økonomiplanen;

Kommunen har i perioden 2007 – 2018 med unntak av 2008 og 2014 kommet ut med et netto driftsresultat på over 2 %. Tabellen ovenfor viser tallene fom 2011 og ut økonomiplanperioden. Ser en perioden fremover ser en helt klart en forverring i den økonomiske situasjonen. Oversikten viser at det er nødvendig å foreta ytterligere omstillinger i perioden for å sikre en sunn økonomisk drift av kommunen. Dersom en skal nå målet om et netto driftsresultat på 1,75% av brutto driftsinntekter så må utgiftene reduseres med 18,5 millioner i 2022.

Lånegjeld i prosent av driftsinntektene

Vi holder oss innenfor målet på 120% i perioden. Vi har i tallene ovenfor holdt lån til svømmebasseng og næringsparkområdet Vårryggen utenfor da disse lånene skal finansieres av NTE midler og ikke vil påvirke selve drifta.

Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene

Som det fremgår av økonomiplan så benyttes det disposisjonsfond i 2022, 2024 og 2025 for å oppnå budsjettbalanse. Bruken de to siste årene er relatert til ekstraavgifter helseplattformen. Vi holder oss likevel innenfor måltallet. Det er viktig å være klar over at en i fremover ikke kan bygge budsjetter på bruk av disposisjonsfond, slik at det er fornuftig så fort som mulig å finne tiltak for å redusere drifta slik at en oppnår balanse uten bruk av fond. I disposisjonsfond i disse beregningene ligger alle fond også de vi selv merker som bundne(altså premieavviksfondet og rentereguleringsfondet mm.)

Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter.

Denne er det kun mulig å beregne ved regnskapsavslutningen.

11.2 Handlingsplan for 2021

Revisjon av måldelen av Kommuneplanens samfunnsdel, ble vedtatt i kommunestyret 22. april 2021. Følgende ble vedtatt:

Visjon:	Kraft i elver og folk.
Overordnet mål:	Innen 2030 skal bærekraft og folkehelse danne grunnlaget for all samfunns- og næringsutvikling i Grong.
Hovedmål:	1. Innen 2030 skal Grong være en kommune som er attraktiv for bedrifter og som har et mangfoldig næringsliv. 2. Innen 2030 skal Grong fortsatt være et trygt og attraktivt bosted 3. Innen 2030 skal det bo flere barn i Grong enn i dag. 4. Innen 2030 skal folk kjenne Grong som nytenkende og inkluderende

Med bakgrunn i kommunens visjon og overordna strategier blir det hvert år utarbeidet et sett utviklingstiltak for kommunen.

Vi har en del felles utviklingstiltak, samt at det under de enkelte rammeområdene 1 – 4 utarbeides egne utviklingstiltak. Det vil i løpet av året, spesielt i forbindelse med halvårsrapporten og årsmeldingen bli rapportert tilbake til politikerne hvordan kommunen ligger an i forhold til gjennomføring av utviklingstiltakene.

11.2.1 Felles utviklingstiltak.

- **Omstillingsprosjekt - økonomi:**

I planperioden er det lagt inn effektiviseringsmål på alle rammeområdene og det er i tillegg brukt av fond for å balansere økonomiplanen. Det må arbeides med gode, involverende og nyskapende prosesser i 2022/2023. Vi har en økonomi som gir oss litt tid til omstilling og den tiden må vi bruke godt.

Tiltak - prosess 2022:

1. Endring av prosess for budsjett- og økonomiplan for 2023:
 - a. Våren 2022 utarbeides konsekvensjustert budsjett for 2023.
 - b. Høsten 2022 arbeides det med tiltak for å sikre at effektiviseringsmålene blir oppfylt
 - c. En forutsetning for arbeidet i alle faser er å gjennomføre gode og involverende prosessen som har til hensikt å nå vedtatte omstillingsmål fastsatt i budsjett for 2022 og for resten av planperioden.
2. Vurdere muligheter for mer omfattende administrativt samarbeid i Indre Namdal.
3. Sondere mulighetene for å starte opp en prosess for å oppnå en effektiviseringsgevinst blot alle ansatte (arbeidstidsbestemmelsene).

- **Kommuneplanens samfunnsdel:**

Viser til vedtatt planstrategi, jfr. k.sak 26/2020, der det er vedtatt at det skal foretas en revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Slutføring er nå endret til juni 2022. Planlagt høringsperiode i februar og mars med tilhørende folkemøter.

Tiltak:

Revisjon av dagens kommuneplan – samfunnsdelen med sluttvedtak i juni 2022.

- **Helhetlig ROS-analyse - revidering:**

Grong kommune vedtok i 2015 en helhetlig ROS-analyse. Opprinnelig plan var en revidering innen 2020. Revidering ble ikke gjennomført i 2020/2021.

Tiltak:

Revisjon av helhetlig ROS-analyse innen 2022.

- **Intern organisering og drift:**

Det er stor vilje til å utvikle kommunen som en god og attraktiv arbeidsplass. I den sammenheng er det mange gode interne tiltak som kan bidra til en positiv utvikling av hele organisasjonen. Med bakgrunn i øvrige felles utviklingstiltak, må antall tiltak begrenses av hensyn til kapasitet. Tiltakene er nærmere beskrevet i kapittelet om Arbeidsmiljø og utvikling av tilstedeværelse.

Tiltak:

- Ledelse- og medarbeiderutvikling
- Kompetanseplanlegging
- Nærværsoppfølging
- Oppstart revidering av Arbeidsgiverstrategien
- Videre arbeid med revidering internkontroll

11.2.2 Utviklingstiltak rammeområdet for administrasjon og fellestjenester.

- Videreføring av satsningen på Klart Språk (videreutvikle et klart og tydelig språk både på digitale plattformer og skriftlig kommunikasjon)
- Arbeide videre med oppdatering av arkivplanen med internkontroll.

- Kompetanseheving innen dokumentasjonsforvaltning i hele organisasjonen
- Vurdere innføring av Digihjelpen – lavterskel veiledningstilbud til personer med liten digital kompetanse

11.2.3 Utviklingstiltak rammeområdet for oppvekst og familie.

- Fortsatt prioritere arbeidet med god klasseledelse.
- Voksenopplæringa skal videreføre samarbeidet med andre instanser og utvikle arbeidsrettede tiltak for deltakere som ikke skal gå videregående skole.
- Fremme robuste medarbeidere i forhold til ansvarliggjøring og rettigheter og plikter i arbeidslivet gjennom ulike samlinger.
- Gjennomgå rutiner avdelingsvis med de ansatte knyttet til nærværarbeid og ha spesielt fokus på dette.
- Implementere eksisterende og lage nye rutiner for barnehagene i Grong.
- Grunnskolen i Grong skal jobbe med innføring av nytt læreplanverk og fagfornyelsen.
- Skolene skal fortsatt delta i den nasjonale satsningen desentralisert kompetanseutvikling (DEKOM)
- Skolene skal fortsatt delta i oppfølgingsordningen gjennom Statsforvalteren.
- Barnehagene skal fortsatt delta i regional kompetanseutvikling (REKOM).
- Barnehagene og skolene (GBU) har gjennomført kursing/opplæring og tatt i bruk «MITT VALG». Fortsetter implementering og videreutvikling av dette.
- Barnehagene skal i samarbeid med Nord Universitet jobbe med utviklingsarbeid i barnehagen.
- Barnehagene i Grong har tatt i bruk Visma Flyt Barnehage som barnehageadministrativt system. Fortsetter implementering og videreutvikling av dette.
- Flyktningetjenesten skal i samarbeid med voksenopplæring, utvikle muligheter for en mer praksisnær læring for våre deltakere for å styrke tilknytning til arbeidsliv og muligheter i arbeidslivet i rammene av nytt lovverk for Introduksjonsprogram.
- Flyktningetjenesten skal jobbe med å utvikle tjenestetilbudet videre tilpasset bosattes behov for oppfølging.
- Barnevern/PPT skal jobbe med å stabilisere bemanningen, slik at alle stillingshjemler er besatt. Dette krever enda sterkere fokus fra ledelsens side.
- Barnevern må vurdere ny programvare i stedet for Familia.
- Følge opp statens fortsatte satsing på barnevern, bl.a. i forhold til bemanning og kommunale tiltaksverktøy- dette særlig opp i mot nye krav i barnevernreform/oppvekstreform fra 1.1.2022 og ny barnevernslov fra 1.1.2023.
- Økt fokus på fagretta samarbeid med barneverntjenestene i Namdalen- dvs Midtre og Ytre, samt region Trøndelag for øvrig. Dette i tråd med region sin satsing knyttet til statens satsingsområder. Eks: læringsnettverk (samarbeid om bl.a. tiltaksutvikling, implementeringsstøtte ift metoder og opplæring). Fokus på å implementere og tilby omsorgspakke for fosterhjem & biologisk hjem.
- Barnevern skal ha økt fokus på Familieråd.
- Øke forvaltningskompetanse på barnevern
- Intern implementering av ny lovgivning barnevern fra 2023
- Økt fokus på systemretta arbeid; bl.a. veiledning i klasserommene ift tilpasset opplæring, møter i forkant av henvisning, vurdering av spesialundervisning, fagdager for spes.ped-koordinatorer, videre forankring av prosedyrer for henvisning, utarbeidelse av utredningsplan for de ulike typer av henvisninger etc.
- Videreføre arbeidet med implementering av Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende samarbeid i alle IN kommunene. Herunder også arbeidet med analysemodellen som verktøy og deltagelse i etterutdanning gitt av Statped med tanke på analyse av det inkluderende samarbeidet for å finne kompetansebehov i den enkelte avdeling.
- Oppgradere informasjon på hjemmesiden til vertskommunen i forhold til PPT. Dette for å gjøre informasjon mer brukervennlig for foresatte og samarbeidsparter.
- Følge retningslinjer som utarbeides i forbindelse med utviklingen i Kompetanseløftet. Dette vil innebære at vi skal jobbe tettere rundt barnet, veilede praksisnært, gi og motta opplæring og bidra til forebyggende tiltak i person og systemsaker.
- NAV Indre Namdal:

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

- Videreføre og videreutvikle samarbeidsrutiner mellom NAV og flyktningetjenesten for å sikre overgang til arbeid etter endt introduksjonsprogram
- Videreutvikle vertskommunesamarbeidet om NAV Indre Namdal og partnerskapet med NAV Trøndelag
- Iverksette og følge opp plan mot barnefattigdom, gjennom å styrke arbeidet med barnefamilier
- Styrke det tverrfaglige samarbeidet eksternt og internt

Gode venner i Harran barnehage

Spennende naturfagforsøk

11.2.4 Utviklingstiltak rammeområdet for helse og omsorg.

- Starte arbeide med å se på interkommunale samarbeidsformer innenfor helse- og omsorgssektoren.
- Integrere velferdsteknologi som en del av tjenestetilbudet til Grong kommune
- Delta i forberedelser til innføring av Helseplattformen
- Utvide og videreutvikle tilbudet om forebyggende hjemmebesøk
- Videreføring av Frisklivssentral (år 3 av 3, prosjekt)
- Kompetansehevende tiltak i form av nettundervisning og kurs med spesielt fokus på følgende områder videreføres:
 - Internkurs i behandlingsmåten kognitivterapi
 - Tverrfaglig kompetanseheving på autismespekterforstyrrelser og andre sammensatte helseutfordringer
 - Kompetanseheving innenfor temaet kommunikasjon til utviklingshemmede
- Videreutvikling av Helsetjenesten, med søkelys på medarbeiderskap og arbeidskultur
- Bygge videre på legetjenesten som godkjent utdanningsinstitusjon Allmennmedisin (ALIS), og evt søke ut midler til dette.
- Oppstart av prosjektene «Familieveileder» og «Innovasjonsarbeid for tjenester til familier med funksjonshemmede barn»
- År tre av tre med deltakelse i Trøndelagsmodellen: Prosjekt folkehelsearbeid videreføres, med «Foreldre på sidelinja».
- Lokale planer for habilitering og rehabilitering, rusplan, smittevernplan, vold i nære relasjoner og ungdomsplan, implementeres i arbeidet i Grong kommune, i utarbeidelsen av ny kompetanseplan, og i arbeidet med ny kommunal planstrategi. (Videreført fra 2020/2021)
- Utarbeidelse av helhetlig plan for forebyggende arbeid i helsetjenesten, i tråd med føringene i ny oppvekstreform. Samt iverksetting av tiltak i fht reformen, herunder mål om fast foreldreveiledningsstilling.
- Kvalitetssikring av vaksinerregistrering i fht barnevaksinasjonsprogrammet og reisevaksiner (Helsestasjon)
- Kompetanseheving forkontor Legekontor: NAKOS- kurs i triagering (web-basert)
- Videreføre arbeidet med arkivering og datavask i hht planen.

11.2.5 Utviklingstiltak rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

Næringsutvikling generelt.

- Bidra til å få sluttført prosess med kommuneplanens samfunnsdel og videre utvikling av Grong kommune i henhold til visjon og mål som vedtas av kommunestyret.

Bjørnan – Heia.

- I samarbeid med næringsliv og andre aktører bidra til videre utvikling av området som helårs reiselivsdestinasjon og tilrettelegging for ytterligere hyttebygging.
- Gjennomføring av utbygging vannforsyning for området Formofoss – Bjørnan.
- Vurdere framtidsrettet løsning for eierskap til Bjørnan skisenter sammenholdt med dagens driftsavtale.

Befaring for ny vanntilførsel Bjørnan, foto: Knut Myklebust

Geitfjellet i vakker vintersol, foto Monica Jamt

Grong næringspark.

- Markedsføring av Grong næringspark og initiere kjøp og salg av areal i parken med sikte på økning i antall bedrifter og arbeidsplasser.

Sports- og fritidspark.

- Videre utvikling av området for å ivareta framtidige behov til innbyggerne, tilreisende og Grong videregående skole.

Bredbånd.

- Bidra til å gjennomføre strategi for bredbåndstilknytning jfr. politiske vedtak.

Turtraseer.

- Bidra til videre utvikling av eksisterende og nye turtraseer i samarbeid med grunneiere og lag/foreninger.

Energiøkonomisering.

- Fortsatt fokus på energiøkonomisering ved å optimalisere bruken av nytt sentralt driftsanlegg og system for energioppfølging ved kommunal bygningsmasse.

Vertskommune teknisk.

- Videre utvikling av vertskommunesamarbeidet innenfor fagområder på teknisk sektor.

Vertskommune brann –og redning.

- Videre utvikling av vertskommunesamarbeidet i Namdal brann- og redningsvesen.
- Revidere gjeldende brannordning med tilhørende risiko og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse.

Boligforvaltning.

- Initiere at leietakere i kommunale boenheter gis mulighet for kjøp.
- Fortsette strategien med salg av borettslagsleiligheter og andre utvalgte boligbygg.
- Stimulere til utvikling av nye boligprosjekt.

Planer/strategier.

- Oppfølging og iverksetting av tiltak i samsvar med vedtatte planer/strategier forutsatt økonomiske bevilgninger:
 - ✓ Hovedplan skogsveier vedtatt 2013.
 - ✓ Kommuneplanens samfunnsdel vedtatt 2014. Revideres i 2021/22.
 - ✓ Kommuneplanens arealdel vedtatt 2015.
 - ✓ Kommunedelplan kulturminner vedtatt 2015.
 - ✓ Klima og energiplan vedtatt 2015. Revideres i 2021/22.
 - ✓ Hovedplan formålsbygg vedtatt 2021.
 - ✓ Hovedplan vannforsyning vedtatt 2015.
 - ✓ Hovedplan avløpsbehandling vedtatt 2015.
 - ✓ Trafikksikkerhetsplan vedtatt 2021.
 - ✓ Boligpolitisk plan vedtatt 2016.
 - ✓ Kommunedelplan idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet vedtatt 2020.
 - ✓ Ny brannordning for Namdal brann- og redningsvesen vedtatt 2017.
 - ✓ Ny vegplan vedtatt i 2021.

Kulturhuset Kuben.

- Videreutvikling av Kulturhuset Kuben som regionalt senter for kulturtilbud og konferanseplass.

Bibliotek.

- Opprettholde god drift innenfor de vedtatte budsjетtrammer og styrke biblioteket som en attraktiv møteplass.

Ungdomsklubb.

- Videreføre best mulig drift av ungdomsklubben.

Musikk og kulturskole.

- Videreføre og utvikle det etablerte kulturskoletilbudet i tråd med trender, tilbud og etterspørsel.

Landbruk.

- Bidra til at aktiviteten i landbruket økes ved god samhandling med næringa både i forhold til tilskuddsforvaltning og forvaltning av lover og regelverk.
- Gjennom bruk av digitale sakssystemer bidra til målrettet, kvalitetssikret og effektiv tjenesteproduksjon knyttet til virkemidlene i landbruket.

Utbyggingssaker i kommunal regi.

- Planlegge, fremme utbyggingssaker og gjennomføre investeringsprosjekter som er vedtatt i årsbudsjett og økonomiplan.

12 Investerings tiltak i planperioden

12.1 Følgendedriftstiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden

Prosjekt navn	Drift / 1000 kr:			
	2022	2023	2024	2025
Lys uteområdet Bergsmo barnehage	30 000			
Bruk av kraftfond for del-finansiering næringskonsulent	-295 000	-295 000	-295 000	-295 000
Grong turer – finansieres ved bruk av fond, kr 40' annenhver år.	0		0	
EL Alfred Urstads båtbyggerverksted	60 000	5 000	5 000	5 000

12.2 Følgende nye investeringstiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden

Brutto tall ligger inne nedenfor.

Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
	2022	2023	2024	2025
Nytt biblioteksystem	250 000			
Automatikk ventilasjonsanlegg barneskole	200 000			
Helseplattformen			20 000 000	
Renovering leiligheter Trøaheugen		400 000	400 000	400 000
Brannstasjon	18 000 000			
Renovering gymbygg Harran			1 000 000	
Brannverntiltak GHO	4 500 000			
Helsefløy	300 000	20 000 000		
Tak hovedinngang GHO	300 000			
Solavskjerming og maling kommunehuset	450 000			
Elveforebygging		500 000		
Reserve vannledning under Sanddøla, Farstøa – Formo	600 000			
Utbedring Gartland høydebasseng	500 000			
Ny pumpestasjon Litjåa	600 000			
Utbedring Nes vei	600 000			
Ladestasjon egne EL-biler	1 000 000			
Skifte autovern	250 000			
Investeringstilskudd Grong kirke			400 000	
Investeringstilskudd Harran kirke		500 000		
SUM	27 550 000	21 400 000	21 800 000	400 000

Det vises til eget vedlegg bakerst i heftet med oversikt over hvert enkelt investeringstiltak inkl. finansiering og driftskostnader.

12.3 Prosjekter som videreføres fra tidligere år.

Prosjekt navn
Kunstgresset
Brannverntiltak GHO
Kapasitetsøkning Formofoss vannverk - Bjørgan

13 Finansiering

Tabellen nedenfor viser den totale finansieringen av investeringene i økonomiplanperioden.

INVESTERINGER:	2022	2023	2024	2025
Sum investeringer i prosjekter som påvirker kommuneøkonomien:	27 550 00	21 400 000	21 800 000	400 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Finansiering;				
Tilskudd fra private				
Statstilskudd	200 000			
Lån	14 940 000	14 920 000	21 520 000	320 000
Lån selvkostområdet	1 700 000			
Ref. mva.komp	5 770 000	4 180 000	280 000	80 000
Bruk av fond				
Salgsinntekter	4 940 000	2 300 000		
Sum finansiering	27 550 000	21 400 000	21 800 000	400 000

14 Omstilling og effektivisering

14.1 Utfordringer og aktivitetsnivået fremover

Budsjett og økonomiplan som legges frem nå viser at vi fortsatt har et driftsnivå som er for høyt i forhold til kommunens inntektsnivå. Budsjett 2022 har vi klart å få i balanse med en del endringer på rammeområdene, samt bruk av fond. Forrige økonomiplan la opp til bruk av fond på 6 millioner for 2022. Underveis i prosessen så ser vi at det ble svært utfordrende å nå dette målet. Fremlagt budsjettforslag viser bruk av frie fond på 9.976.000,- i 2022. Siste regulert budsjett for 2021 viser en nedjustert fondsbruk i 2021 på omkring 1,4 mill. I tillegg ser det ut til at vi ikke trenger å bruk en avsatt reservepott til lønnsøkninger på ca 600.000,-. Det er også store forventninger til økte rammeoverføringer ved tilleggsprop. og økte eiendomsskatteinntekter på kraftverkene. Dette gjør det mulig å forsvare økt fondsbruk i 2022.

Kommunen har pr. i dag et for høyt aktivitetsnivå og dette må ned. Slik situasjonen er pr. i dag så er budsjettene for andre utgifter enn lønn «skrapet» ned på et minimum, slik at ytterligere innsparinger i all hovedsak må komme i form av reduserte lønnsutgifter. Når det gjelder inntektssiden, så har vi heller ikke her store muligheter for å øke denne. Eiendomsskatt for verker og bruk ligger i dag på maks i promille. Når det gjelder boliger/hytter/næring så vil også denne bli liggende på maks promille, samt at ny taksering er gjennomført og vil bli stående i 10 år fremover. Utbygging av Fiskumfoss vil nok på sikt gi noe mer i eiendomsskatt. Hvor mye er usikkert.

Kommunen vil ved utgangen av 2021 ha en lånegjeld på omkring kr 396 millioner. Den største andelen av våre lån ligger nå med fast rente på 2,18% fom 2020 og 4 år frem i tid. Vi har også opparbeidet oss et rentefondet på 2,6 mill.

I tillegg til det omstillingsbehovet som er relatert til måltallene under reservert tilleggsbevilgning på det enkelte rammeområdene fom 2022, så ser en av beregningene for netto driftsresultat at det burde vært lagt inn ytterligere tiltak for å styrke netto driftsresultat. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er negativ i hele økonomiplanperioden.

Koronapandemien gjorde det svært vanskelig å holde trykket oppe på økonomisk omstilling i 2021. Forhåpentligvis vil 2022 bli et mer normalt år hvor vi må jobbe med økonomisk omstilling i stor grad.

14.2 Omstilling og effektivisering fordelt på rammeområder

Det er lagt inn følgene forventninger om innsparinger på de ulike rammeområdene i økonomiplanperioden. **Denne oversikten gjelder tiltak som ikke er spesifisert** ned på det enkelte ansvarsområdet. Tiltak på enkeltområder er beskrevet under budsjettpremissene tilhørende det enkelte budsjettområdet.

Tabellen skal forestås slik;

Innsparingen på ramme 2 i 2022 er totalt kr 3 240 000,-. Det forventes at dette da er tiltak som gir tilsvarende effekt hvert år utover i økonomiplanperioden. I tillegg kommer det inn ytterligere 6 068 000,- i innsparing f.o.m 2023 som også forventes å ikke kun ha et års effekt, men kan videreføres

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

utover i perioden. Til slutt så skal det i 2024 hentes inn et nytt beløp på 884.000,-. Altså totalt omstillingsbeløp for 2024 sett i forhold til dagens situasjon for ramme 2 er på kr 10 202 000,-.

	2022	2023	2024	2025
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	125 000			
Fordelt rammeinnsparing 2022	25 000			
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023 – 70% stilling		500 000		
SUM	150 000	500 000	0	0
Ramme 2 Oppvekst og familie				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	3 000 000			
Fordelt rammeinnsparing 2022	250 000			
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		6 068 000	884 000	
SUM	3 250 000	6 068 000	884 000	0
Ramme 3 Helse og omsorg				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå				
Fordelt rammeinnsparing 2022	151 000			
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		700 000	1 000 000	
SUM	151 000	700 000	1 000 000	0
Ramme 4 Næring, miljø, kultur, teknisk, brann				
Generell innsparing for å nå 2021 nivå	290 000			
Fordelt rammeinnsparing 2022	75 000			
Fordelt rammeinnsparing fom. 2023		1 500 000		
SUM	365 000	1 500 000	0	0
Ramme 5 Kirkeformål				
Generell innsparing - omstilling		300 000		0
Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 9	3 916 000	9 067 000	1 884 000	0
I tillegg kommer forventet lønnsøkning fra lokale forhandlinger 2021 og forventet økning 2022. Dette må hentes innenfor egen ramme	4 700 000			

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger: Altså innsparing på kr 3,9 mill i 2022, og ytterligere kr 9 mill i 2023 og nye nesten 2 i 2024. Da er vi slik det ser i pr. nå, i mål fom 2025 slik at det ikke er nødvendig med ytterligere innsparing da. Det legges opp til bruk av fond i 2022. Videre er det lagt opp til en mindre fondsbruk 1.850' i hhv. 2024 og 2025 knyttet opp mot innføring av helseplattformen. Viktig å merke seg at renter og avdrag på investeringen i helseplattformen er lagt inn som en forventet innsparing på ramme 3. Dette utgjør anslagsvis 1,7 mill pr. år og kommer i tillegg til det som ligger i tabellen ovenfor.

Vi ser ovenfor at det foreligger store utfordringer i årene som kommer. Omstillingsbehovene er fordelt på de ulike rammeområdene. Det er viktig å merke seg at dette kun er anslag og at fordelingen mellom rammeområdene kan måtte endres underveis i perioden. For å komme frem til en fordeling mellom rammene har vi benyttet kostratall – analyser fra ks – og sett på hvilke områder vi bruker mer penger enn landssnittet og hvilke områder vi benytter mindre på enn

landssnittet. Viktig å merke seg at forventet lønnsøkningen ikke er kompensert. Det forventes at denne hentes inn på egen ramme.

14.3 Oppsummert omstillingsbehov ved et aktivitetsnivå som er tilpasset kommunens inntekter uten bruk av fond.

Anslag omstilling/effektiviseringsbehov	2022	2023	2024	2025	Sum omstilling fra 2021 nivå til 2025 nivå
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter	150 000	500 000			650 000
Ramme 2 Oppvekst og familie	3 250 000	6 068 00	884 000		10 202 000
Ramme 3 Helse og omsorg	151 000	699 000	1 000 000		1 850 000
Ramme 4 Teknisk, kultur, næring, jord/skog mm	365 000	1 500 000			1 865 000
Ramme 5 Kirkeformål		300 000			300 000
Bruk av disposisjonsfond/flyktningefond	9 976 000	0			
Bruk av disp.fond til helseplattformen			1 850 000	1 850 000	
Anslag lønnsøkning 2022	4 700 000				
SUM inkl. fondsbruk	18 592 000	9 067 000	3 734 000	1 850 000	

Omstillingsbehovet i 2022 kan deles inn som følger;

- *Forventet lønnsøkning – ikke lagt inn midler til dette i budsjettet, beløp må finansieres innen egen ramme. Totalt 4,7 millioner.*
- *Uspesifiserte omstillingsbeløp alle rammeområder 3,9 millioner sett i forhold til utg.punkt konsekvensjustert budsjett 2021.*
- *Bruk av fond 10 millioner i 2022*

14.4 Sluttkommentar

Grong kommune har over tid hatt fokus på den økonomiske situasjonen. Prognoser er lagt frem og flere omstillingstiltak er både foreslått og gjennomført opp gjennom tiden.

Det vi nå ser, er at den prognoserte situasjonen er her og gir oss en utfordring en må ta hånd om innen kort tid.

Avvik mellom ønsket behov fra sektorene og ramme for 2022, var ved første utkast stort. Nye oppgaver og økte kostander, sammen med reduserte inntekter er årsak til dette. Derav var det en stor jobb for avdelingene å komme ned på et nivå som var på det samme som rammer 2021. Noen har klart å konkretisere dette, mens andre må ta det som en forventet innsparing i rammen til sektoren.

Grong kommune har vært dyktig og fått satt av midler til disposisjon gjennom frie fond, og det er disse midlene en nå kan benytte for å få brukt tid til de gode og riktige omstillingstiltakene. Men de er ikke utømmelige. Allerede i 2023 er det plan om å ikke ha behov for bruk av fond til å balansere drift opp mot rammene. Bruk av fond må reduseres til null og en må deretter starte jobben med å bygge de forsiktig opp igjen. I fremtiden er det disse midlene som skal brukes til å gi innbyggere tilstrekkelig med tjenester når behovet plutselig oppstår. Vi vil ikke ha rom for å budsjettere med slike større endringer i tjenesteproduksjon, og da må vi ha tilstrekkelig med frie midler som gir oss handlingsrom og tid til ny omstilling.

Derfor er det nå et stort fokus på å finne de riktige omstillingstiltakene slik at drift er i henhold til rammebetingelsene. Både økonomisk, men også andre lovkrav som sier noe om både omfang og kvalitet på tjenestene.

Vi har blant annet engasjert PwC til å være rådgiver i prosessen til oppvekst, men også for å se på totalbildet for mottak av flyktninger. I tillegg er prosessen med lederutvikling og medarbeiderskap viktig element for å kunne benytte ressursene best mulig og rigge organisasjonen for endringsbehov.

De innsparingskrav som nå presenteres på de ulike sektorene oppleves som brutale, men slik vi ser prognosene pr i dag er de helt nødvendige. Samtidig må en være realistisk, slik at justeringer underveis i planperioden er både nødvendig og fornuftig. Det forslag som nå er lagt frem om fordeling av rammer, er som tidligere beskrevet basert på tallmateriell fra sentralt hold som beskriver forventet utgiftsbehov og hva kommunen pr i dag har prioritert. Satt sammen med forventet fremtidig behov, konkluderte kommunedirektøren med at profilen tilsier størst innsparingspotensial på oppvekstsidan. Samtidig må andre sektorer også bidra med bakgrunn i samme tallmateriell. Det er også lagt inn en forventning om innsparing innen helse og omsorg, selv om en ser at dette er en av de mest effektive sektorene pr i dag. Samtidig må en se på mulighetene for å ta ut større effekter av arbeidsprosesser og bruk av velferdsteknologi/digitale løsninger. Organisering av arbeidet, slik at en utvikler nye måter å utøve tjenestene ved bruk av nye prosesser og teknologi, mener vi kan gi effekter på effektiviteten. Derav har en lagt opp til at alle får en bit av belastningen.

Rammetildelingen fra staten ble noe lavere enn hva vi først prognoserte. Lavere innbyggertall er hovedårsaken til dette. Samtidig gjør inntektssystemet i Norge at det en tapte på redusert innbyggertall, ble en del kompensert gjennom ulike utjevningsordninger.

	Befolkning ved utgangen av kvartalet					
	2016K2	2017K2	2018K2	2019K2	2020K2	2021K2
K-5045 Grong	2 459	2 407	2 395	2 373	2 362	2 330

<https://www.ssb.no/statbank/table/01222/tableViewLayout1/>

Samtidig er det noen aldersgrupper som gir klart større overføringer mens andre aldersgrupper gir liten virkning.

Vi har lagt til grunn en utvikling der vi har forhåpning om en mer stabilisering av innbyggertallet.

Samtidig ser vi at fødselstall vil trolig holde seg på et lavere nivå enn statlige prognoser, og innbyggere i yrkesaktiv alder gjør det samme. Da er det økning i de eldre aldersgruppene som holder tallet stabilt. Det fører til noen innvirkning på de økonomiske rammene, men kanskje større innvirkning på tjenesteproduksjonen og vridning av denne.

Dette ligger også til grunn for fordeling av rammer til sektorene.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

I tillegg kom det i statsbudsjettet noen endringer som gav oss noe strammere rammer. Eksempelvis øremerkede midler til personell innen barnevern gikk inn i rammen, og førte til at kommunene i indre Namdal fikk redusert inntekter til dette med 800.000,-

Utenfor rammetildelingen er det også faktorer som påvirker oss i stor grad. Forventninger om et lønnsoppgjør i 2022 som blir høyt, fortsatt reduserte inntekter på flyktningesiden, og dårlige utsikter for inntekter på salg av kraft er eksempler på slike faktorer.

I skrivende stund har det blitt et regjeringsskifte, og det er blitt lagt fram en tilleggsproposisjon fra den nåværende regjeringen. Dette er et forslag som ikke er vedtatt, men gir oss signaler om noen endringer i rammetildelingen. I tillegg har vi forventninger til redusert bruk av fond for 2021, samt noe merinntekt på eiendomsskatt. Dette er heller ikke bekreftet, og endelig resultat blir ikke klart før etter at budsjett er lagt ut til offentlig ettersyn.

Dette er derav ikke lagt inn i budsjettet, men ligger som bakgrunn for forslaget om bruk av frie fond for 2022.

I vedtatte økonomiplan, er det lagt opp til bruk av fond på litt over 6 millioner i 2022. Forslaget fra kommunedirektøren ligger nå på 10 millioner. Gjennom våre forventninger legger vi opp til et resultat for bruk av fond i 2022, som ikke skal overskride vedtatte mål på litt over 6 millioner.

Hva fremtiden vil bringe av endringer i både utgifter og inntekter, er vanskelig å prognosere godt. Gjennom skifte av regjering har en fått signaler om rammeoverføringer som sikrer god utvikling av både omfang og kvalitet på tjenester. Tirsdag 9/11 kommenterte Kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram (Sp) den fremlagte tilleggsproposisjonen. Signalet var at det satses tungt på kommunene i 2022, men at en slik utvikling videre ikke kunne forventes. Hva det vil bety for Grong kommune er usikkert. Selv om rammeoverføringene til kommunene generelt ikke får slik utvikling som en kunne ønske seg, kan fordeling mellom kommunen også være gjenstand for endring i de konkrete rammeoverføringene. Vi har i planperioden ikke lagt noen føringer på dette, men bygger på KS prognosemodell.

Det som er lagt inn som forventning ut ifra Formannskapet sine signaler, er bruk av tilbakeføring av premiefond med en årlig virkning på 1,8 millioner fra og med 2023 og 7 påfølgende år.

Skulle det tilkomme endringer som gir bedre rammebetingelser, ser kommunedirektøren ikke det som en stor utfordring. Vi har pr i dag lagt opp til en prognose der vi skal drifte uten bruk av fond, men i fremtiden må vi også begynne å bygge det opp igjen. Bedre rammevilkår vil derav lette på den prosessen.

Noe som vi lokalt kan påvirke er andel av investeringer. Mange av disse investeringene vil følge oss over lang tid med renter og avdrag. Samtidig er det stor forskjell på avdragstiden, men uansett tar det del av driftsutgiftene. Vi styrer ikke fritt tidsperioden, men må følge fastsatt regler for nedbetalingstid. Dette avhenger av forventet levetid, og strekker seg fra eksempelvis IKT utstyr på inntil 5 år og opp til enkelte bygg som kan avskrives over 50 år.

Økonomisjefen har laget en modell for å synliggjøre hva 1 million vil påvirke drifta over ulike nedbetalingstider. Når en da tar med seg at enkelte investeringer er både 20 og 30 ganger større enn dette, er det klart at det påvirker den ordinære drifta på både kort og lang sikt.

Lån 1 million	År 1	År2	År3	År4	År5
Avdragstid 5 år, rente 2,2%	219 000	214 000	210 000	206 000	202 000
Avdragstid 10 år, rente 2,2%	120 000	118 000	116 000	114 000	112 000
Avdragstid 15 år, rente 2,2%	88 000	86 000	84 000	82 000	80 000
Avdragstid 20 år, rente 2,2%	71 000	70 000	69 000	68 000	67 000
Avdragstid 30 år, rente 2,2%	55 000	54 000	53 000	52 000	51 000
Avdragstid 40 år, rente 2,2%	47 000	46 000	45 000	44 000	43 000
Avdragstid 50 år, rente 2,2%	42 000	41 000	40 000	39 000	38 000

Samtidig må en ha med at for å sikre gode rammer for tjenesteproduksjonen, samt sikre grad av utvikling av samfunnet, er noen investeringer helt nødvendige. Vi må sikre verdier, sikre liv og helse, og en viss grad av ønsket samfunnsutvikling. Som arbeidsgiver er vi også ansvarlige for å ivareta

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

arbeidsplasser på et slikt nivå at det ikke gir unødig belastning eller fare for helseskader. Dette krever også at en får gjennomført noen investeringer.

I det perspektivet har vi lagt fram en anbefaling på noen investeringer som er store, men også noen mindre. Ønsker fra ansatte og innbyggere har vært langt høyere, men med dagens prognoser har kommunedirektøren valgt å være restriktiv i sitt forslag.

Noen vil nok påpeke at enkelte tiltak er såpass små at det burde en få til. Det vil det alltid være muligheter for, men kommunedirektøren vil med dette poengtere at andre muligheter og tilstrekkelig behovsvurdering må være gjennomført før en kommer inn på investeringsbudsjettet.

Samtidig er det noen saker som pr i dag ikke er tilstrekkelig utredet, men som vi tar med for å signalisere at det kan komme.

Ett slikt stort prosjekt som er ikke vedtatt, men som en må ta en avgjørelse på i nær fremtid, er helseplattformen. Dette er en satsning som kan bety mye for den daglige drifta for de ansatte, sikkerhet og kommunikasjon med innbyggeren, og ikke minst for kostnader i drift og investering. Det er tatt inn og kort beskrevet flere steder i dette dokumentet, da det vil påvirke oss av betydning fremover. Pr i dag er det fortsatt mange spørsmål som er knyttet opp mot dette utviklingstiltaket, ikke minst på mulige gevinster og om disse kan kompensere for de økonomiske utgiftene. Dette vil det komme egen sak på innen første kvartal 2022.

Til nå har en hatt mye fokus på utfordringer, og ikke minst de utfordringene som er tilknyttet økonomi. Kommunedirektøren skal være den første til å innrømme at dette har tatt mye fokus, og sammen med pandemien, har det kanskje blitt for mye fokus på utfordringene.

Grong kommune skal i 2022 bruke 331 millioner kroner. 331 millioner krone til å gi innbyggere og andre med rettigheter og behov, godt nok omfang og kvalitet på tjenester.

Sett i denne sammenheng er 10-15 millioner kanskje ikke så stor utfordring.

Utfordringen kommer når en ser at alle disse millionene er knyttet opp mot tjenesteyting i direkte eller indirekte form. Med andre ord har ikke kommunedirektøren noen tro på at det disse reduksjonene ikke bare vil merkes blant ansatte, men også ute til mottakere.

Vi skal gi tjenester i et omfang og av en kvalitet som er god nok til de som har behov, og kanskje mer enn det hvis vi kan. Da må de som ikke har et absolutt behov, kanskje tre litt til siden slik at de andre kan få komme til. Kanskje må noe som en skulle ha ønsket seg bli satt litt ut i tid, og ha forståelse for at det en må gjøre kommer foran både det en bør og det en kan.

For de som skal ha og får tjenester, må en også påregne endringer. Hvordan tjenestene har blitt gitt før trenger ikke å være de beste med tanke på effekt av ressursbruk. Digital kommunikasjon, velferdsteknologi og mer planmessig bruk av verktøy mener kommunedirektøren kan effektivisere hverdagen for både ansatte og innbyggere/brukere. Hvis de som kan benytter seg av disse mulighetene, vil det da være rom alternativer å gi de andre som ikke har mulighet til å bruke disse verktøyene.

Kommunedirektøren har et klart ønske om at vi skal være en «agile»/smidig kommune. Det betyr å benytte de mulighetene som finnes for å være fleksibel overfor de som har et klart behov for det. Det betyr også at vi ikke må være redde for å prøve ut nye ting, og kanskje ta det i bruk tidlig for så heller å korrigere underveis.

Det betyr også at denne fleksibiliteten ikke kan «brukes opp» på de som ikke har et slikt behov. Noen rammebetingelser må derav strammes inn for å oppnå målsetningen om fleksibilitet der det er et klart behov. Med andre ord kan endrede åpningstider, noe mer sakstid og større bruk av digital kommunikasjon være det noen opplever for å kunne imøtekomme større fleksibilitet for de som trenger dette.

En må også forvente noen endringer med henblikk på interkommunalt samarbeid rundt flere tjenester. For å sikre god kompetanse og bemanning tror Kommunedirektøren at det er helt nødvendig i nær fremtid. Allerede er det en god dialog med kommunene i indre Namdal og andre om mulige samarbeidsløsninger. I tillegg finansierer Statsforvalteren nå en forstudie der en skal se på samarbeid innen tjenesteproduksjon i indre Namdalen. Så er det målsetting om at nye områder skal være del av et hovedprosjekt.

Grong kommune har vært meget aktiv over tid, og vært aktiv deltager i mye av det som skjer. Fortsatt vil kommunen være en samarbeidspart og legge til rette for både aktivitet og utvikling. Men det kan bli med andre virkemåter.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Kommunene som initiativtaker, støttespiller og rådgiver vil fortsatt være viktig, men kanskje noe mer redusert som aktiv part. Reduserte muligheter med økonomiske midler og ansatteressurser setter begrensninger for dette.

Gjennom innbyggerundersøkelsen var det mange i Grong som både var aktiv, men som også ønsket å være aktiv med utvikling av lokalsamfunnet. Disse ressursene er det nå viktig å benytte seg av, både for lag, organisasjoner og annen frivillighet, men også for kommunen. Gjennom felles ressurser vil vi da sammen klare å fortsette utviklingen av lokalsamfunnet med både tjenester og annen aktivitet.

Noen vil nok etterlyse mer konkrete tiltak og ikke bare beskrivelse av utfordringer og mulighetsrom. Ledergruppen har jobbet med disse, men for å kunne gi et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, trenger vi flere og bedre utredningsprosesser. Dette jobbes det med nå og fremover vinteren, slik at større konkretisering vil komme utover 2022.

Det vil også bli noen endringer på budsjettprosessen, slik at en får bedre tid høsten 2022 til å finne og beskrive tiltakene for 2023. Tallgrunnlaget fra avdelingene og tilbakemelding på rammer vil skje før sommeren 2022 slik at hele høsten i større grad kan brukes til tiltak.

Så vil nok prioriteringene til kommunedirektøren bli diskutert om de er riktige eller ikke. Vi har her forsøkt å vise til data som ligger til grunn for valgene, men har også forståelse for at vurderinger av behov ikke alltid kan tallfestes.

Her kommer en av fordelene med å leve i et politisk system som Norge har. Innbyggeren i Grong har gjennom valg satt sine tillitsvalgte til å se på dette og gjøre prioriteringer innen gitte rammer.

Det er heller ikke en enkel jobb og kommunedirektøren vil på vegne av administrasjonen takke for det positive samarbeidet som vi opplever. Selv om politikk og administrasjon er og skal være adskilt, er det viktig at en trekker sammen for å klare den satte måloppnåelsen.

Vil til slutt takke alle ledere, ansatte og deres tillitsvalgte for den jobben som er gjort. I tillegg vet kommunedirektøren at dette er utfordrende, og vil takke de som er med på dette og alle andre prosesser. Det er utfordrende å stå stødig i dette og jeg er takknemlig for alle som gjør dette på vegne av Grong kommune som arbeidsgiver og samfunn.

Husk at vi fortsatt skal bruke over 331 millioner til å skape tjenester og annen aktivitet.

Grong, 14. november 2021

Bjørn Ståle Aalberg
Kommunedirektør

15 Obligatoriske budsjettskjema

15.1 BUDSJETTSKJEMA BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

ØKONOMIPLANPERIODEN 2022 - 2025

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammetilskudd	-112 818 167	-109 910 000	-113 816 000	-113 816 000	-112 316 000	-112 316 000
Inntekts- og formuesskatt	-55 357 629	-59 532 000	-61 835 000	-61 835 000	-61 835 000	-61 835 000
Eiendomsskatt	-14 039 048	-14 084 000	-14 124 000	-14 124 000	-14 124 000	-14 124 000
Andre generelle driftsinntekter	-27 310 823	-22 047 000	-18 870 000	-18 165 000	-17 576 000	-17 792 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-209 525 667	-205 573 000	-208 645 000	-207 940 000	-205 851 000	-206 067 000
Sum bevilgninger drift, netto	187 457 946	196 578 000	198 442 000	187 081 000	185 741 000	184 835 000
Avskrivninger	21 662 580	22 897 000	23 585 000	23 615 000	23 597 000	23 531 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	209 120 526	219 475 000	222 027 000	210 696 000	209 338 000	208 366 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-405 141	13 902 000	13 382 000	2 756 000	3 487 000	2 299 000
Renteinntekter	-1 404 920	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000
Utbytter	-2 658 225	-2 700 000	-2 350 000	-2 350 000	-2 350 000	-2 350 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 146 408	8 327 000	8 765 000	9 009 000	9 245 000	9 163 000
Avdrag på lån	15 923 709	16 746 000	17 865 000	18 277 000	19 150 000	19 839 000
NETTO FINANSUTGIFTER	20 006 973	21 004 000	22 911 000	23 567 000	24 676 000	25 283 000
Motpost avskrivninger	-21 662 580	-22 897 000	-23 585 000	-23 615 000	-23 597 000	-23 531 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 060 748	12 009 000	12 708 000	2 708 000	4 566 000	4 051 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 161 041	892 000	892 000	892 000	892 000	892 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	3 170 839	-783 000	-3 624 000	-3 600 000	-3 608 000	-3 488 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 995 531	-12 118 000	-9 976 000	0	-1 850 000	-1 455 000
Bruk av tidligere års overskudd	-9 266 662					
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	2 060 748	-12 009 000	-12 708 000	-2 708 000	-4 566 000	-4 051 000
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

15.2 DETALJERT OPPSTILLING PKT 6 I BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT.

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Sum bevilgninger drift, netto	187 457 946	196 578 000	198 441 000	187 081 000	185 741 000	184 835 000
1 Administrasjon og fellesutgifter	10 798 664	11 706 000	11 622 000	11 121 000	11 121 000	11 121 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	-176	-90 000				
Renter og avdrag	2 610					
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>10 801 098</i>	<i>11 616 000</i>	<i>11 622 000</i>	<i>11 121 000</i>	<i>11 121 000</i>	<i>11 121 000</i>
2 Oppvekst og familie	78 532 817	83 594 000	83 617 000	77 082 000	75 741 000	75 741 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	-203 312	-77 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>78 329 505</i>	<i>83 517 000</i>	<i>83 567 000</i>	<i>77 032 000</i>	<i>75 691 000</i>	<i>75 691 000</i>
3 Helse og omsorg	78 556 553	74 284 000	75 012 000	74 771 000	74 732 000	73 866 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	331 453	-330 000	-1 225 000	-1 225 000	-1 225 000	-1 225 000
Renter og avdrag	5					
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>78 888 011</i>	<i>73 954 000</i>	<i>73 787 000</i>	<i>73 546 000</i>	<i>73 507 000</i>	<i>72 641 000</i>
4 Kultur, næring og utvikling	17 626 289	25 647 000	27 019 000	25 101 000	25 141 000	25 101 000
Netto avsetning/bruk frie fond	-121 433					
Netto avsetning/bruk bunden fond	-280 028	-3 325 000	-3 285 000	-3 275 000	-3 297 000	-3 191 000
Avskrivninger	-15 872	-17 000				
Renter og avdrag	-2					
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>17 208 955</i>	<i>22 305 000</i>	<i>23 734 000</i>	<i>21 826 000</i>	<i>21 844 000</i>	<i>21 910 000</i>
5 Kirkeformål	2 650 600	2 621 000	2 621 000	2 321 000	2 321 000	2 321 000
6 Politisk styring, kontroll fellesutgifter	723 541	-1 221 000	-816 000	-2 616 000	-2 616 000	-2 616 000
7 Særregnskap	186 369	-91 000	-117 000	-182 000	-182 000	-182 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	-450 146	-46 000	-83 000	-83 000	-83 000	-83 000
Avskrivninger	15 872	16 000				
Renter og avdrag	247 905	249 000	200 000	265 000	265 000	265 000
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>-</i>	<i>128 000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
8 Rammetilskudd, kons.kraft, eiendomsskatt*	-1 616 886	38 000	-517 000	-517 000	-517 000	-517 000

15.3 ØKONOMISK OVERSIKTDRIFT - ØKONOMIPLANPERIODEN 2022 - 2025

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Rammetilskudd	-112 818 167	-109 910 000	-113 816 000	-113 816 000	-112 316 000	-112 316 000
Inntekts- og formuesskatt	-55 357 629	-59 532 000	-61 835 000	-61 835 000	-61 835 000	-61 835 000
Eiendomsskatt	-14 039 048	-14 084 000	-14 124 000	-14 124 000	-14 124 000	-14 124 000
Andre skatteinntekter	-5 860 222	-6 520 000	-6 590 000	-6 590 000	-6 590 000	-6 590 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-21 450 601	-15 527 000	-12 280 000	-11 575 000	-10 986 000	-11 202 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-80 709 831	-73 152 000	-70 130 000	-69 666 000	-70 135 000	-70 125 000
Brukerbetalinger	-11 899 597	-12 564 000	-12 719 000	-12 719 000	-12 719 000	-12 719 000
Salgs- og leieinntekter	-39 187 477	-38 498 000	-39 922 000	-39 922 000	-39 922 000	-39 922 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	-341 322 572	-329 787 000	-331 416 000	-330 247 000	-328 627 000	-328 833 000
Lønnsutgifter	182 835 125	176 874 000	174 527 000	166 895 000	164 473 000	163 757 000
Sosiale utgifter	26 456 322	30 829 000	29 955 000	26 560 000	26 051 000	25 901 000
Kjøp av varer og tjenester	84 111 277	88 973 000	94 187 000	93 985 000	95 835 000	95 795 000
Overføringer og tilskudd til andre	25 852 127	24 116 000	22 544 000	21 949 000	22 158 000	22 148 000
Avskrivninger	21 662 580	22 897 000	23 585 000	23 615 000	23 597 000	23 531 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	340 917 431	343 689 000	344 798 000	333 004 000	332 114 000	331 133 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-405 141	13 902 000	13 382 000	2 757 000	3 487 000	2 299 000
Renteinntekter	-1 404 920	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000	-1 369 000
Utbytter	-2 658 225	-2 700 000	-2 350 000	-2 350 000	-2 350 000	-2 350 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 146 408	8 327 000	8 765 000	9 009 000	9 245 000	9 163 000
Avdrag på lån	15 923 709	16 746 000	17 865 000	18 276 000	19 150 000	19 839 000
NETTO FINANSUTGIFTER	20 006 973	21 004 000	22 911 000	23 566 000	24 676 000	25 283 000
Motpost avskrivninger	-21 662 580	-22 897 000	-23 585 000	-23 615 000	-23 597 000	-23 531 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 060 748	12 009 000	12 708 000	2 708 000	4 566 000	4 051 000
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	0,60	-3,64	-3,83	-0,82	-1,39	-1,23
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 161 041	892 000	892 000	892 000	892 000	892 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	3 170 839	-783 000	-3 624 000	-3 600 000	-3 608 000	-3 488 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 995 531	-12 118 000	-9 976 000	0	-1 850 000	-1 455 000
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-9 266 662	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	2 060 748	-12 009 000	-12 708 000	-2 708 000	-4 566 000	-4 051 000
FREMFORT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

15.4 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING

2022 - 2025

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Investeringer i varige driftsmidler	21 838 145	69 368 000	27 550 000	20 500 000	21 400 000	400 000
Tilskudd til andres investeringer	1 127 045	-	0	900 000	400 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	841 041	762 000	892 000	892 000	892 000	892 000
Utlån av egne midler		-	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 936 565	-	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	25 742 795	70 130 000	28 442 000	22 292 000	22 692 000	1 292 000
Kompensasjon for merverdiavgift	- 2 425 528	-10 756 000	-5 170 000	-4 180 000	-280 000	-80 000
Tilskudd fra andre	- 3 855 369	- 9 530 000	-200 000	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	- 1 323 960	- 3 236 000	-4 940 000	-2 300 000	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	-	-	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	- 49 230	-		0	0	0
Bruk av lån	- 15 887 330	-45 846 000	-16 640 000	-14 920 000	-21 520 000	-320 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	- 23 541 417	-69 368 000	-27 550 000	-21 400 000	-21 800 000	-400 000
Videreutlån	4 209 699	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Bruk av lån til videreutlån	- 4 209 699	- 4 000 000	- 4 000 000	- 4 000 000	- 4 000 000	- 4 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 651 296	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Mottatte avdrag på videreutlån	- 1 829 941	- 1 250 000	- 1 250 000	- 1 250 000	- 1 250 000	- 1 250 000
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	- 178 645	-	0	0	0	0
Overføring fra drift	- 1 161 041	- 762 000	-892 000	-892 000	-892 000	-892 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	- 910 923	-	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	49 230	-	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	- 2 022 734	- 762 000	-892 000	-892 000	-892 000	-892 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	-	-	-	-	-	-

DETALJERT OPPSTILLING PUNKT 1 INVESTERING I VARIGE DRIFTSMIDLER

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Oppmålingsutstyr		300 000				
Velferdsteknologi	3 560 071					
Kapasitetsøkning Formofoss - Bjørgan	409 908	413 000				
Rassikring Formo	156 761					
Utfasing oljefyr	320 830					
Rehabilitering adm.fløy kommunehuset	178 024	487 000				
Sanddøla panorama byggetrinn 2	2 226 960					
Vannrenseanlegg Dialyse	101 070					
Rehabilitering lekkasej GBU	113 003					
Vannledning under Namsen	1 177 719					
Stiprosjekt Namsen	194 626	250 000				
Gjerde GBU	268 305					
Kjøleagregat GHO Ventilasjon Aog D fløy	460 781					
Renovering basseng	1 751 716	42 488 000				
Kapasitetsøkning Formofoss vannverk - Bjørgan		13 550 000				

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Ny avløpspumpestasjon Sundspetten	786 361					
Gang og sykkelvei fram til Grong dyreklinikk	238 936					
Ny asfalt Sagveien	395 000					
Grong næringspark infrastruktur	8 552 347	2 880 000				
Flytting av A Urstads båtbyggerverksted	640 118					
Forprosjekt Grong næringspark	72 156					
Ombygging Harran kloakkrensaneanlegg	14 745					
Friplassen	942					
Taktekking Gronghallen	700					
Ombygging salg og utleie Rønningenvegen 3 og 5	68 067					
Salg boliger	14 820					
Ny tankbil	34 776					
Oppfylling steinmasser Harran	84 404					
Omlegging spillvassledninger Gartland	15 000					
Brannsentral GHO		300 000				
Brannverntiltak GHO		2 000 000	4 500 000			
Skallsikring GHO, GBU og adm. bygg		200 000				
Kunstgress		4 700 000				
Pumpestasjon Bjørgan		400 000				
Pumpestasjon Harran		500 000				
Asfaltering folkehøgskolbakken		500 000				
Kloakkpumpestasjon Langnes		400 000				
Automatikk ventilasjonsanlegg barneskole GBU			200 000			
Renovering leiligheter Trøahaugen				400 000	400 000	400 000
Brannstasjon			18 000 000			
Renovering gymbygg Harran					1 000 000	
Helsefløy			300 000	20 000 000		
Tak hovedinngangen GHO			300 000			
Beis og solavskjerming kommunehuset			450 000			
Elveforebygging						
Reserve vannledning under Sanddøla Farstøa-Formo			600 000			
Utbedring av Gartland Høydebasseng			500 000			
Ny pumpestasjon Litjåa			600 000			
Ladestasjon kommunens egne EL-biler			1 000 000			
Utbedring Nes vei			600 000			
Bytte autovern			250 000			
Nytt biblioteksystem			250 000			
Mva. elveforebygging				100 000		
Helseplattformen					20 000 000	
SUM	21 838 145	69 368 000	27 550 000	20 500 000	21 400 000	400 000

DETALJERT OPPSTILLING Aksjer og andeler

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Egenkapitalinnskudd KLP	841 041	762 000	892 000	892 000	892 000	892 000

DETALJERT OPPSTILLING tilskudd fra andre

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Norsk kultrurråd/Eckbos legat	- 160 000					
Enøktiltak ENOVA tilskudd	- 721 438					
Velferdsteknologi - husbanktilskudd	- 1 693 931					
Statens vegvesen - rassikring	- 160 000					
BaneNor SF - rassikring	- 160 000					
Coronamidler	- 960 000					
Friluftstiltak -stiprosjekt namsen		- 30 000				
Tilskudd fra andre til kunstgress		- 500 000				
Spillemidler svømmehall		- 7 800 000				
Spillemidler kunstgress		- 1 200 000				
Tilskudd elbil ladere			- 200 000			
SUM	- 3 855 369	- 9 530 000	- 200 000	-	-	-

DETALJERT OPPSTILLING Salgsinntekter

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Salg av boliger	- 820 960	- 2 990 000	- 4 940 000	- 2 300 000		
Rassikring Formo	- 500 000					
Vrakpant bil	- 3 000					
SUM	- 1 323 960	- 2 990 000	- 4 940 000	- 2 300 000	-	-

15.5 INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2022 PÅ KONTONIVÅ.

	Beskrivelse	Budsjett 2022
7205	Formidlingslån	
05100	Avdrag på lån	1 250 000
05200	Utlån	4 000 000
09100	Bruk av lån	-4 000 000
09200	Avdrag på utlån	-1 250 000
	Netto Formidlingslån	0

7576	Reserve vannledning under Sanddøla	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	600 000
	Netto Reserveledning under Sanddøla	600 000

7603	Egenkapitalinnskudd i KLP	
05292	Egenkapitalinnskudd	892 000
	Netto Egenkapitalinnskudd i KLP	892 000

7628	Automatikk ventilasjonsanlegg barneskole GBU	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	160 000
04290	Merverdiavgift	40 000
	Netto automatikk ventilasjon GBU	200 000

7678	Salg boliger 2022	
06701	Salg av boliger	-4 940 000
	Netto Salg boliger	-4 940 000

7694	Tillegg maling og solavskjerming adm. bygg	
02301	Tjenester vedr nye tekniske anlegg	280 000
02510	Materialer vedr. nybygg	80 000
04290	Merverdiavgift	90 000
	Netto adm. bygg	450 000

7643	Tak hovedinngang GHØ	
02510	Materialer vedr. nybygg	240 000
04290	Merverdiavgift	60 000
	Netto Tak GHØ	300 000

7614	Helsefløy forprosjekt	
02300	Tjenester vedr. nybygg	240 000
04290	Merverdiavgift	60 000
	Netto helsefløy	300 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	Beskrivelse	Budsjett 2022
--	-------------	---------------

7573	Utbedring Gartland høydebasseng	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	500 000
	Netto Gartland høydebasseng	500 000

7577	Pumpestasjon Litjåa	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	600 000
	Netto pumpestasjon Litjåa	600 000

7610	Brannverntiltak GHO	
02300	Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	3 600 000
04290	Merverdiavgift	900 000
	Netto brannverntiltak GHO	4 500 000

7710	Ladestasjoner Egne El-biler	
02303	Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområder	800 000
04290	Merverdiavgift	200 000
07000	Statstilskudd	-200 000
	Netto Ladestasjon egne el biler	800 000

7578	Bytte Autovern	
02302	Tjenester vedr. nyanlegg veger	200 000
04290	Merverdiavgift	50 000
	Netto bytte autovern	250 000

7723	Utbedring NES vei	
02302	Tjenester vedr. nyanlegg veger	480 000
04290	Merverdiavgift	120 000
	Netto Nes vei	600 000

7679	Brannstasjon	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	14 400 000
04290	Merverdiavgift	3 600 000
	Netto Brannstasjon	18 000 000

7646	Nytt biblioteksystem	
02000	Inventar og utstyr	200 000
04290	Merverdiavgift	50 000
	Netto biblioteksystem	250 000

16 Vedlegg Gebyrregulativ

	Prosentvis endring	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2022
ENDRING AV VANN- AVLØP- RENOVASJON OG FEIEGEBYRENE FRA 1.1.2022. (ekskl. mva.)			
Engangsgebyr tilknytning			2 000,-
Abonnementsgebyr vann - næring	10,0%	126,-	1 385,-
Abonnementsgebyr vann - bolig	10,0%	126,-	1 385,-

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	Prosentvis endring	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2022
Abonnementsgebyr avløp - næring	5,0%	89,-	1 872,-
Abonnementsgebyr avløp - bolig	5,0%	89,-	1 872,-
Vannmåler- enhetspris for vann kr/m ³	10,0%	0,88	9,70
Vannmåler- enhetspris for avløp kr/m ³	5,0%	0,79	16,53
Årsleie vannmåler inntil 25 millimeter	10%	29,-	323,-
Årsleie vannmåler inntil 26 -50 millimeter	10%	44,-	486,-
Årsleie vannmåler over 51 millimeter	10%	74,-	809,-
Gebyr for manglende måleravlesning			1 100,-
Vann Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	10,0%	159,-	1 746,-
Vann Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	10,0%	212,-	2 327,-
Vann Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	10,0%	264,-	2 906,-
Vann Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	10,0%	79,-	873,-
Avløp Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	5,0%	142,-	2 976,-
Avløp Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	5,0%	189,-	3 966,-
Avløp Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	5,0%	236,-	4 958,-
Avløp Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	5,0%	71,-	1 488,-
Renovasjon Abonnement 140 l	1,5%	53,-	3 618,-
Renovasjon Abonnement 240 l	1,5%	59,-	4 020,-
Renovasjon Abonnement 360 l	1,5%	68,-	4 623,-
Abonnement samarbeid overflate bunntømt og nedgravd	1,5%	59,-	4 020,-
Minstegebyr ved innvilget fritak	1,5%	12,-	804,-
Skifte av beholder, pr beholder	1,5%	3,-	211,-
Heimekompostering, rabatt	1,5%	3,-	211,-
Hytterenovasjon (fritidsbolig)	5,5%	48,-	915,-
Tillegg for stativ mellom 10-30 meter fra godkjent veg	5,5%	27,-	547,-
Tillegg for stativ mellom 30-50 meter fra godkjent veg	5,5%	57,-	1 097,-
Caravanoppstilling	5,5%	22,-	456,-
Slamtømming Pris pr. tank 0-5 m ³ . Tømmes årlig	10,0%	173,-	1 900,-
Slamtømming Pris pr. tank over 5 m ³ . Tømmes årlig	10,0%	204,-	2 239,-
Slamtømming Pris pr. tank 0-5 m ³ . Hytte/fritidsbolig Tømmes hvert 2. år (årlig pris)	10,0%	86,-	950,-
Ekstratømming 0-5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig	10,0%	173,-	1 900,-
Ekstratømming over 5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig	10,0%	204,-	2 239,-
Nødtømming 0-5 m ³ gjeler også hytte/fritidsbolig	10,0%	448,-	4 928,-
Tillegg pr. m ³ over 5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig	10,0%	35,-	387,-
Et pipeløp på en bygning	uendret		453,-
For andre og/eller flere pipeløp	uendret		291,-
Feiing fritidsbolig	uendret		265,-
Fjerning av beksot eller andre oppdrag, pr. time	uendret		750,-
BETALINGSSATSER 2022 I BARNEHAGE, SFO, MUSIKK- OG KULTURSKOLEN			
Barnehage - heltid		85,-	3 315,-
Barnehage - 80% plass		90,-	2 840,-
Barnehage - 60% plass		70,-	2 295,-
Barnehage - 40% plass		50,-	1 645,-
Dagsats for kjøp av enkeltdager		10,-	340,-
Matpenger helplass		uendret	210,-
Matpenger 80% plass		uendret	170,-
Matpenger 60% plass		uendret	110,-

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	Prosentvis endring	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2022
Matpenger 40% plass		uendret	90,-
For sein henting 10 min.		10,-	235,-
SFO, Helplass		80,-	2 640,-
SFO, 80%		75,-	2 335,-
SFO, 60%		60,-	1 890,-
SFO, 40%		45,-	1 370,-
Ettermiddagstilbud		65,-	2 050,-
Korttidstilbud		25,-	765,-
Kjøp av enkeltdager SFO		10,-	235,-
For sein henting SFO,		10,-	235,-
Norskopplæring uten rett og plikt		100,-	2 300,-
Instrumentopplæring	3%	Ny sats fra 1.8.2022	3 599,-
Musikkmore	3%	Ny sats fra 1.8.2021	2 699,-
Musikkbarnehage	3%	Ny sats fra 1.8.2021	1 889,-
Hobbyaktivitetskurs	3%	Ny sats fra 1.8.2021	2 647,-
BETALINGSSATSER FOR PRAKTISK BISTAND M.M. 2022			
Middag		3,-	80,-
Matombrining Tørre mat (frokost/kvelds)		10,-	95,-
For beboere i tryde- og omsorgsboliger GHO som har kaffeservering med tilbehør på sykeheimen og servering for egne besøkende		5,-	175,- / mnd
Besøkende – middag		10,-	140,-
Besøkende - tørrmåltid		5,-	85,-
Hjemmetjenestene – under 2 G		3,-	100,-
Hjemmetjenestene – mellom 2 og 3 G		4,-	139,-
Hjemmetjenestene – mellom 3 og 4 G		5,-	185,-
Hjemmetjenestene – mellom 4 og 5 G		7,-	257,-
Hjemmetjenestene – over 5 G		-35,-	285,-
Trygghetsalarmer, månedsleie			295,-
Vaskeritjenester, pris pr. del		1,-	22,-
Faste vaskeritjenester		5,-	245,- / mnd.
Dagsentertilbud, pr. dag (nytt)Følger nasjonal sats.		5,-	175,-

17 Kommunestyrets vedtak av 16.12.2021.

18 Vedlegg: Oversikt over investeringstiltak som er lagt inn i perioden 2022-2025.

Prosjekt 7698 Automatikk ventilasjonsanlegg barneskole GBU									
Beskrivelse	Utskifting av automatikk i eksisterende ventilasjonsanlegg. Dette for å opprettholde godt nok inneklima på barneskolen.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					160 000	0	0	0	160 000
04290 Merverdiavgift					40 000	0	0	0	40 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-40 000	0	0	0	-40 000
09100 Bruk av lån					-160 000	0	0	0	-160 000
Sum investeringer, som finansieres som følger;					200 000	0	0	0	200 000
Lån					-160 000	0	0	0	-160 000
Mva.komp					-40 000	0	0	0	-40 000
Sum renter					1 760	3 256	2 904	2 552	10 472
Sum avdrag					8 000	16 000	16 000	16 000	56 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					9 760	19 256	18 904	18 552	66 472

Prosjekt 7716 Helseplattformen									
Beskrivelse	Investering 20 mill - avskrivningstid på 15 år. Driftskostnader prosjektet 3,5 millioner, fordelt jevnt på 2 år. Driftskostnader drift i etterkant - anslag 200' pr. år. Lisenser - anslått mindre utgift på bortfall av gamle system/lisenser - 100.000,-. Investeringen nedbetales over 15 år. Renter og avdrag forventes det at finansiers med innsparinger på ramme 3. De store dirftskostnadene som er lagt inn fordelt på 2024 og 2025 vedrørende selve igangsettingen av prosjektet (opplæring osv osv) finansieres med bruk av disposisjonsfond.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					0	0	20 000 000	0	20 000 000
09100 Bruk av lån					0	0	-20 000 000	0	-20 000 000
Sum investeringer, som finansieres slik;					0	0	20 000 000	0	20 000 000
Sum lån					0	0	-20 000 000	0	-20 000 000
Sum renter					0	0	220 000	418 000	638 000
Sum avdrag					0	0	666 666	1 333 332	1 999 998
Andre driftskonsekvenser									
Administrasjon helse og omsorg (3000)									
11240 Kjøp av tjenester					0	0	1 850 000	1 850 000	3 700 000
14290 Merverdiavgift					0	0	462 500	462 500	925 000
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	0	-462 500	-462 500	-925 000
Reservert for tilleggsbevilgninger (3800)									
10100 Lønn faste stillinger					0	0	-735 000	-1 450 000	-2 185 000
10900 Arb.givers andel pensjonspr. KLP					0	0	-110 250	-217 500	-327 750
10990 Arbeidsgiveravgift					0	0	-43 108	-85 043	-128 151
Sted	Ansvar: Avsetning og bruk av disposisjonsfond (9802)								
19400 Bruk av disposisjonsfond					0	0	-1 850 000	-1 850 000	-3 700 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	0			

Prosjekt 7678 Salg av boliger									
Beskrivelse	Salg av kommunale boliger 2022; Lokstallstien 1 1.300.000,- Ravnklovegen 42 1.300.000,- Andeler Sanddøla Panorama 2.340.000,- Salg kommunale boliger 2023; -Ravnklovegen 44 1.300.000,- Trøahaugevegen 22 1.000.000,-								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
06701 Salg av boliger					-4 940 000	-2 300 000	0	0	-7 240 000
Sum annet					-4 940 000	-2 300 000	0	0	-7 240 000
Netto finansiering nye tiltak					-4 940 000	-2 300 000	0	0	-7 240 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	0	0	0	0

Prosjekt 7641 Renovering leiligheter Trøahaugen									
Beskrivelse	Rehabilitering av 3 leiligheter i Trøahaugen, slik at disse vil være mulig å leie ut i framtida.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	320 000	320 000	320 000	960 000
04290 Merverdiavgift					0	80 000	80 000	80 000	240 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	-80 000	-80 000	-80 000	-240 000
09100 Bruk av lån					0	-320 000	-320 000	-320 000	-960 000
Sum investeringer, som finansieres slik;					0	400 000	400 000	400 000	1 200 000
Sum lån					0	-320 000	-320 000	-320 000	-960 000
Mva.kompensasjon					0	-80 000	-80 000	-80 000	-240 000
Sum renter					0	3 520	10 428	17 160	31 108
Sum avdrag					0	4 000	12 000	20 000	36 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	7 520	22 428	37 160	67 108

Prosjekt 7679 Brannstasjon 2022									
Beskrivelse	Etter pålegg fra arbeidstilsynet må kommunen tilfredsstillende bygningsmessige krav til brannstasjon. Det arbeides med en løsning for etablering av blålysbygg. Har lagt inn forventet salgssum for salg av boliger 2022 på kr 4.940.000,- som finansiering på dette bygget.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					14 400 000	0	0	0	14 400 000
04290 Merverdiavgift					3 600 000	0	0	0	3 600 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-3 600 000	0	0	0	-3 600 000
09100 Bruk av lån					-9 460 000	0	0	0	-9 460 000
Sum investeringer; som finansieres slik;					18 000 000	0	0	0	18 000 000
Sum lån					-9 460 000	0	0	0	-9 460 000
Mva. kompensasjon					-3 600 000	0	0	0	-3 600 000
Salgsinntekter					-4 940 000	0	0	0	-4 940 000
Sum renter					104 060	204 998	200 836	196 673	706 567
Sum avdrag					94 600	189 200	189 200	189 200	662 200
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					198 660	394 198	390 036	385 873	1 368 767

Prosjekt 7701 Renovering Gymbygg Harran									
Beskrivelse	Utvendig restaurering av gymbygg med ny takteking, vinduer og bordkledning.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02510 Materialer vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	0	800 000	0	800 000
04290 Merverdiavgift					0	0	200 000	0	200 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	0	-200 000	0	-200 000
09100 Bruk av lån					0	0	-800 000	0	-800 000
Sum investeringer, som finansieres slik;					0	0	1 000 000	0	1 000 000
Sum lån					0	0	-800 000	0	-800 000
Mva.kompensasjon					0	0	-200 000	0	-200 000
Sum renter					0	0	8 800	17 270	26 070
Sum avdrag					0	0	10 000	20 000	30 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	0	18 800	37 270	56 070

Prosjekt 7610 Brannverntiltak GHO gjennomføring

Beskrivelse Gjennomføre planlegging og utførelse av tiltak for å lukke branntekniske avvik ved Grong helse-og omsorgstun. Det var avsatt kr. 2 000 000 i 2021 slik at samlet investering i første fase er satt til kr.6 500 000.

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					3 600 000	0	0	0	3 600 000
04290 Merverdiavgift					900 000	0	0	0	900 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-900 000	0	0	0	-900 000
09100 Bruk av lån					-3 600 000	0	0	0	-3 600 000
Sum investeringer					4 500 000	0	0	0	4 500 000
Sum lån					-3 600 000	0	0	0	-3 600 000
Mva.kompensasjon					-900 000	0	0	0	-900 000
Sum renter					39 600	78 012	76 428	74 844	268 884
Sum avdrag					36 000	72 000	72 000	72 000	252 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					75 600	150 012	148 428	146 844	520 884

Prosjekt 7614 Helsefløy 2022/2023

Beskrivelse Det er behov for en ombygging og rehabilitering av H - fløya ved Grong helse-og omsorgstun. Det settes av kr. 300 000 til gjennomføring av et

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

	forprosjekt i 2022 med sikte på utførelse av bygningsmessige arbeider i 2023. Forventet salg av boliger på kr 2,3 millioner i 2023 er lagt inn som delfinansiering av dette prosjektet.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	0	0	0	0	240 000	16 000 000	0	0	16 240 000
04290 Merverdiavgift	0	0	0	0	60 000	4 000 000	0	0	4 060 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-60 000	-4 000 000	0	0	-4 060 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-240 000	-13 700 000	0	0	-13 460 000
Sum investeringer, som finansieres slik;					300 000	20 000 000	0	0	20 300 000
Sum lån					-240 000	-13 700 000	0	0	-13 940 000
Mva.kompensasjon					-60 000	-4 000 000	0	0	-4 060 000
Salgsinntekt					0	-2 300 000	0	0	-2 300 000
Sum renter					2 640	155 901	301 974	295 841	756 356
Sum avdrag					2 400	141 800	278 800	278 800	701 800
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					5 040	297 701	580 774	574 641	1 458 156

Prosjekt 7643 Tak hovedinngang GHO

Beskrivelse	Utbedring av vannlekkasje ved hovedinngang GHO.
-------------	---

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02510 Materialer vedr. nybygg bygninger/anlegg					240 000	0	0	0	240 000
04290 Merverdiavgift					60 000	0	0	0	60 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-60 000	0	0	0	-60 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-240 000	0	0	0	-240 000
Sum investeringer, som finansieres som følger;					300 000	0	0	0	300 000
Sum lån					-240 000	0	0	0	-240 000
Mva. kompensasjon					-60 000	0	0	0	-60 000
Sum renter					2 640	5 181	5 049	4 917	17 787
Sum avdrag					3 000	6 000	6 000	6 000	21 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					5 640	11 181	11 049	10 917	38 787

Prosjekt 7639 Solavskjerming og maling av kommunehuset

Beskrivelse	Deler av kommunehuset ble restaurert utvendig i 2021. For å fullføre prosjektet er det planlagt med solavskjærming og maling av hele bygningsmassen.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					280 000	0	0	0	280 000
02510 Materialer vedr. nybygg bygninger/anlegg					80 000	0	0	0	80 000
04290 Merverdiavgift					90 000	0	0	0	90 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-90 000	0	0	0	-90 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-360 000	0	0	0	-360 000
Sum investeringer, som finansieres som følger;					450 000	0	0	0	450 000
Sum lån					-360 000	0	0	0	-360 000
Mva.kompensasjon					-90 000	0	0	0	-90 000
Sum renter					3 960	7 326	6 534	5 742	23 562
Sum avdrag					18 000	36 000	36 000	36 000	126 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					21 960	43 326	42 534	41 742	149 562

Prosjekt 7590 Elveforebygging

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Beskrivelse	Det settes av midler til dekning av egenandel(20 % av prosjektkostnaden). Pr. dato er det mest aktuelle prosjektet forebygging av bekke drag på Gartland.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
04290 Merverdiavgift					0	100 000	0	0	100 000
04700 Diverse tilskudd					0	400 000	0	0	400 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	0	-100 000	0	0	-100 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	0	-400 000	0	0	-400 000
Sum investeringer, som finansieres som følger;					0	500 000	0	0	500 000
Sum lån					0	-400 000	0	0	-400 000
Sum annet					0	-100 000	0	0	-100 000
Sum renter					0	4 400	8 635	8 415	21 450
Sum avdrag					0	5 000	10 000	10 000	25 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	9 400	18 635	18 415	46 450

Prosjekt 7576 Reserve vannledning under Sanddøla Farstøa-Formo

Beskrivelse	Beredskapstiltak for å redusere risikoen for langvarig stans i vanntilførselen til store deler av kommunen.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					600 000	0	0	0	600 000
09200 Avdrag på utlån					-600 000	0	0	0	-600 000
Sum investeringer					600 000	0	0	0	600 000
Sum lån					-600 000	0	0	0	-600 000

Prosjekt 7573 Utbedringer Gartland Høydebasseng

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

Beskrivelse	Sanering av høydebasseng og etablere ny løsning pumpestasjon og brannkummer.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					500 000	0	0	0	500 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-500 000	0	0	0	-500 000
Sum investeringer					500 000	0	0	0	500 000
Sum lån					-500 000	0	0	0	-500 000

Prosjekt 7577 Ny pumpestasjon Litjåa

Beskrivelse	Sannering av gammelt anlegg og bygging av ny pumpestasjon.								
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	0	0	0	0	600 000	0	0	0	600 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-600 000	0	0	0	-600 000
Sum investeringer					600 000	0	0	0	600 000
Sum lån					-600 000	0	0	0	-600 000

Prosjekt 7710 Ladestasjoner egne EI-biler 2021

Beskrivelse	
-------------	--

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veger					800 000	0	0	0	800 000
04290 Merverdiavgift					200 000	0	0	0	200 000
07000 Statstilskudd/refusjon fra staten	0	0	0	0	-200 000	0	0	0	-200 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-200 000	0	0	0	-200 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-600 000	0	0	0	-600 000
Sum investeringer					1 000 000	0	0	0	1 000 000
Sum lån					-600 000	0	0	0	-600 000
Sum annet					-400 000	0	0	0	-400 000
Sum renter					6 600	12 953	12 623	12 293	44 469
Sum avdrag					7 500	15 000	15 000	15 000	52 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					14 100	27 953	27 623	27 293	96 969

Prosjekt 7723 Utbedring Nes vei

Beskrivelse	Rassikring av veg inn til Nes.
-------------	--------------------------------

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veger					480 000	0	0	0	480 000
04290 Merverdiavgift					120 000	0	0	0	120 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-120 000	0	0	0	-120 000
09100 Bruk av lån					-480 000	0	0	0	-480 000
Sum investeringer, som finansieres som følger;					600 000	0	0	0	600 000
Sum lån					-480 000	0	0	0	-480 000
Sum annet					-120 000	0	0	0	-120 000
Sum renter					5 280	10 164	9 636	9 108	34 188
Sum avdrag					12 000	24 000	24 000	24 000	84 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					17 280	34 164	33 636	33 108	118 188

Prosjekt 7578 Bytte autovern

Beskrivelse	Autovern er ødelagt og må erstattes på flere veger. Gjelder blant annet Nedre Grovinvegen, bak Grong hotell, Hallgotto, Ravnklovegen, Spennmyrvegen og Movegen.
-------------	---

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veier					200 000	0	0	0	0
04290 Merverdiavgift					50 000	0	0	0	0
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-50 000	0	0	0	0
09100 Bruk av lån					-200 000	0	0	0	0
Sum investeringer, som finansiers som følger;					250 000	0	0	0	250 000
Sum lån					-200 000	0	0	0	-200 000
MVa.kompensasjon					-50 000	0	0	0	-50 000
Sum renter					2 200	4 290	4 143	3 997	14 630
Sum avdrag					3 333	6 666	6 666	6 666	23 331
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					5 533	10 956	10 809	10 663	37 961

Prosjekt 7646 Nytt biblioteksystem

Beskrivelse Dagens biblioteksystem fases ut og det må derfor anskaffes et nytt system.

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
--	--	--	--	--	------	------	------	------	-------------------

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

02000 Inventar og utstyr	0	0	0	0	200 000	0	0	0	200 000
04290 Merverdiavgift	0	0	0	0	50 000	0	0	0	50 000
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-50 000	0	0	0	0
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-200 000	0	0	0	0
Sum investeringer, som finansiers som følger;					250 000	0	0	0	250 000
Sum lån					-200 000	0	0	0	-200 000
Mva.kompensasjon					-50 000	0	0	0	-50 000
Sum renter					2 200	3 740	2 860	1 980	10 780
Sum avdrag					20 000	40 000	40 000	40 000	140 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					22 200	43 740	42 860	41 980	150 780

Prosjekt 7714 Investeringstilskudd Grong kirke 2021

Beskrivelse									
					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
04700 Diverse tilskudd					0	0	400 000	0	0
09100 Bruk av lån					0	0	-400 000	0	0
Sum investeringer					0	0	400 000	0	400 000
Sum lån					0	0	-400 000	0	-400 000
Sum renter					0	0	4 400	8 635	13 035
Sum avdrag					0	0	5 000	10 000	15 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	0	9 400	18 635	28 035

Prosjekt 7714 Investeringstilskudd Harran kirke 2021

Beskrivelse	
-------------	--

Handlingsprogram og økonomiplan 2022-2025 – Budsjett 2022

					2022	2023	2024	2025	Totalt i perioden
04700 Diverse tilskudd					0	500 000	0	0	0
09100 Bruk av lån					0	-500 000	0	0	0
Sum investeringer					0	500 000	0	0	500 000
Sum lån					0	-500 000	0	0	-500 000
Netto finansiering nye tiltak					0	0	0	0	0
Sum renter					0	5 500	10 794	10 519	26 813
Sum avdrag					0	6 250	12 500	12 500	31 250
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					0	11 750	23 294	23 019	58 063